

پایزه برا

چه ند سه رگوزشته یه کی راسته قینه یه
به رگی یه که م

مکتبی اقرا الثقافی

www.iqra.al-islamontada.com

سه لاله حمده دی شه ریسه

لتحميل كتب متنوعة راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

ببؤة ابة راندني جؤرهها كئيب سه راندني: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

براي دانلود كتابهاي مختلف مراجعه: (منتدى اقرا الثقافى)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردى ، عربى ، فارسى)

پایزه برا

مه لانه جمه دی شه ربه

۱۴۳۳ ک - ۲۰۱۱ ز

چاپی یه کم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ناوی کتیب: پایزه برا - بهرگی یه که م

ناماده کار: مه لانه حمه دی شه ریه

دیزاین: ره وشت محه مه د

چاپ: چاپی یه که م

چاپخانه: چاپخانه ی ری نوی

تیراژ: ۱۰۰۰ دانه

به ناوی خوا

سویاس و ستایشی بیپایان بۆ په‌روه‌ردگاری جیهانیان، دروود و سه‌لام له‌سه‌ر گیانی ته‌واوی پیغه‌مبه‌ران، به‌تایبه‌تی پیغه‌مبه‌ری کۆتا زه‌مان و یار و یاوه‌ران و شوینکه‌وتوو‌ان.

چیرۆک و به‌سه‌رهات و داستان و سه‌رگوزشته و نمونه‌هینانه‌وه، به‌دریژایی میژوو کاریگه‌ری گه‌وره‌یان هه‌بووه له‌سه‌ر چاکسازی ده‌روونی و گیانی، له‌سه‌ر تاک و کۆمه‌لگه، به‌په‌ندوه‌رگرتن له‌ئه‌زموون و به‌سه‌رهات.

ته‌نانه‌ت هه‌له‌ی پال‌هوانی ئه‌و چیرۆک و داستانه‌ کسانێ که‌سانی زانا و دانا و سیاسه‌تمه‌دار بۆ دانانی پیرۆزه و به‌رنامه و پلانی داها‌توو‌یان زۆر سوو‌دی‌ان له‌ئه‌زموون و داستان و چیرۆک و نمونه‌ی رابردوو‌ان بینووه، عه‌ره‌ب ده‌لێن: اللیبُّ مَن اتعظَّ بِغیره، واته: "زیر ئه و که‌سه‌یه په‌ند له‌که‌سانی دیکه و هه‌رده‌گه‌رتت".

له‌ته‌واوی په‌راوه ناسمانییه‌کانیشدا زۆر گه‌رنگی به‌م لایه‌نه دراوه، به‌تایبه‌تیش قورئانی پیرۆز و فه‌رمایشته پیرۆزه‌کانی پیغه‌مبه‌ر (سه‌لامی خ‌وای له‌سه‌ر بی‌ت) که‌ به‌ده‌یان و سه‌دان چیرۆک و به‌سه‌رهات و داستان و نمونه‌یان له‌خۆ گه‌رتووه، له‌گه‌ڵ ته‌واوو‌ی هه‌ندیکیشیاندا، خوا فه‌رمویه‌تی: *إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَلْبَابِ*، واته: به‌راستی له‌م به‌سه‌رهات و داستانه‌دا په‌ند و نامۆژگاری هه‌یه بۆ زیر و عه‌ قلمه‌نده‌کان، یان ده‌فه‌رمو‌یت: *إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ*، واته: بی‌گومان له‌م به‌سه‌رهات و چیرۆک و داستانه‌دا په‌ند و نامۆژگاری هه‌یه بۆ که‌سانێک که‌ راستی ده‌بینن و زه‌ین پوون و به‌رچاو رۆشنن.

جونه‌ید په‌حمه‌تی خ‌وای لیبی‌ت فه‌رمویه‌تی: "نمونه‌ هینانه‌وه ده‌وری مواهید ده‌بینیت له‌ بلاوکرده‌وه‌ی ئیسلامدا". به‌تایبه‌ت له‌م رۆژگاره‌دا که‌ تای ته‌رازووی ماددی له‌ ژبانی ئاده‌میزاده‌کاندا قورسه و له‌ زه‌وی گه‌ر بووه و هه‌موو جموجولێکی ژبان پێش‌برکێیه له‌سه‌ر لایه‌نی ماددی و کۆکردنه‌وه‌ی دنیا، تای ته‌رازووی گیانی و ده‌روونی، یان بلێن رۆحی و مه‌ عریفی و ئیمانی له‌ لای زۆری هه‌ره زۆرمان زۆر سووکه و ده‌بی‌ت له‌ به‌رزیه‌ بۆی پخوانین، فرمیسک رشتن له‌ پێناوی خ‌وادا له‌ خ‌وین‌رشتن کاریگه‌رت‌ره، ئه‌و چاوه‌ی فرمیسکی له‌به‌ر خوا دا‌باراند بی‌ت دووکه‌لی دۆزه‌خی تیناچیت.

دهى بەرپۆزىشت بەشدارىيمان بگە بە رىشتنى چەند دانە گەوھەرىك لە فرمىسكەكانى چاوت لە
خویندەنەوہى ئەم گەوھەرنامەدا و ھاوخەمىي و ھاوسۆزىي خۆت دەرىبەرە بۆ پالەوانانى ئەم
چېرۆكستانە.

نووسەر

۲۰۱۱ / ۷ / ۲۴-۲۳

دهبیټ تهو سوننه تهت به سهر دا جیبه جی بگه م

تهم به سهراته له زاری ماموستا مهلا مه محمودی نازادیی خویره وه رهگیراوه:

سوننه تهکانی پیغه مبهری نازیز (دروودی خوی له سر) له بهر زترین ناستی ئینسانی و تهندروستی و شارستانی و روشنبرییدایه بو ئینسان، بو نمونه سرنجی خه لکی نه وروپا و نه مریکا بده، که زور کهس پییان سه رسام بووه، ده بیینی به رسمیل دهکن بهر له وهی موسلمانیش ببن، تهنها وهک پاک و خاوتینی و جوانی پوخسار.

ماموستا مهلا مه محمودی نازادیی له سهرده می ناواره بییدا له ئیزان دهچیته شاری (سهردهشت)، لهوی دهچیته مزگه وتیک، ده بیینی ترمی مردوویهک که وتووه و کهس نییه بیشوات، بویه ماموستا ههستیکی دینی هانی دهدا که بیشوات، له نهجامدا ناوی بو گهرم دهکا و قوئی لیته لدهمالی و نهوانی لهوی دهبن تهرمه کهی بو دهخه نه سهرتهختهی مردووشوره که، که ماموستا دهچیته سهر تهرمه که ته ماشا دهکا سمیلی ده لئی دهسکه که وهره، به جگهرهش زهره بووه، شتیکیان داوه به سهر ده موچاوی دا، ماموستا بوئی ده رده که وی مردووه که کاکه بییه، به لام له دلی خویدا ده لی: ههر بیشو م باشه، پیش هه موو شتی سمیلی بو ره زبیر دهکا و بوئی دروینه دهکا و ئینجا دهست دهکا به شوردن، کاتیک خزمهکانی ده زانن دهست دهکن به گریان و ناره زایی ده برپین و ده لئین: ماموستا سوکایه تی به مردووه که مان کردووه، دهسه لاتیان نابی نه گینا له خزمهت ماموستادا بیته ده بیشیان ده کرد.

ئەجەل لە بېردا نەبوو. لە سەتلى ئاودا بوو!

سەبارەت بەم بەسەرھاتە، خۆم ھەردوو مالهەكە دەناسم و ئاگاداری ھەردوو رووداوەكەش بووم:

لەگەڵ ھەر پووداویكى وەك ئەم پووداوەدا باشتەر بۆمان دەردەكەوى و دُنیا دەبین كە ئەجەل شتىكى حەتمیە و پاش و پېش ناكا، ئەگەر كە سىكیش كۆتایی بە ژيانى نەھاتى، لە پووداوى زۆر سەبەر و سەمەرەشدا پرزگاری دەبى.

لە شارى سلیمانى و لە گەرەكى مەجیدبەگ، سالى (١٩٩٥) مندالیک بە ناوى (ئاراس موحەممەد) كە خەلكى گوندی (سەرگەلوو)، دەكەوتتە بىرىكەو، كە (٣٢) مەتر قول دەبى، بە قەدەرى خوا ناوى تیدا نابى، دواى نزىكەى دوو سەعات و نیو مندالەكە دەھینتە دەروە، بەلام تەماشاش دەكەن نەمردوو و ماو، ھەتا كاتى ئەم نووسینەش ماو و نىستا گەنجىكى موسلمانە و زۆربەى نوژنەكانى لە مزگوت و لە پىزى یەكەمى جەماعەتیشدا ئەنجام دەدات، بگرە زۆر جاریش بانگ دەفەرموویت.

لە كاتى دەرهینانەویدا دوو جار پیاویان بە گوریس داھىشتبوو ناو بىرەكە، بەلام لە دە مەتر زیاتر بەرگەیان نەدەگرت و ھاواریان لى بەرز دەبوووە كە ھەوا نەماو و خەرىكە دەخنكین، ئەوانیش ھەلیاندەكیشانەو، ناچار گەران بە دواى بىرھەلكە نىكدا، دواى دووسەعات و نیو دۆزیانەو و دەریانھێنا یەو.

پورزای ئەم كۆرەى كە لە ناو ئەو بىرەدا نەخنكا كە ھەر دراوسىى مالى ئاراس دەبن، مندالیک بوو بە ناوى (بیلال)، لە تەمەنى دوو سالى دا بوو، لە مالهەو لىیان ون دەبى، زۆر دەگەرین بە دوایدا، دواى دەلین لەوانە یە ئەمیش كەوتبیتە ناو بىرەكەو، دەچن دەبینن بىرەكە سەرى داپۆشراو، نىتر بىنومید دەبن، پاشان یەكێكان دەچیتە حەوشەى دواوہى

مالی خوځان ده بیښی سه تلېک ټاو دانراوه و منداله که چووه سه بیری وینه ی خوځی کردووه له ناو ټاوه که دا، که وتووته ناوی و خنکاوه، بیته وهی سه تله که ش قلب بیته وه ! .

پاکیی بو ټو خودایه ی (ناراس) ی له بیریکي سی و دوو مه تری دا له مردن رزگار کړو و له سه تلېکی سی و دوو سانتي مه تری دا، کوټایی به ژبانی (بیلال) یش هتتا .

کفنی بو کابرا هینا. که چی به نسیبی خوځی بوو!

حاجی محیدین چنگیانی گټرایه وه:

له گوندی هه رمیله ی نزیکی چوارتا پیاویک ژور نه خوځش ده بی که دواچار ده که ویتته هه رمه رگ، له و کاته شدا ته نها ژنه که ی له لای ده بیته، که ټیواره خه لکی له سه ر ټیش و کار ده که ریته وه، ژنه که ی بانگی دراوسییه کیان ده کات و ده بیتریت بو چوارتا که کفنی فریا بخات، کابراش هه ندیک شتی پی ده بیته دایده نیت و به کوله غار راده کا و به ماوه یه کی که م ده گاته چوارتا و کفنه که ی بو ده کړیت و خیرا ده که ریته وه، سا به لکو فریای بخات، کاتیک ده گاته به ره وه ټو نه خوځشه ی به لوکه ټاویان ده کرد به دمیه وه، که میک هیواش بووه ته وه و بو سبه یښی چاکتر ده بیته و بو دوو به یانی هوښی دیتته وه و ده که ویتته وه قسه کردن و خنه خن کردن.

به بریاری په روه ردگاری زانا، ټو پیاوه ی کفنه که ی هینا نه خوځش ده که ویت و ده مری، کفنه که به نسیبی خوځی ده بی و کابراکه ی تریش که له حالی گیانه لادا بوو به ته واوی چاک ده بیته وه و هه تا نووسیڼی ټم چند دپړه ش هه ر له ژباندایه که نزیکه ی بیست و شه ش سال ده کات !

ئەجەل بەدوالتادە گەرى بالە مالپىش نەبىت

لە زمانى مامۇستا (مەلا مەجمودى ئازادى) دەۋە بېستومە، ئەۋىش راستەوخۇ لە زمانى مامۇستا (مەلا مە يوسىف) بېستومە لە مەريوان:

پياۋيڭ دوو گە لاپەى ھەبوو، پۇژىڭ بۇ ئىشكردن لە ناو شاردا گەرابو، بە گە لاپەكەۋە خۇي دابوو بە مالپىڭدا و لاپەكى پووخاندوبوو، كە دابەزىبو بە ھەلەداۋان رادەكات بزائى كىي كوشتوۋە، خەلكى گەزەك بەرەو پىرى رادەكەن و پىي دەلئىن خەمت نەبىت، بە خوا بەخت ھەبوو، كەسىان لە مال نەبوو، چوون بۇ گەپان و سەردان بۇ شارپىكى دىكە، كابرا نۇر دلخۇش دەبىت و ناۋنیشان و ژمارەى تەلەفون و تەسكەرەكەى دادەنئىت و دەلئى: من كارم ھەيە پىيان بلئىن چەندى تىچو چاكى بگەنەۋە لەسەر من وخۇم لە ئەستوى دەگرم، بەلئى گە لاپەكەى دەباتە لاي ۋەستا و دەرواتە مالەۋە.

بۇ پۇژى دوابى كابرا سوار گە لاپەكەى تىرى دەبىت و بەرەو شارپىكى دىكەى ئىران بەرپىدەكەۋىت، لە رىگە قەمەرەيەك خۇي دەكات بە ژىر گە لاپەكەيدا و پان دەبىتەۋە و كەسىان دەرنانچن، كابرا دەگىرپىت و تەرمەكان دەردەھىننەۋە، دەردەكەۋىت كە خىزانىكى تەۋاۋ بوون، بە باوك و دايك و مندالەكانيانەۋە.

ئەۋەى مایەى سەرسورمان و ھەلۋەستە لەسەر كىردنە لەم بەسەرھاتەدا ئەۋەيە، لە كاتى ئىكۆلئىنەۋەدا دەركەۋت كە ئەو خىزانەى كەۋتوونەتەۋە ژىر گە لاپەكەۋە و ھەموۋيان مردوون، خاۋەنى ئەو خانوۋە بوون كە پۇژى رابردوۋ كابرا بە گە لاپەكەى تىرى لە خانوۋەكەى دابوو، كەسى تيا نەبوۋە.

ئەجەل رېيى لىدە گىرېت

لە زارى مامۇستا مەلامەحمۇدى ئازادىيەۋە بېستومە:

سايەقى پاسى خەت بوو، لە رېنگە سەيارەكى پىر لە شووتى پېشى دەكەۋىت، سايەقى پاسەكە تەماشى دەكات ماریكى گەرە لە ناو شووتىەكانەۋە سەر دەردىنى و خۆى ون دەكات، سايەق پاسەكەش خېرا خېرا لىدەدات و سايەق سەيارە شووتىەكە تىدەگەنەت، كە پاۋەستان پاي كىرد و خېرا بۆى باس كىرد، وتى: مائاۋەدان لە ناو شووتىەكاند ماریكى ئاۋا و ئاۋا گەرە تىدایە، بۆ بچىتە شار و بە كەسىكەۋە بدات، با لىزە بېكوژىن.

ئەملالۋى سەيارەكە دەگىن و دەست دەكەن بە شووتى داگرتن بۆ ئەۋەى دەستيان بەكەۋىتە مارەكە و بېكوژن، لەۋ كاتەدا مارەكە سايەقى پاسەكە غافلگىر دەكات و پىتۋەى دەدات، كاپرا ھاۋار دەكات و تا دەيگەننە خەستەخانە گىانى دەردەچىت و دەمرىت.

مەرگى خۆى لە دارەمەيتە كەدادى!

مامۇستا ئەبۇبەكرى سىدىقى بۆى گىرامەۋە:

لە گوندىكى ناۋچەى كۆيە چەند سالىك بوو دانىشتوانەكەى دارەمەيتيان ئەبوو مردوى پى بگويزنەۋە بۆ گۆرستان، زۆرىش پىويستيان ئەبوۋە، چونكە كەم كەم خەلكيان لى مردوۋە، بەلام وتيان: ناكىرئ ھەر كەسىك بمرىت، بىرۆين بۆ گوندىكى تر بۆ دارەمەيت، ھەرچۆنى بىت

له سەر ئه وه پىك هاتن دارمه يتىك دروست بكن، پياويكى ناو ئاوايىش زۆر نارازى ده بى و ده لى: من رازى نيم و يهك فلسيش نادم و پتويستم به دارمه يت نيه، به لام خه لكى گونده كه گوئى به كابرا نادن و بريار دهن به دروستكردى، ده چنه لاي دارتاش به دروستكردى دهن.

كاتىك دارمه يته كه دىنه وه، ئه و كابرايه ي كه رازى نه بوو له ناو ئاوايى، كه زۆر يش روو له خواو نويزكر نه بوو، كه دارمه يته كه ده بينى راده چله كى و رهنكى تىكده چىت و هه لده بزىكى و ده لى: ((نيمه نه مه مان بوجى بوو؟! كه ي نيمه په كمان له سەر نه مه كه وتوو؟!))، به و جۆره پىناخوش بونى خوى دهرده برى، به لام له لايه ن (الله) وه بريار دراوه، كه ده بى يه كه م تهرم سوارى ئه و دارمه يته بكرى، تهرمى ئه و بى كه زۆر لىي دهرسا و نارازى لى دهرده برى.

به لى، يه كه م تهرم تهرمى ئه و بوو به و دارمه يته گويزرايه وه، بۆ گويزستان و بوو به ميوانى شارى خاموشان!

به هه مان شيوه حاجى جه ميل له شاروچكه ي چوارتا له گه ل تهرمى مردوو به كدا ده چىته سه رگويزستان، كاتىك تهرمه كه ده به ن، ده بينن گويزه كه ته واو نه بووه و به رديكيان لى ياخى بووه بويان هه لئاكه ندرى، زۆر هه ول دهن و چهنده كه سيك يهك به دواي يه كدا ده چنه ناو گويزه كه وه و هه ولى ته واو دهن، هه ر كه سه پارچه به كى لى ده كاته وه، حاجى جه ميليش خوى توپه ده كات، له و كاته دا له لاي خوارووى گويزه كه وه پاوه ستابوو، شوينى گويزستانه كه ش لىز و ته لان بوو، ئه وه بوو له نيوان دوو ده وه نه وه خوى راده پسكىنى، ده ستيكى به م ده وه نه وه و ده سته كه ي ترى به وى تريان وه ده گريت و ده لى: كوپه خۆتان لادن (به گالته وه) نيوه كه ي به شهرن، نىتر نه وه كۆتا وشه بوو له ده مى حاجى جه ميل هاته دهره وه، هه ر به و حاله ته وه كه ده ستي به ده وه نه كانه وه گرتبوو، گيانى دهرچوو، ئه و دارمه يته ش كه تهرمى مردوو كه يان پى برده سه ر گويزستان، تهرمى حاجى جه ميليان پى هينايه وه بۆ ناو ئاوايى و شورديان و نويزيان له سەر كرد و پى هه لگه رانه وه بۆ گويزستان و ئه ويشيان به خاك سپارد.

ئەوھى لاي بەندە خەيالە لاي خوا بە تالە!

مامۇستا موحسین ئەمىنى، بۆي گۆپامەوھ وتى:

مامى باوكم لەسەر جىڭاي مردن پاكشايوو، لە سەرەمەرگدا بوو، بە لۆكە ناومان دەكرد بە دەمىەوھ، ھەتا دەھات ھىلاكتەر دەبوو، كە گەيشتینە شوو كەوتە گىيانەلاو دەستمان لىشۆرد، يەككە دەيووت دەژى، ھەزار دەيان ووت دەمرى، چەند جارېش وھسىتى كرد بۆ باوكم كە ئەو تەرمەكەى بشۆرى، باوكېشم كە زۆر مامى خۆش دەويست و زۆر خۆى بە دلسۆزى دەزانى، ھەردوو قۆلى ھەلمالېيوو، ھەر دەھات و دەچوو، بە دەنگى بەرز دەيووت: بە خوا لە خۆم زياتر كەس نايشوات، چەند سالە يەكترمان خۆش دەوېت و خۆيشى بە شاھىتى ھەمووتان چەند جار وھسىەتى كردووھە من تەرمەكەى بشۆم، چونكە ھەر حەلالمان جيا بوو، ئىستا ھەر ئەوھندەم لە دەست دى چۆن تەمەلى تيا دەكەم؟! .

چەند جار ئەم قەسەيەى دووبارە و سىيارە دەكردەوھ: ھەر خۆم تەرمەكەى دەشۆم، كەس بانگ نەكەن بۆ شۆردنى تەرمەكەى، بە راستى قەبولى ناكەم، باشە باش، كوپە كەس بانگ ناكەين، خوا دەكات تۆ دەيشۆيت، زۆرىشت مەمنون دەبين، لەو كاتەى باوكم گەيشتە لاي مامى كە زۆر شېرزە و شەكەت بوو، مامى باوكم چاوى ھەلپىنا و بە باوكمى وت: پۆلە ئەوھ ھاتى؟ ئۆخخەى ئىتر بشمرم قەيناكە، چونكە كە نەوچەوانى تۆم بىنى ژانى لەشم شكا، توخوا پۆلە خۆت تەرمەكەم بشۆرەو مەھىلەكەس بشۆرى، ئەويش بە دەم فرمىسك و گريانەوھ دەيووت: مامەگيان بەسەرچاوا، تۆ چۆنت پىخۆشە وادەكەم.

دەبى لە خەزىنەى غەيبى خاودا چۆن بىرارى ئەم چىرۆكە راستەقىنەيە درابى و ئەم بەسەرھاتە كۆتايىيەكەى بە كوى بگات؟ بەلى خۆر ئاوا بوو، ئەستىرەكان كەوتنە جىرەو جىرەو، دەردەدارو گرقتارەكان پەردەى تارىكى شوو دل و دەروونى دەگوشىن، لە ترسى نازار و ژان و ناسۆرى خۆيان، ھەستيان پاكرتبوو، چاوەرپى شەپۆلى ژان و سۆى دەرد و نەخۆشى خۆيان دەكرد، ھەموو خزمانىش چاوەرپى فرىشتەى گيانكېشان بوون، بەلام

شهو زهنگی ئەم شهو وردە وردە لە گەڵ داھاتنی تاریکی، باری گرانى لە سەر گیان و لاشەى مام عەلى كە نەفت ئاسان كرد، چاوه كانی هەلھێتان، كەوتە جمجول و نالە نال، هەتا كەوتینە بەرە بەیان تەواو هیواش بوو هەو و ئومیدی ژیاى لێدەكرا و خزمان لە بەر خۆیانەو دەیانوت: ئەم چارهش مردنی ئیژندا، بە ئی لە گەڵ خۆر كەوتنی نویدا داواى خواردنی كرد و دایاننیشاندا و هیدی هیدی كەوتە قسە كردن و هەواڵ پرسینى فلان و فیسار.

هەتا دەمەو عەسر تەواو هیزی تیگە پاپەو و وتیان: ئەرى كوا گۆچانەكەى مامە عەلى فریتان نەدای كورگەل؟ بە ئی گەپان گۆچانەكەیان دۆزیو و ئیتر بردیانە دەرەو، سەرئاویان پیکرد و بۆ دووبەیانى و سى بەیانى خەخل كەوتە گەپان و پى گرتەو و چاك بوو هەو، باوكى مامۆستا موھسینیش كە خۆى مات كردبوو بە نیازى شۆردنى تەرمى مامى، نەخۆش كەوت و كەوتە و سەر جیگا، مەرگ مۆلەتى نەدا و كۆچى داوی كرد، ئینجا مەرگ مۆلەتى كاكە مینەى نەدا و گیانى ئەمانەتى تەسلیم كردهو و لە داوى كاك ئەمین، مامە عەلى كە لە سەرە مەرگدا بوو (۱۱ تا ۱۲) سال ژیاى بە سەر برد، ئینجا مرد و كەسێكى تر تەرمەكەى شۆرد.

پیشینان راستیان وتوو: (ئەو هی لای بەندە خەيالە، لای خوا بە تالە).

ئەگەر بۇ لاي نەخۇش چوويت

مردنت لە ياد نەچى!

لە سالى (۱۹۷۲) لە گوندى (كۆرەداوى) شارىيازىرى سەخت، كە ئەو كاتە من قوتابى پۇلى سى سەرەتايى بووم، ئافرەتتەك ھەبوو بە ناوى (پوورە خورشيد)ە، نەخۇش كەوتبوو، زۆر ھىلاك بوو، خەلكى دەستە دەستە دەچوون گەردنى خۇيان پى تازاد دەكرد.

مالى باوكى لە گوندى (كونجرين) بوو، كە ئەو كات بە پى ھاتوچۆ دەكرا، نزيكەى سەعاتەرتيەك دەبوو، كاتتەك مام سابىرى باوكى خورشيدەخان ھەوالى نەخۇشى كچەكەى پى دەگات، لە مالاھە ئىزىن دەخوازىت و دەلئەت: بە خوا خىزىنى مالى دەچمە سەردانى ئەو كچەتئووم، ئەو كە ديار ئاخىرەتى بىم و نەبىنمەو، مردن بە پىرى و گەنجى نىيە، دەلئەن باوكە گيان با لە خزمەتتا بىين، وتبوو: پۇلە جا ئئووم بۇ جىيە؟، چوار ھەنگاوه و منىش لە گويز ساخترم، ئەو ھەللا پۇلە كەسم ناوى، خۇتان لە نىش و كار مەكەن و مالاكەش جىمەھىلن، زستانە دونيا ھەزار شت ھەيە، بە خوا منىش سەفەرى خۆم ناخەمە بەيانى.

بەلى مام سابىر داوى عەسر بەرئەدەكەوى و بە پى و بۇ نزيكى ئىوارە دەگاتە كۆرەداوى، لە پىگە پىاويكى تووش دەبى بە زۆر خولقى دەكا و وەعدى لئوھردەگى كە ئىوارە لە خزمەتتا بيت، مام سابىرىش بە ناچارى بەلئەنى پى دەدا كە ئىوارە ميوانى ئەو بيت، ھەرچەندە مالى لە كەنارى گوندەكە دەبيت و ميوان كەم پووى تئەدەكەن مەگەر بە خولقىكى زۆر، بەلام خوا ئەم ميوانەى بە نسيب دەكات.

مام سابىر دەچىتە مالى كچەكەى و ھەوالى دەپرسىت و لە لاي دادەنىشىت، گوئى لە قىرەى مرىشك و كەلەشئە دەبى، دەلى مشورى من مەخۇن ميوانى مالى عەبدوللاى حاجى ھەمە مىرزىم، دەلئەن: نەبووھ و نابى، دەلئەت: بە خوا وەعدەم داوھ و سەرىشم دانابىت دەچم، پۇلە (وہعد و بەلئەن لە ئىمانەوہیە) خۇ ئىمەش خۇمان بە موسلمان دەزانىن.. بەلى، تا خۇرئاوا لە لاي كچەكەى دەمىنئەتەو، ئىنجا دەروات بۇ مزگەوت بۇ نوئى ئىوارە، داوى نوئى

له گەل خانەخوێکهیدا دەپواتهوه، دواى نان و چا خواردن، ههست به لهش تێکچوون و نهخۆشیی دهکات، ههڵدهستی دهلی: مالتان ئاوهدان بێت نیتز من دهچم له مالى کچهکه م ئیسراحت دهکه م، مۆله تی له خاوهن مال وهرگرت و بهدهم لهرز و تاوه خۆی گه یاند بووه مالى حاجی مه لاهه زیز، کورپی حاجی کوێخا توفیقی گه وهی ئاواپی، وتبووی: حاجی مه لاهه زیز وه ره و بۆ خوا ئاگادار و شاهید به، که من ئیواره میوانی عه بدوللا حه مه میرزا بووم بۆ نانخواردن، به خوا هیچ که موکوریبه که له میوانداریبه کهیدا نه بووه و نه گه ر من شتی کم لیهات، ئه و پیاوه هیچ خه تای نیبه، رازی نیم که س له گول کالتری پێبلی.

حاجی مه لاهه زیزیش هه ر چۆن مام سابیر پێیوتبوو ئاوا وه سه ته که ی بۆ گوێ لینگرتبوو، مام سابیر وتبووی: جا ته ره که شم به رنه وه کونجیرین و خه به ر بده نه موسته فای کورم، گویم بۆ هه لکه نیت، حاجی مه لاهه زیزیش بۆ شوخی ده لیت: کوره عه بدوللا که ی نانی داوه به خه لک؟!، نه ترسم به نانه که ی ئه و بمری، مام سابیر وه سه ته و قسه ی خۆی ده کات و ده چیته مالى کچه که ی، له وی زۆری پیناچیت گیانی ده سپێری و ده مریت.

خورشیده ی کچیشی که نه خۆش و که نه فت له سه ر جیگه ی مردن بوو، به لۆکه ئاویان له ده م ده کرد، هه تا ئیستا که سالی (۲۰۱۰) زاینیه له ژياندايه، که له و کاتوه (۳۶) سالی ته واه، ئیستاش له شی له زۆر که سی تر ساختره و زۆریش به جه وه ره و ده روون به رزه . زۆر گه نچ و لاو جوان، خۆی ده رازینیته وه و خۆی قۆز و گولاو پیرزین ده کات، به لام مردن به روکی پی ده گریت و مۆله تی که شخه بیکردن و کورپینی نادات، زۆر مندال به ئومیدی ته مه نی درێژه وه سه دان خه یال پلاو ده کات، به لام له نزیکترین کاتدا لاشه ی ناسک و بیتاوان و بیگه ردی ده خریته گوړ، چه ندین بووکیان رازانده وه و له شه وی خه نه به نداندا خۆی، یان هاوسه ره که ی ده مریت.

سالی (۲۰۰۸) چووم بۆ که لار، له رینگه سه یاره یه کم بینی سه روین وه رگه رابوو، وتیان: ئه وه بووک و زاوايه کی تیدا بوو له کاتی گواستنه وه ی هاوسه ره کهیدا لیره وه رگه ران، بووکه که مان به مردوویی له سه یاره که ده رهیتا.

له کۆتایی په نجاکاندا له به نداوی دوکان ده که س به به له م و به ناو سه دده که دا بووکیان گواستبووه وه بۆ به ری (قه ره سرت)، زاوا وکه سوکاری زاواش له و به ر ئاوه که وه چاوه رپیان

کردوه، له بهرچاویان به له مه که وهرگه پرا و بووکه که و ده که سه که ی له گه لیدا بوون هه موویان خنکان، زاوا و که سوکاری زاواش به دهستی به تال، به لکو هه تا ئیواره گه پان ئینجا ته رمی بووکه که بیان برده وه بۆ مالی باوکی.

بۆ خواژیان. ماندوو بوونی دهویتی!

له زمانی ماموستا مه لا عه بدوللا ئارمردی، ناسراو به مه لا عه بدوللا چوارتا بیستوهه: له ههفتاکاندا له گوندی (واژه) ی شارباژێر پێشنویژ و وتارخوین بووم، که سانیکم ده بینین زۆر عه شقی خوا بوون و زۆریش له خواترس بوون ئاواتیان پێ دهخوازرا، له گه ل ناوپردنی خوا و پێغه مبهردا پاده چله کین و ته زوو به له شیاندان دههات، زۆر جار به شیوه یه ک دهگریان سه رت سوپ ده ما لێیان.

به رات ((معاشی مه لا)) ی مه لا، سالانه کۆده کرایه وه، ناوی هه موو خه لکی گونده که له دهفته ریکدا تۆمار ده کرا و له کاتی سه ری سالدا که خۆیان دیارییان ده کرد (ماموستا خۆی، یان که سیکی مشوورخۆری ناوایی به سه ر دهفته ره که دا ده چوه وه، بزانی کێ هه قه مه لای نه داوه ناگادار، ده کرایه وه.

منیش شه ویک دهفته ره که م هینا بۆ مزگه وت، دوا ی نوێژ له دهوری زۆپاکه خه لکه که دانیشت، منیش دهستم کرد به خویندنه وه ی ناوه کان، هه ر که سم ده خویندنه وه نه گه ر پاره که ی دابوایه سه ری به رز ده کرده وه: (به لێ.. به لێ، قوربان من چۆن هه قی مه لا دوا ده خه م، دووربۆژیش له پێش هه قه به راتا ته سلیم کردوه)، به کێکی ترم ده خویندنه وه نه گه ر به راته که ی نه دابوو، سه ری داده خست، زۆر سه ره به رز و که یف خۆش نه بوو، به ده نگێکی نزم ده بووت: ئه یده م، ئه یده م، قابیله ته مع له هه قی ماموستا بکه م؟.

له گهل ئەم ناو خویندنه وه و په ده ل به ده له دا، پیاوێکی به ته مه نی خواناسی لیبوو، ناوی (ده رویش حسین) بوو، دهستی کرد به گزیان، زۆر به کول ده گریا و خێرا خێرا فرمیسکی ده سپی، منیش هه لویسته به کم کرد، وتم: ده بی ده رویش حسین پاره ی نه بی و دلێ به خۆی مایی وا خێرا دلێ پر بوو غوربه تی هه ستا، وتم: خاله ده رویش بۆ گریای، هه یج بووه ؟ وتی: نه وه لالا مامۆستا، به لام به م ناو خویندنه وه ی تو و به وه لامدانه وه ی خه لکه که قیامه ت و حه شر و حه سابم به ره اته وه، به خوا نه ویش هه ره وه کو ئیتره وایه، نه وه ی نه رکێ خۆی جیبه جی کرد بی ناوا سه ری بهرز و پوو ی سووره، نه وه ش نه رکێ خۆی نه نجام نه دایی ناوا سه رشۆپ و سه رکز و خه فته باره و پوو ی نییه سه ره بهرز به کاته وه.

خودا سه ری نی مه ش و ده رویش حه سینیش بهرز و بلند به کات له دونیا و دوا رۆژدا. شه وێکی تر هه ره له گوندی واژه دوا ی نوێزی عیسا پیاوێکی گونده که لیبی پر سیم (نه ری) مامۆستا راسته ده لێن هه ره که سیک مندالێکی نه با لقی (ساوا ی مر دبی ت، له و دونیا یکه ده رگا به کی دۆزه خی لیده گری ت؟)، منیش وتم: به لێ راسته و فه ره مووده ی پیغه مبه ره (سه لات و سه لامی خودای له سه ره بی ت)، کابراش هه ناسه به کی خۆشی هه لمزی، ووتی: تۆ خه ی، وه لالا شه شم مر دوون، که واته یه که ده رگام ما وه، من پۆیشتم و نه ویش پۆیشتم. هه مان شه و بۆ نوێزی به یانی ده هاتم، کابرا م بی نی و سه لامی لیکردم و به که یفیکی خۆشه وه ووتی: مامۆستا شوکر بۆ خوا ده رگا که ی تری دۆزه خی لیکرتم، ئەم شه و منداله که ی تریشمان مر د.

منیش لیره دا نه و به سه ره اته م به ره اته وه که ده رباره ی زانا ی خواناس و پایه داری گه له که مان بیستبووم، مامۆستا مه لا عار فی چنگنیانی شار با ژیری: (جه نابی مامۆستا په حمه تی خوا ی لیبی ت، پۆژانه جوز نیک قور ئانی خویندوه، هه رگیز ده رفه تی نه و ویر ده ی له ده ست نه دا وه، پۆژنیکیان ده ست ده کات به قور ئان خویندن و له نیوه ی جوز نه که یدا ده بی ت هه والێکی زۆر ناخۆش و جه رگه ری بۆ دین، پیاوێک به هه ناسه به رکه و هه له دا وان ده گاته خزه ته ی مامۆستا و زۆر به ده نگێکی خه فه ت نامیز، ده لێ: جه نابی مامۆستا کوره که تیان به ته ور کوشت، مامۆستاش ده لێ: گیانی سپارد؟ کابرا ده لێ: به لێ، هه ره یه که سه ره مر د، مامۆستای خواناسیش ده فه ره مویت: تۆ پرۆ یا من نیوه جوز نه که م ته وا و به کم

ئىنجا خۇم دېم، ھەتا نىوھ جوزئەكەي تەواو نەكات ھەلتاسىت و ناشلەژىت و سەرىشى
لېناشئوئىت، خويئندى قورپانەكەي لە پۇج و گيانى كورپەكەي كارىگەرى زياتر بووھ لەسەر
پۇج و گيان و دەروونى، خوا لئى خۇش بېت و لە فېردەوسدا نىشتەجئى بكات).

لە ۱۹۹۷/۴/۲۸ چووم بۇ پەرسەي دۆستىكى خۇشەويستەم، پۇژى پېشتەر كچىكى گەنج و
قورپانادخوئىن و بە شەرم و شكۆيان مردبوو، منىش لە كۆپى پەرسە و ماتەمىنىيەكەدا بئىدەنگ
دانىشتبووم، خەلكەكە داوايان كرد وونارىكيان بۇ بدەم، بەلئى ناوى خوام لئەيتنا، لە ناو
وتەكاندا فەرموودەيەكى پېئەمبەرم گېرپايەوھ: كە ھەركەس مندالئىكى بەمىت خۇگر و
شوكرانەبۇژىر بېت و ناشكورىي نەكات، خوداى گەورە لە فرىشتەكان دەپرسىت: گيانتان
كىشا؟ دەلئىن: بەلئى، دەفەرموئىت: بەندەكەم چى وت؟ دەلئىن: خوايە (خَمْدَكَ وَاسْتَرْجَعَكَ)
سوپاس و ستايشى تۆى كرد و وتى: ﴿ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴾، خواى گەورە پېئان
دەفەرموئىت: دەي كۆشكىكى سوپاسگوزارىي بۇ دروست بكن لە بەھەشتدا.

لە دواى قەسەكانى من پياوئىكى بالابەرزى بە ھەببەت و شان و شكۆ وتى: دەي مامۇستا با
منىش بەسەرھاتئىكى خۇمت بۇ بگېرمەوھ كە ھەوت كەس لە دانىشتوانى ئەم مەجلىسە
ئاگادارى پاست و درۆى ئەم بەسەرھاتەن، ھەناسەيەكى ھەلكئىشا ووتى: لە تەمەنى
گەنجئىتىمدا مامۇستايەك ئەم فەرموودەي بۇ گېرپامەوھ، ئەو دەمى تازە ژنم ھىنابوو، ئەو
فەرموودەيە كارى تىكردم و لە دلئىدا جىگېر بوو، لە دەرووندا پىشەي داکوتا و تىكەلئى
خويئىم بوو، بە درىژايى چەند سالەي ژيانم لەبىرم نەچۆتەوھ و ھەرگىز لە بېرىشم ناچئىتەوھ و
بە كردارىش وەكو موسولمان جىبەجىم كردووه، وتان: چۆن جىبەجىت كردووه؟ وتى: لە
ماوھى ژيانئىدا لە دواى بېستنى ئەو فەرموودەيە بەدەستى خۇم تەرمى (۱۲) كورپى خۇم يەك
لە دواى يەك لە ماوھى چەند سالئىكدا خستۆتە گۆر و لە ناو گۆرپىچەدا رامكىشاون و بە خوام
سپاردوون، بۇ ھىچىشيان نەگرايوم، لە ترسى ئەوھى نەبادا خىرەكەم كەم بېئىتەوھ و
كۆشكەكەم بچووك بېئىتەوھ و شەرمەزارى لاي خوا بېم.

دەي خوا دوانزە كۆشكى ناوازەي بەھەشت بە خۇت و ھاوسەرەكەت بېەخشىت.

ھەر لەم بابەتەدا دېمەنئىكى مەردانە و خواناسانەي مەلا عابىدى عەبابەيلىم وەبىر ھاتەوھ كە
(لە زارى مامۇستاي پايەبەرز، مامۇستا مەلا مەحمودى ئازادىيەوھ بېستومە و خۆي ئاگادارى

پرووداوه که بووه): له سالی (۱۹۶۲) کاتیڅ باری نااسایی له هه له بجه و چهند شوینیکی تر
 راگه یه نرا، ماموستا مه لا مه محمود، فرموی: نیمه ش له هه له بجه و بهر نه و شالاه که وتین،
 پیاویکی خواناس هه بوو له عه بابهیلی ناوی مه لا عابید بوو، هه رچهند پیشه ی مه لایه تی
 نه ده کرد، سی کوری هه بوون، یه کیکیان لای خوی ده مایه وه له عه بابهیلی و دوانه که ی تریش
 ده هاتنه هه له بجه بۆ نیش و کار و کاسی، له یه که م پۆزی راگه یاندنی باری نااسایی و
 قه ده غه کردنی هاتووچۆ، هه روو کوره که ی مه لا عابید هاتنه حوجره که ی نیمه له مزگه وتی
 پاشا له هه له بجه، به لی ده رگای مزگه و تمان داخست و خوشته مان له خۆمان بری، وامان
 نیشاندا حوجره چۆله و بۆته هه وارگی و یران، ده تگوت بایه قوش لی خویندوو،
 ماوه یه کمان به و شیوه یه به سه ر برد، به خوا له نا کاو یه کیڅ له کوره کانی مه لا عابید راست
 بووه وتی: به خوا من ده پۆمه وه بۆ ماله وه، نیستا باوکم و دایکم و که سوکار دلایان له
 مشتیاندا یه له تاوی نیمه، به تایی دایکم و باوکم نیستا نۆقره یان لی پراوه و دونیایان لی
 تاریک بووه، به هه موومان لی پارینه وه و تکا و پچامان لی کرد و نالقای ده ست و قاچی
 بووین، به گوئی نه کردین، و تمان: کا که نه میرۆ که س به که سه و نه و سه ر یاز و چه کدارانه
 بکوژ و بری، شه لم کویرم نا پاریزم خه لکی ده کوژن، پچای نه و خواهه ت لیده که ین دامه زری و
 به گویمان بکه، کا که دایکت و باوکت خه فته بخۆن باشتره هه تا پرسه ت بۆ دابنن، کوره
 چوه که لی شه یتان و نه هاته خوار، دیار بوو نه سپی نه جه ل سوار سه ری بوو بوو، به هه رحال
 به نیوه عاجزی پۆیشت و نیمه ش به نابه دلی خوا حافی زیمان لی کرد، دیار بوو نۆز
 نه پۆیشتبوو، ته قه یان لی کردبوو، کوشته بوو یان.

نیمه ش هه ر به گومان ورتی ورتیمان پیکه وت و برا که ی تریش یان هه ستی به شتیڅ کردبوو،
 به ناسته م وورته یه کمان بکر دایه سه ره نجی ده دا و دلی داده خوریا، ورده ورده خه یال و
 چرپه چرپه که ی نیمه زیادی کرد، برا که ی تریشی که له حوجره لای نیمه مابۆوه، هات وتی:
 به خوا عه ریزه یه که ده نووسم و ده چم ته رمی برا که م وه رده گرمه وه، و تمان: کا که نابیی، کی
 ده لی برای تۆ کوژاوه، نیمه رینگه ت ناده ین له وه ده رگایه وه نه و دیو بکه ویت و نا کرۆ و نابیی،
 به لام حیسابی بۆ قسه ی نیمه نه کرد، وه کو ده لئین تییدا کول و کویر بووین بی فانیده بوو،
 ده رپه ری، ی دیار بوو بای نه جه ل نه ویشی هه لگرتبوو، هه ر له ده رگای نه ویدیو که وت نیمه لی

بئی خه‌بەر بووین، کاتیک به‌ندکراوه‌کان ئازاد کران و ترس و لهرز کم بووه و هه‌والی ته‌واومان بۆ هات، گه‌راوه‌کان وتیان: قوریان کوپه‌که‌ی مه‌لا عابیدیان (کوپری دووه‌مه‌میان)، هیتنا بۆ لای ئیمه، کاتیک نه‌فسه‌ری گه‌وره و کاربه‌ده‌ست به‌ تووره‌یی و به‌ده‌نگی به‌رز لئی پرسى تو چیت؟ نه‌مه بۆ لیره‌یه؟ وتی: قوریان من برام کوژراوه و منیش عه‌ریزه‌م داوه بۆ لای جه‌نابتان به‌لکو تهرمه‌که‌ییم بده‌نه‌وه، به‌بئی نه‌وه‌ی بزانی برائى نه‌و کپیبه و چۆن و له‌ کوپى کوژراوه، وتی: تۆش برائى نه‌و موخه‌ریبه (واته: یاخى بوو، دوژمنان به‌ پيشمه‌رگه‌یان ده‌وت (واته: تیکده‌س))، گوپه‌گۆپه‌ی برۆن بیبه‌ن، وه‌ره تۆ خه‌لکی کوپى؟ وتی: خه‌لکی عه‌بابه‌یلیم، وتی: نه‌م موخه‌ریبه هه‌موو له‌وتۆه هاتوون، بیبه‌ن بۆ سه‌ر تهرمی براکه‌ی گولله‌بارانى بکه‌ن، هه‌ر ئیسته‌ش عه‌بابه‌یلى تۆبیاران بکه‌ن، به‌لئى کوپیان برد و به‌ ناهه‌ق له‌سه‌ر تهرمی براکه‌ی گولله‌بارانیان کرد و قه‌سف و تۆپیارانی عه‌بابه‌یلش ده‌ستی پیکرد.

بۆ سه‌ببى که‌ کوشت و بر نه‌ما بوو، به‌ ناشى ئاو که‌وتوو، خه‌لکی له‌ ماله‌کان ده‌ره‌په‌رین، بۆ هه‌وال زانین و دۆزینه‌وه‌ی ونیوه‌کان و کۆکردنه‌وه‌ی تهرمی کوژراوه‌کان، که‌ چووینه ده‌روه هه‌ردوو تهرمی کوپانی مه‌لا عابید به‌ سه‌ریه‌کدا درابوون و خوینیان تیکه‌ل بوو بوو، هه‌ردوو تهرمه‌که‌مان هه‌لگرتنه‌وه و شوڤرمانن و به‌ره‌و عه‌بابه‌یلى هه‌لمانگرتن، که‌ چووینه قه‌راغ مالان، مال چۆل دیار بوون و دیار بوو پیاو هه‌موو له‌ ده‌وری مزگه‌وت بوون، ئیمه له‌ نه‌وان بئی خه‌بەر و نه‌وانیش له‌ ئیمه بئی خه‌بەر، به‌لئى هه‌ردوو تهرمه‌که‌مان له‌ دوو داره‌مه‌پندا به‌ره‌و مزگه‌وت بردن، که‌ چووین له‌ویش تهرمیکی تری لیبوو، وتیان: نه‌وه تهرمی کین؟ وتیان: تهرمی هه‌ردوو کوپه‌که‌ی مه‌لا عابیدن، کابرا ناخ و ئۆفی کیشا و ده‌ستی به‌ نه‌ژتۆی خۆی کیشا و وتی: ده‌ وه‌للای دوتی قه‌سفی ئیره‌ کرا، دوانزه تۆپی پتۆه‌نا، یانزه‌یان به‌ر قه‌راغی مالان که‌وتن و زه‌ره‌ریان نه‌دا، ته‌نها یه‌کیکیان که‌وته ناو مالان، نه‌ویش به‌رمالی مه‌لا عابید که‌وت و تاقه‌ کوپه‌که‌ی تریشى کوشت و نه‌وه تهرمه‌که‌یه‌تى.

ناخ ئاسمان به‌رز و زه‌وی سه‌خت، به‌پاستی کاره‌ساتیکی جه‌رگه‌به‌، به‌لئى من هه‌ندى له‌ فه‌قیکانی تر گه‌وره‌تر بووم، رایان سپاردم هه‌ندى قسه و نامۆزگاریی بۆ بکه‌م، بۆ دلخۆشیدانه‌وه‌ی مه‌لا عابید و که‌سوکاره‌که‌ی، هه‌ر (بسم الله)م کرد و مه‌لا عابید فه‌رمووی: پاره‌سته کاکه فه‌قی، جا هه‌ر به‌ به‌ینی سى تهرمه‌که‌دا ده‌هات و ده‌چوو، ده‌یوت: (لا إله إلا

الله)، وتى: ئەم كورپانە خوا بە منى داۋن، خواش بردونپەو، ھېچ دەسەلاتى منى تېدا نىيە، خەلكىنە خەمى مردن و كوژرانى كورپەكانم نىيە، تەنھا و تەنھا خەمى من ئەوھىيە لە لای خوا لە پۇژى دوايىدا سەرى منىش و خۇشيان شۇر بكن، ئەگەر وانەبى خەم نىيە.

تەرمى سى برا لە يە ككاتدا ھاتنەو

ئەگەر

لە ولاتى سوورپا سى برا لە گەل داك و باوكياندا لە مائىكدا بە يەكەو دەژيان، يەككىيان گىرا بە سەرياز، لە دواى ماوھىك يەككەك لە دوو براپەي لە مالمەو بوون نەخۇش كەوت، دواى تاقىكردنەو و نازمايىش دەرگەوت نەخۇشپەك سەخت و ترسناكە، بۆيە پزىشكەكانى سوورپا بە براكەيان ووت: بە پەلە بېگەيەنەرە توركيا، براكەشى بە پەلە خۇي نامادە كرد و بەرپەكەوت بۇ توركيا، بە لآم عەمەليات و نەشتەرگەرىي براكەي سەرگەوتوو، نەبوو براكەي گيانى لە دەستدا، لە گەرانەوھەياندا براكەي سەيارەيەكى سەريەخۇي بە دەريەست گرت و تەرمى براكەي سەرخست لە سەر سنوورى سوورپاوە بۇ مالمەو، لە رېگەدا سەيارەكە پەنچەر بوو، ھەردووگيان دابەزىن بۇ گورپىنى تايەكە، كابرانى شۇفېر بە براى مردووەكەي وت: تۆ بۆ دانىشە، بە خوا دەست لە ھېچ نادەي، خۆم ھەر ئىستا چاكى دەكەمەو، ئەمە ئىشى خۆمە، براى مردووەكە لە قەراغىكدا شانى دادا.

كاتىك كاكى شۇفېر لە پەنچەرى كردنى سەيارەكەي تەواو بوو، بانگى كابرانى كرد، وەلامى نەدايەو، كە چوو دەستى لېدا تەماشاي كرد ھەر لە سەر ئەو لايەي شانى دادابوو جولەي نەكردبوو، گيانى دەرچوو بوو، كابرانى شۇفېر زۆر ترسا و خەم و پەژارە داىگرت و راپىكردە سەر شەقامەكە، ماوھىكەي زۆر دەستى راگرت يەك سەيارە نەوھستا، چەند جار دەگەرايەو بۇ لای كابرا و گوپى بە ھەناسەيدا دەگرت، بەلكو زىندوو بېت، بەلام ئەجەل ساغى و نەخۇشپى بۇ نىيە، كاكى شۇفېرىش كە زۆر تىنى بۇ ھات و ترسى كە و قنەوھى شەوى لى نىشت، پۇششە ناوھراستى شەقامەكە و ھەردوو دەستى بلاوكردەو و راوھستا، وەك بلى يان دەبى لىم بەدن، يان دەبى راوھستن، سەيارەيەكى سەريازى وھستا، كە لە پىشەوھ

له گه لښ شوفڼږه که نه فسه رڼک سوار بوو بوو، هاته رڼڅی جاده که، وتی: ها چیت ده ویت؟
وتی: به قوربانت بم فریام بکه وه و باسه که ی بؤ گڼږایه وه.

کاکی نه فسه ر دابه زوی و سهیری کرد، راسته، چوه سه ر نه و تهرمه یان که نیستا مردبوو،
دهستی لیدا زانی راسته مردووه، که سهیری ته سکه ره و ناو نیشانی کابرای کرد به کسه ر
ره نگی تیگچوو و خه م و په ژاره دایگرت و ناخکی خه فه تاوی هه لمژی، شوفڼږه که خیرا لئی
پرسی وتی: ده دیناسی؟ خزمته؟ ناسیاوته؟ وتی: تهرمی برا که ی تریشیان له ناو سه یاره که ی
مندایه، برا که شیان سه ر یاز بووه و کوژدراوه، به ناوه که پیدا بؤم ده رکه وت، وهره هر دوو
تهرمه که بخره سه یاره سه ر یازیه که ی منوه و وه فاتنامه ی برا که یانم بده ری و خه مت
نه بیته، نه مه ده سه لاتی هیچمانی تیدا نییه و خه تای که سیشی تیدانیه، قه زا و قه دهری
خودایه.

خوږاگری و شوکرانه بڅیری

ماموستا حه سه ن پښنجوینی ده یگږپږته وه:

له گوندیکې پښنجوین پیاوړیک هه بووه مندالیان نه بووه، زوریش تامه زرو و ناواتی مندالیکیان
بوو، بویه داوای له مه لای گونده که کرده دوعا به دهره ی بؤ بکه ن، نه وانیش دوعای بؤ
ده که ن، له پاش ماوه یه که مندالیکیان ده بیته، دواي ماوه یه که منداله که خشتیله ده بیته و
رڼوژیکیان ماموستا ده چیت بؤ مزگوت قه ره بالفی ده بیته، ده پرسیت، ده لئین: منداله
تاقانه که ی فلان که س مردووه، ده لئ زورم خه فه ت خوارد، وتم: ناواتی مندالیک بوو به و
پیریبه و له و ته مه نه دا نیستا ده بیته حالی چو ن بیت؟ له م قسانه دا بوو مام (.....) هات،
جلیکی جوانی له بهر بوو، خو ی گوری بوو، قوز و که شخه بوو، وتم: له وانه یه منداله که ی نه و
نه بیته، به هه له وایان وتووه، به لام که هات وتی: ماموستا ده زانی منداله تاقانه که م مرد؟
به بیته وه ی بگری، وتم خوا پاداشت بداته وه، وتی: نه زانی خو م بچی گوریوه؟ نه و رڼوژه ی

له دايك بوو جليكي تازهم له بهر كرد و خۆم گۆپى خۆم بۆن خوښ كرد، بۆيه هه مپوښ وام كرد تا نه بېته ناشكورى.

له وادهى ديارىيكر او دا

تهرمه كهى له جياتى خوى هات

كاك نازاد خوى بوى گيڤامه وه كه به چاوى خوى بينويپه تى و به سه ر خوى هاتوه:

سالى (1982) مانگى (5) واته (نايار) بوو، له هه ينهى كه ركوك به ند كرابووم، پوڤتيكيان كورپكى گه نجيان كرده ژوره وه بو لامان، دواى پوڤيشته وهى جه لاده كه و داخسته وهى ده رگا سامنا كه كان به خيڤهاتنمان كرد و له پاشاندا بووينه ناسياو، ژور به سه رهات و ياداشتى سه رسوپه ينه رمان بو به كتر گيڤايه وه، باسى نه و شوينه سامناكانهى بو كردم كه جه لاده كان نيشانيان دابوو، له ديمه نى سزادانى توڤينه ر و نازده لستان، هه تا زراويان به تقي و زوو خويان خه تابار بكن، وه كو سه دان كه سى ترى بېتاوان.

سه ره نجام خويان شايستهى نيعدام كردن و له سيڤاره دان و گولله باران كردن بكن له ترسى نه و هه مو نازار و نه شكه نجه درپدانه يهى به عسيه كان، له به كيڤك له به سه رهاته كاندا، كاك نازاد كه نه فسهرى ملازم بوو وتى: جاريكيان له مه سيف سه لآحه ددين مه وعيدم هه بوو له گه ل (قادر زيرهك)ى گورانى بيژ، له سه ر به رزايه كى كه نارى شه قامه كه چاوه پيم ده كرد كه سه عات تو بگاته جي، خولهك به خولهك چاوه پيم ده كرد هه تا سه عات تو پيك، له و كاته دا تهرمى مردوويهك به به رده ممدا تپه پى و راي چله كاندم، به كيڤك له و كه سانهى له گه ل تهرمه كه دا ده پوڤيشتن بانگى كردم، وتى: كاك نازاد ليڤه چى ده كه يت؟ وتم: مه وعيدم هه به له گه ل قادر زيرهك، ده بوايه نيستا كه سه عات تو به ليڤه بووايه.

وتى: ئەوە تا كاك قادر، ئەوە خۇيەتى! وتم: كوا كامەيه؟

وتى: ئەوە تەرمى كاك قادرە، لە پىڭگە بە پووداوى پىكادانى سەيارە كۆچى دوايى كردووه، ئەوە تەرمەكەيەتى لە مەوعىدى خۇيدا نامادە بووه! وتم: ئەوجا لەگەن تەرمەكەيدا چوومە سەر كۆرستان و بە خاكمان سپارد، لە جياتى بە گلگۆرى ئەبەدئيمان سپارد.

مەلا و شاپەر نامۆزگارىيە كتر دەكەن

مامۇستا مەحمودى ئازادىي، بۆي گىپامەوه:

جاريكيان تووشى لوتپەك (شاپەرەك) دەبى كە ئىشوكارى بريتى دەبىت لە گۆزاني وتن و شاپى گىپان، ئەمىش نامۆزگارى دەكات كە كورپىكى گەنجى وەكو تۆ لە تەمەنەدا ھەر ئىشپىكت پى خۇشپى دەتوانى فىرى ببىت و كاسبىكى شەرەفمەندانە بكەيت و واز لە شاپەرى بىننىت، بە پاستى ھەيفە بە كورپىكى گەنجى وەكو جەنابت بوترى لۆتى و بە جۆرپىكى تر تەماشات بكەن لە كۆمەلگادا و ناخۇشە وات پىبلىن.

ئەويش بە وردى گۆيى بۆ شل دەكا و پەيتا پەيتا بە ئىي بۆ دەكا تا لە قسەكانى دەبىتەوه، پاشان پىي دەلى: مامۇستا قەسەم بە خوا ئەوئەندە كارپىكى خۇش و بە دەستكەوتە، ئەگەر تۆش يەك بۆز لوتپەتى بكەي لە زىانتدا، جاريكى تر مەلايەتى ناكەي!!

ئەمە قسەى شېتە. يان خواناس!

پداويك له كۆپىنگدا گىراپاە وە وتى:

له سالى ھەشتاكاندا بەيانىيەك زوو پۆيشتم بۆ سەر گۆرستانى سەيوان له سلېمانى، لەبنارى گۆرستانەكە پېش ئەوەى بگەمە ناو گۆرستانەكە و سەلام له حازرىەكان بگەم، بېنم خەلىلە شېت لەو نزىكانە دانىشتبوو، سەلامم لىكرد و وتم: خەلىل بۆ لىترە دانىشتووى؟ وتى: دەمەوى سەدانى ئەم رېبوارانە بگەم (مەبەستى مردووەكان بوو) و ھەندىك قسەيان لەگەل بگەم.

وتم: ئەى قسەت لەگەل نەكردن؟ وتى: بەلى قسەم لەگەل كردن، وتم: چىت پىوتن؟ وتى: پىم وتن بۆ بار ناكەن؟ كاروانچىەكانىش وتيان: چاوە پى ئىوہ دەكەين، بەجىتان ناھىلېن با ھەمووتان بېن، ئىنجا بار دەكەين و دەپۆين، ئەوجا دەردەكەوى كى پاستى كردووە و كى درۆى كردووە.

بەلى ئادەمىەكان ھەموو گەشتىار و سەفەرىن، بارگە و بنەيان بەتەواوى ناكەنەوہ لە بەھەشت، يان لە دۆزەخ نەبى، تۆش لە دونىادا سەفەرىت، ماوہىەك لەم سىبەرى درەختى دونىايە پشوت دابوہ لەگەل دۆستان، ھاكا بەرپىكەوتىت بەرەو دواپۆژ!

که له که ییہ که بووه قوچی قوربانیی و مندالیکی له

سه برین رزگار کرد!

ماموستا مه محمودی نازادی، گڼرپایه وه، وتی:

پیاویکی خه لکی هه مه دان ناوی غولامه لی بوو له نیران، بوئی گڼرپامه وه وتی: له کاتی گرانی که وره دا له گوندی هه مه که سی نزی که هه مه دان، ژن و میړدیکي به ته مه ن ته نها مندالیکی شیره خوړه یان مابوو، دواي نه وه ی گرانی قری تیخستبوون، خویشیان هینده یان برسی بوو مردنیان به ناوات ده خواست!

کابرا پیشنیاری کرد بو ژنه که ی که پازیبیت منداله که یان سه برین و گوشته که ی بخون هه تا له مردن رزگاریان بیت، منداله که ش له زه لیلی و فراندنی چه ته و برسییه کان رزگاری بیت، چونکه نه کهر خو مان سه ری نه برین و نه یخوین، دز و جهرده له برساندا لی مان ده ستین و سه ری ده برین و خوشمان له برسا ده مرین.

ناچار ژنه که ی پتی به جهرگی خویدا ناو پیدایا، کابراش چه قویه کی تیژی وه که نه لماسی کرد به بهر پشتینه که ی دا و منداله خنجیلانه بیتاوانه ساواکه ی باوه ش کرد، منداله که ش دل ی خوش بوو، لیوه سیس و وشکه کانیشی زهرده خه نه ی ماته مینی و مهرگی ناخافلیان لیده بینرا.

ساواي بیتاوان و دلپاک وایده زانی باوکی خواردنی بو پهیدا ده کات، نه ی ده زانی ده ی کاته خواردن، وای ده زانی نیچیری بو پهیدا ده کات، نه یده زانی باوکی دلسوژی له ناچاریدا ده ی کاته نیچیر!

باوکی برسی و دل بریندار و دل پر له نازار به دهم قولپه ی گریانه وه منداله که ی به خو په وه ده گوشي و منداله که ش زیاتر دل ی نارام ده بوو به نزیکی باوکییه وه و گوشینی به خو په وه ترسی له هیچ نه بوو، کاتیک له مال ده رده چن و ده بیات بو نه و کتوه له وی سه ری بریت، له باوه شی دای ده گریت وتیر ماچی ده کات و به دهم قولپه ی گریان وه لپشتنی پرتنه ی

فرمیټسکه‌وه، خواحافیزی لیده‌کات، پاشان له‌سەر زهوی دایده‌نی و راست ده‌بیټه‌وه چه‌قۆکه له‌به‌ریشټینه‌که‌ی ده‌رهبینی، نا له‌و کاته‌دا خودای گه‌وره ده‌گاته فریای نه‌و منداله به‌سه‌زمانه، نا له‌و کاته‌دا په‌رحمی خوا دینه‌ جۆش و بریاریکی تر دینه‌ پیش، به‌لئی له‌و کاته‌دا باوکی داماو و جگه‌رسووتاو ناوړ ده‌داته‌وه ده‌بینی له‌و لای نه‌مانه‌وه وا دوو که‌له‌کیویی (ناژه‌له‌کیویی) خه‌ریکی شه‌ره قۆچن و سه‌ره‌نجام شاخیان له‌ شاخی به‌کتر گه‌راوه و بۆیان ده‌رنایه‌ته‌وه، زۆرخویان راوه‌شاند و هه‌ولیاندا، به‌لام کابرا په‌لاماری دان و خۆی گه‌یاندی و هه‌لمه‌تی دایه به‌کیکیان و سه‌ری بپی و شاخی نه‌وی تریانی ده‌ره‌یناو به‌ره‌لای کرد، نیتر به‌ده‌مه‌م شوکر و سوپاس و ستایشی خواوه منداله‌که‌ی کرده باوه‌ش و تیر ماچی کرد و که‌له‌کیویی‌که‌شی به‌ سه‌رپراوی دابه‌شانیدا و به‌ره‌و ماله‌وه پویشټ، تا زوو مژده‌ بداته دایکی جه‌رگ پراو و کۆسټکه‌وتوو!

پیاوه‌که هه‌ر له‌ دووره‌وه هاواری له‌ ژنه‌که‌ی کرد: مژده... مژده... ژنه‌که‌ش وا تینگه‌یشت مژده‌ی گوشتی ناسکی جگه‌ر گۆشه‌که‌یه‌تی، بۆیه هیزی نه‌ژتۆی نه‌بوو هه‌ستی و به‌ نه‌ژتۆی خۆیدا ده‌کیشا، به‌لام پیاوه‌که خیرا گه‌یشته به‌روه و خۆی کرد به‌ مالدئا و لاکی که‌له‌کیویی‌که‌ی دا به‌ زه‌ویدا و منداله‌که‌ی تیر ماچ کرد و کردیه باوه‌شی دایکیه‌وه.

دایکه هه‌ر له‌ منداله‌که‌ی ورد ده‌بووه‌وه و ماچی ده‌کرد، بپراوی نه‌ده‌کرد نه‌و بیټ، چونکه له‌و ده‌مه‌وه پیاوه‌که‌ی بردی بۆ سه‌ربرین نه‌م به‌ خه‌یال و نه‌ندیشه‌ی پپ له‌ ناسۆر و نیش و زانی، گوشتی ناسکی تاقانه‌ی پایزی ژبانی ده‌هینایه به‌رچاوی و عه‌قلی نه‌یده‌بپی، بپی له‌وه ده‌کرده‌وه نه‌م ئیواره‌یه سفره‌و خوانیکی رازاوه‌مان هه‌یه! که‌ چند مانگیکه نه‌ هه‌ر گوشت، بگه‌ر نانی وشک و ته‌نانه‌ت گژ و گیاشمان ده‌ست نه‌ده‌کوت بیخۆین.

ئیتستا چۆن سوپاسی خوا بکه‌م، من به‌ته‌ما بووم له‌ برسا گوشتی منداله‌که‌م بخۆم، ئیتستا وا منداله‌ برسیه‌که‌م له‌سه‌ر سفره‌ دانیشټوه و گوشتی که‌له‌کیویی ده‌خوات، دایه و بابهی منداله‌که له‌سه‌ر سفره‌که له‌ گوشتی که‌له‌کیویی‌که‌ خۆشته‌!

چهند سه‌یره وا دایک و باوک ده‌بینن سوننه‌ته‌که‌ی ئیسماعیل جاریکی تر له‌ میژوودا دووباره ده‌بیټه‌وه، نه‌م جار هه‌ش که‌لئیکی قه‌له‌و و چه‌ور بووه قوربانیی مندالئیکی بیگوناوه و بیگه‌رد.

دايك و باوك به دلی خهفت نامیزه وه دهستیان كرد به گوشت خواردن، به لام نیش و نازاری نهو بریاره بیان له دلّ دهرنه دهچوو که سه عاتیک له وه ویتش به ناچاری له سهری رینگه و تن، نازاری نهو بریاره وه کو شوینی تریک بوو له جهرگیاندا که دهرماتی و شوینه که ی ساریژ نه بووی!

خوای گوره دوژمنیشت بو موسه خخه ده کا

كاك مه محمود هه له دنی بۆی گپرامه وه: له گوندی خویمان (هه له دن) حاجی رهزا ناویك له سهر خهرمان خهریکی شه ن كردن بووه، له كاتی پشوویدا بونیویه تی وا زهرده واله یه ك دیت دهنگه گهنم ده بات و نه م ده شزانیت زهرده واله گهنم ناخوات، بۆیه کاری نه م زهرده واله یه سهرنجی راده کیشی و ناچار شه نه که ی داده نیت و شوینی زهرده واله که هه لده گری.

دوای نه وه ی چند جار یکی تر زهرده واله که دهنگه گهنمی برد، بۆی دهرکهوت به کۆمه لی دار و ده وه نی ناوچه که وه دهنیشیته وه، حاجی ده چیت بزانت زهرده واله که نه م دهنگه گهنمانه ی بۆ چیه؟! ده بیینی چوار به چکه چۆله که (زه رنه قوته) ی بیپه رو بالّ ده مده که نه وه و زهرده واله ی کۆنه دوژمنیان هه رجاره ی دهنگه گهنمیک ده خاته زاری یه کیکیان وه، هه تا تیر ده بن، هه موو رۆژی نه مه پیشه یه تی.

حاجی رهزا ده لی هه تا چند رۆژ من له وی بووم، نهو زهرده واله خیرخوازه م ده بیینی نه وه پیشه ی بوو، به و گاره خیرخوازیه هه لده ستا، بۆیه یه که م ار که بینیم بانگم کرد له حاجی عه زیزی خزمان، وتم: نه وه کو دوای که باسم کرد خه لکی باوه یم پی نه که ن، حاجی عه زیزیش به چاری خۆی نهو دیمه نه سه یر و سهرنجراکیشه ی بیینی!

٢٠ / ١١ / ٢٠٠٦ مالی شیخ رهئوف داراغایی

لە بەر مندالە کانی گۆشتە کە ی بۆ نە خورا

نەم بە سەرھاتە کاک زاھیر خۆی سالی (۲۰۰۴) لە سلیمانی بۆی گێرمەوہ:

لە سالی (۱۹۹۳)، سێیەم پۆژی جەژنی قوریان بوو، لە مزگەوت دەگەرمامەوہ، دواى بە جێھێنانی نوێژی نیوہ پۆ، برادەرێکی خۆشەویستەم بینی و فرەموی مائەوہم لیکرد، ئەویش پێی خۆش بوو، وتی ھەر بۆ سەردانی جەنابیشت ھاتووم، کە چووینە مائەوہ گۆشتی قوریانیان برژاندبوو، لە سەر سفرە دانرابوو، سفرە کە یان بۆ ئێمە جێھێشت و دەستمان کرد بە نان خواردن، من چەند پاروہێکم خواردو لە دەرگا درا، وتیان بانگی تۆ دەکەن، منیش بە میوانە کەم وت: تۆ نانی خۆت بخۆ نەوہ ک من زۆرم پێچیت و دوا بکەوم، لە راستیشدا نزیکە ی بیست خولەکم پێچوو، کە ھاتمەوہ سفرە ھەلگیرابوو، میوانە کەش بە تەنھا دانیشتبوو، منیش نانخواردنم لە بیر نەما و باسم نەکردەوہ.

لە سالی (۲۰۰۴) لە بازاری سلیمانی بە خزمەتی ھەمان میوان گەیشتمەوہ کە ناوی کاک (زاھیر) بوو، دواى سەلام و کەلام وتی: من لە سالی (۱۹۹۳) نیوہ پۆیە ک میوانی تۆ بووم لە سێیەم پۆژی جەژنی قوریاندا، لە بیرت ماوہ؟ وتم: باش لە بیرم نەماوہ، وتی: ئە ی خیزانت باسی ھیچی نەکرد؟! وتم: نەخیر وەکو چی؟ وتی: باسی نان خواردن و نانی سەر سفرە کە؟ وتم: ئێم نەبیستووہ باسی ھیچ بکا.

وتی: با بۆت بگێرمەوہ:

ماوہ ی چەند مانگێک بوو مندالە کانم گۆشتیان نەخوارد بوو، پارەم نەبوو بۆیان بکرم، زۆر دەست کورت بووم، بە نیاز بووم گۆشتی قوربانیمان بۆ بیت، بە لام ھەموو دراوسێکانمان یەکی پارچە گۆشتیکیان بۆ ھات، کە چی ئێمە ناومان لە ناواندا نەبوو! ئەو جەژنە بێ گۆشت و بێ بەش لە خێری قوریانی بە سەرمان برد، کە چاوم بەو گۆشت و سفرە یە کەوت، مندالە کان و کورپوزانەوہ ی مندالە کانم ھاتەوہ بەرچاوی گۆشتە کەم بۆ نەخورا، پێدەچیت دوعای من بوو بیت لە دەرگایان دا بیت، کە تۆ جووینە دەرەوہ گۆشتە کەم بە ئیسقان و

په راسووه برژاوه کانه وه له نانیکه وه پيچاؤ خسته گيرفانمه وه بؤ منداله کان، دوام ده کرد ئيوه به دواي ئيسقانه کاندا نه گهرين و لتيان نه کولنه وه و ناشکرا نه بيت، بويه که له مالي ئيوه ده رچوم به و مرده خوشه وه چوممه وه بؤ لاي منداله جگه رگوشه کانم و نه و مرده و مرگينيه خوشم له گال خوم به دياربي بؤ بردنه وه، ده تو خوا ئيوه ش گهرديم نازاد يکن، وتم: خوزگه قسه ت بکردايه، نيمه چند پارچه گوشتي قورياني زيادمان هه بوو چند پارچه يه کت بؤ ببردنايه، وتي: هه رچندم کرد رووم نه هات!

خوا گوتره کهي خسته باوه شم

مه لا داود که پيشمه رگه ي ديري ني يه کيتي بوو، نيستا مه لايه له گوندي جهيشانه وتي: ماوه يه کي زور له گراني سهره تاي نه وه ده کاندا (۱۹۹۲ - يان - ۱۹۹۵) به وردی نازانم کام ساله يان بوو، چند مانگيک نه م ده تواني مريشک، يان گوشت، بکرم، زور هه ژار بووم و کار و کاسبيم نه بوو، حزيش مه عاشي نه ده دامی، چونکه وازم ليهينا بوو، زور نه دار و بار لار بووم، وتم: نه مه تاقيردنه وه ي خوايه، سويند به خوا ته ويه که م ناشکينم.

هه موو پوزيک به سهر خه م و په ژاره ي منداله کانم له ماله وه و بيکاري ده ره وه ده منالاند، که ده چوممه وه بؤ مال، منداله کان داواي گوشت و مريشکيان ليده کردم، پاره م نه بوو، رووي قهرزکردنيم نه بوو، بيکار بووم و هيچ کار و کاسبه کم ده ستگير نه ده بوو، به پوز هه تا ئيواره ده گه پام که س رووي کار و کاسبی تينه ده کردم.

پوزيکيان به و دهد و هه سره ت و خه م و په ژاره و دلته نگيه وه چوممه به رخانه قاي مه ولانا خاليد، له چايخانه يه ک دانيشتم له رووي ده ره وه، بيم له په ريشاني حال و مالي خوم ده کرده وه، کتوپر کوتريني گه وره ي جوان خوي کرد به باوه شم داو له سهر پانم نيشته وه، منيش وه کو داوم بؤ دانا بيت و وه کو راوچيه کي به ده ست و برد په لامارم دايه و گرتم و وتم:

نەم كۆترە ھى كىيە؟ ھى كەس نەبوو، كابرەي چاچى وتى: كۆرە بىدە بە مندائىك تۆ ئەوھت بۆچى يە؟ وتم: ئەو بە راستە (لە دلى خۆم دا وتم) بە خوا ئەوھ خواى گەورە لەئاسمانەوھ بۆ مندالەكانى منى ناردووه، خىرا بردمەوھ بۆ مال و بۆم سەرپىرەن و خواردييان، ئەوھندە دلم خۆش بوو كە مندالەكانم گوشتييان خوارد و ئاواتى چەند مانگەيان ھاتە دى، ئەمدەژانى چۆن سوپاس و پىزانی خۆم دەربىم بۆ پەروەردگارم، وتم: كۆرەكانم خوا ئىوھ لە ياد ناكات، سوپاسى بكەن، ئىوھش لە يادى مەكەن.

با لىژەدا باسكى تەقەى خۆشبيتان بۆ بگىرمەوھ:

١٠. كى خواناس و موسلمان بۆى گىرامەوھ كە بە مەرەدى مەلا داود چوو بوو، ھەژارو نەدار و بىپارە و بىكار بووم، پارەى نىو كىلۆ گوشتەم نەبوو، كارىشم دەست نەدەكەوت، مندالەكانم ماوھى سى مانگ زياتر دەبوو پۆزانە داواى گوشتيان دەكرد و زۆر جار دەگرىان و دەكپۆزانەوھ، خۆشم گريانم بۆيان دەھات و جەرگم ژانى دەكرد، بەلام چارم نەبوو گرانىى و برسيتىى و بىكارىى تا دەھات زىادى دەكرد و ھەموو ولاتى گرتىووهوھ، نازانم چى پوویدا بوو خەلكى بىكار و سك تىر دەستيان كەرد بە تەقەى خۆشىى، ھاتىنە ھەوشە بزاتىن ئەم تەقەى خۆشىيە چىھ؟ لە ناکاو مراوييەكى كىويىى لەبەردەمماندا داى بە زەويدا و تەپەى لىھەستا و دەستى كەرد بە پەلەقازە، خىرا لەگەل ھاوسەرەكەمدا گرتمان و سەرمان برى، لەو كاتەدا دەنگى قاز و قولنگ دەھات لە ئاسماندا، مندالەكانىش لە خۆشبيدا خەرىكبوو گەشكە بىيانگرى و كاتىك لە چاككردنى بووينەوھ ھەر بەوشەوھ خستمانە سەر ناگر، ئىنجا تەقەى خۆشبيمان بىر ھاتەوھ، كە ھاتىنەدەر تەقەى خۆشىى تەواو بوو بوو، وتم: (ئافرەت ئەم تەقەى خۆشىيە ھەر بۆ ئىمە بوو، بپوا ناكەم ھىچ رووى دابيت)، بۆيە ئىمە لە ھەمووان زياتر دلمان خۆش بوو.

شیتیکی په ککه و ته و دایکیکی دلسوز

کاک مه محمود هه له دنی که ئیستا له ژياندايه وتی: له گوندی هه له دن تافره تیک ته نها کورپکی شیتي هه بوو، دووبه دوو ژيانيان به سهر ده برد، کوره که که نهفت و داماو بوو، هه مو کات فاتمه خانی دایکی دوعای ده کردو له خوا ده پاراپه وه ده بیوت: (خواجه نه گهر من مردم ، له دواى من عوسمانی کورپشم بمری و زه لیل نه بی ، که س بوی به ختو ناکری).

کوره شیته که یشی به رده وام دوعای ده کرد و ده بیوت: (خواجه دوعاکه ی دایکم گپرا بکه ی، نه گهر نه و مرد، به کسه ر منیش له دواى نه و بمرم، دایکم راست ده کات به خوا که س منی پی به ختو ناکری).

خوای په روه ردگار ده سستی به پروی نه و دایک و کوره وه نه نا، ته نها به ک شه و عوسمان له دواى دایکی ژیاو په کسه ر مرد. فاتمه خان شه و سه عات تو مرد و خواحاقیزی له عوسمانی کورپی کرد، بۆ سبه ینى دواى نویژی شیوان به بی هیچ نه خویشی و ناته واویبه ک، هر به ساغی عوسمانی کورپی به لاداهات و مرد، هه ردووکیان نزیان گپرا بوو و به ناواتی خوایان گه یشتن.

پایزه برا

برایه کی ختیرخواز خوئی بوی گپرامه وه، به مهرچیک ناوی نه به م، وتی: بارى هه ژاری و ده سستکورتیی په رده ی. په شی به سهر دا کیشام، براکه شم زور حالی باش بوو، خاوه نی چیتخانه و که باباخانه ی خوئی بوو، مال و خیزان و مندالی زور پوشته و په رداخ بوون، پوشاکی گهرم و نهرم، خواردن و چه ور و به له زهت، مال و مندالی پوشته و ناسوده، خیزان

و مائی منیش پووت و په جال و برسی، خویشم بی کار و کاسبی و بی پاره، حزم نه ده کرد
بچه وه بۆ مال و منداله کانم به ناو میدییه وه سهیری دهستی به تال و هه ناسه سی ساردم
بکن، نه گهر جاریکیش پاره یه کی که مم دهستبکه وتایه ده بوو شتی هه رزان و خراب بکرم،
هه تا به شی ژه میکی بکر دایه.

له هه مووی ناخوشر کرچی برا گه وره بی په حمه که م بووم، پاره ی کرئ خانوم نه بوو، به
هه زار دهردی سه ری هه تا کرئی خانووه که م بۆ خاوون مال کۆ ده کرده وه و سه ری مانگ
ده منایه مستی، ئویش ده یخسته تنگه ی باخه لیه وه ده بووت: (به زیاد بی)، حالی من و
خیزان و منداله کانیشمی باش ده زانی.

به راستی گوشتم بۆ نه ده کردرا بۆ منداله کانم، ناچار ئو په راسووانه ی برا که م گوشتی لی
دامالیبون و بۆ جوانیی له ده وریه ری که بابه که داینا بوون داوام لیده کرد پیم بفروشی،
ئویش ده یزانی پاره م نییه، ده ترسا پاره که ی نه ده می و بۆیه هه مو جار ده بووت: (ئوه
فروشاوه)، یان (وه عدم به خه لکی تر داوه)، ناچار به هه ناسه ساردیی ده چوومه وه بۆ مال،
چونکه گوشت گران بوو بۆم نه ده کردرا.

براکه شم که داده نیشتین سنگی دهرده په راندو به دیار من و ژن و منداله کانی منه وه دهستی
ده کرد به م قسانه:

ده بووت: ئه مرۆ ده عوه تی کۆمه لیک براده رم کرد بۆ دوکان و بۆ فلان شوین و فلان شوین،
دوو هه زاری سوپسری تیچوو، یان دوهه زار و پینجسه د دیناری تیچوو، ئیمه زۆر خه فه تمان
پئی ده خوارد، به لام خیزانه که م زۆر چاک بوو - حه ز ده که م هه ر به لایه ک بۆ ئه و هات روو
بکاته من) زۆر دلخویشیی ده دامه وه، هه تا جاریک وتی: له و ده شته و له و شویننه رووخواوانه
له ته بلۆک و خشتی کۆن کۆده که مه وه، تو هه ولئ هه ندیک داری داره را بده و له و ده شت و
چۆله وانیه قۆخه له یه ک هه لده جنین، چووم بۆ سه ردانی دایکم هه ندئ داری داره رایان هه بوو،
وتم: دایکه ئه و دارانه م به هه رزان پئی بفروشه، وتی: کوپم هه رزانی چی و کپینی چی! برۆ
بیانبه بۆ خووت، وتم: له سه ر ئه و بانه بۆم دابئی، به په له رویشتم زۆر دلخویش بووم به و
ده سنکه وته، ئه و هه واله خوشه م برده وه بۆ هاوسه ره که م، چه ند روژ به و خه یاله خوشه وه
پامان بوارد، دوی چوار پینج روژ، له وه دوا به دلئیکی خوشه وه چووم بۆ سه ردانی دایکم و

دارهكان، كه چووم دارهكان نه مابوون، دواى سهلام كردن، خيړا وتم: دايكه كوا دارهكانم؟ وتى: (پۆله به خوا دهستم شكى كاكه دارهكانى دزى)! نيتير برينى كۆن و نويم كولايه وه، به دليكى پر غه موه پويشتم به كاكم وت: بۆ دارهكانى منت برد؟ وتى: جا تو چيت ههيه؟ ديناړيك شك نابهي دارت بۆ چيه؟ (به فيزيكه وه)، پوژ هات و پوژ پوى، ورده ورده دهستم له كار و كاسبى گير بوو، دواى پينج سال هه نديك پارهم كۆكرده وه، له عه ربه ت خانوو به كى دارم كړى، دواى مامه له و پاره نه سليم كردن، كابرا وتى: كاك فلان، شتيكى سهير! وتم: چى بووه؟ وتى: دارى نه م خانووه دارى خوتان بوو له كاكه تم كړى، (نه و دارانه بوو كه دايكم به خوړايى داي پيم و كاكم ليى دزيم)، دواى پينج سال به داره زه وتكراوه كانم شاد بوومه وه، به لام به كپين!.

نيستاش كه نه م به سه رهاته بۆ جه نايه ده گيږمه وه، برا گه وره كه م هه ژار كه وتووه و هيجى نه ماوه و كاسبيشى نيه، به لي برا دهوله منده كه م هه ژار كه وتووه و كړيجى منه، به لام دلم ريگه نادات كړي ليوه رگرم و هه تا نيستاش كړيم ليوه رنه گرتووه و يه ك وشه و يه ك پيتم له كاره ساته كانى پابردوو به پوويدا نه داوه ته وه.

برادهره عه ره به كانم چه كيان بۆ ته نگانه بوو

مه لا غه ريب له زارى خوږه وه بيستراوه كه له سه رده مى به عسى له گۆرناو سه ريباز بووه، له گوندى (شاراژاوى) نزيكى سه راو، له وى له گه له عه ريفيكدا ده بيته شه ريان و نه م نوډ چاك عه ريفه كه ده كوتى، له نه نجامى نه و شه رپه دا نه قلى حاجى تۆمه ران ده گوازيته وه، نه و نيواره يه ي ده گاته حاجى تۆمه ران په وانى به ره كانى جه نكي ده كن، هه مان شه و نيوان هيرش ده كاته سه ر هيزه كانى عيراق و شالاويان بۆ دينى، له سه ر قسه ي خوږى نزيكه ي (٢٤) كه س رزگاريان ده بيته له و له شكر كيشى و هيرشه ي نيوان دا به كيكيان، مه لا غه ريب، قاره مان ده بيته.

دهلیّ که گراینه دواوه به ماندوویی و شه‌ک‌تیی و برستیی، هه‌مووشمان چه‌کدار بووین، له دوره‌وه چه‌ند که‌سیکمان بیینی له سه‌یاره‌یه‌کدا بوون، براده‌ره‌کانی منیش که هه‌موویان عه‌رب بوون، وتیان نه‌وه لیژنه‌ی ئیعدامن، به‌خودا پزگارمان نابیی، قسه‌که‌یان راست بوو، که جیبه‌که گه‌یشته لای ئیمه بانگیان کردین و پرسیاریان لیکردین که: ئیوه چین و بق کویّ ده‌چن؟ ئیمه‌ش به‌سه‌ره‌اته‌که‌مان بق گپرانه‌وه وتیان: وهرنه لای نه‌و دیواره، (پارچه دیواریکی ریّک له‌ویّ دابوو)، ئیمه‌یان له‌ودیو دیواره‌که‌وه ریز کرد به‌دوو ریز، خۆشیان دوو ئه‌فسه‌ر و نائب زابتیک بوون پشتیان له دیواره‌که کردوو زووبه‌پووی ئیمه وه‌ستان، دواتر ورته‌ورتیکیان کرد و ئیمه‌یان کرده یه‌ک ریزی دریز، هه‌مووشمان تهنه‌نگمان به‌شانه‌وه بوو، من زووتر تهنه‌نگه‌کی خۆم هینابوو سه‌ر پیّ و له‌سه‌ر ریز (سه‌لیه) دامناوو، ئه‌فسه‌ریکیان هات له یه‌که‌م که‌سه‌وه لئی پرسی ناوت چیه؟ دواوی وه‌لامدانه‌وه چه‌که‌که‌یان له شان داده‌مالی و ده‌یدا به‌ده‌ست نائب زابته‌که، نه‌ویش ده‌بیرده نه‌ودیو دیواره‌که و فیشه‌کیک، یان دوانی پیّوه ده‌نا و به‌جیی ده‌هیشته و ده‌هاته‌وه بق یه‌کیکی دیکه.

مه‌لا غه‌ریب له ریزه‌که‌دا نوهم که‌س ده‌بی، زۆر جهریه‌زه‌و زه‌بر به‌ده‌ست و ده‌ست وه‌شین بوو، ده‌لیّ نائب عه‌ریفیکی عه‌رب له تهنیشتمه‌وه بوو، هه‌شته‌م که‌س بوو، بریارماندا ده‌ست بکه‌ینه‌وه، وا ریّکه‌وتین که سه‌ره گه‌یشته سه‌ری پیّکه‌وه ده‌ست بکه‌ینه‌وه، به‌لام کاتیک ئه‌فسه‌ره‌که هاته به‌رده‌می و ناوی لئی پرسی و داواوی چه‌که‌که‌ی لئی کرد، وتی: (نعم سیدی)، شانی بق خوار کرده‌وه و چه‌که‌که‌ی ته‌سلیم کرد، ئیتر سه‌ره گه‌یشته سه‌ر من و چه‌که‌که‌شم له‌سه‌ر سه‌لیه بوو، نه‌ویان برد بق پاش دیواره‌که، ئه‌فسه‌ره‌که هاته به‌رده‌م، وتی: ناوت چیه؟ وتم: غه‌ریب، نه‌ویش ده‌مانچه‌یه‌کی روتی به‌ده‌سته‌وه بوو، ده‌بوو زۆر وریایانه ده‌ست بکه‌مه‌وه، وتی: چه‌که‌که‌تم به‌دری، وتم: (نعم سیدی)، چه‌که‌م داگرتوو له‌گه‌ل داگرتنه‌که‌دا ده‌ستم لئی کیشا و په‌نجه‌م له به‌له‌پیتکه‌که‌ی قایم کرد و هر سیّ فیشه‌که‌که‌م پیّوه‌نان و هر دوو ئه‌فسه‌ره‌که‌م کوشت و کاکی نائب زابت له پاش دیواره‌که هاته ده‌ر ویستی بمکوژی، منیش ده‌ستم برد بق هیّده‌کیکی تر به‌هر پشتینمه‌وه بوو، هر چه‌ندم کرد نه‌هات به‌ده‌ستمه‌وه، ناچار رام کرد، نه‌ویش به‌ته‌فه‌کردن دوام که‌وت، گوله‌ی زۆری

پټوه نام، بهرم نه کت، هه تاخوم دايه پال بهردیک و هر چون بوو مه خزنه که م لیکرده وه و خسته سهر تفهنگه که و نه ویشم کوشت، که کوناو کون به شوینمه وه بوو، نینجا به ده ستوبرد که پامه وه بۆ لای هاوریکانم، سویندتان له سهرم نییه یه که سیان له شوینی خوی نه جولابوو، یه که سیان نه یویرابوو ده ست بیات بۆ تفهنگه که ی، که هاتمه وه پریزه که م لی تیکدان و گله بیم لیکردن، بۆ که کابرا خه ریک بوو من بکوژی ده ستان نه کرده وه؟ هیچ وه لامیکیان پینه بوو، وتیان: تو که وره و لپیرسراومان به، چی ده لئیت له خزمه تتداین، وتم: به خورابیش خزمه تکاری وام ناویت، چونکه نه ونده ترسنوک و جوله که سیفیت و نامردن، برقن وازم لیبینن، با هه مووتان نه کوژم، به هه حال بزگارم بوو، دوی چنده ها چه رمه سهری و دوی چنده نارچه تیی و گیروگرفت که یشته وه ناوچه ی خومان (شاره زور).

خواله که س غافل نییه

له زاری ماموستا مه لاه محمودی نازادییه وه بیستومه که خوی له کابرای بینوه و چوته سهردانی:

له ناوچه ی پینجوین و له گوندی به یانه (نزیک گوندی ناروزه ری شاریاژیر) ماموستایه کم بینی مۆله تی زانستی له ئیران وه رگرتبوو له ناوچه ی موکریان، سالی (۱۹۵۵) هاتبووه به یانه بۆ مه لایه تی، به لام دوی ماوه یه کی که م تووشی نیفلیجی ده بیت و نه ندانه کانی جهسته ی له جموجۆل ده که وی و وه کو لاشه یه کی بیگانی لی دی، ژن و مالیشی نابی، خزم و کهس و کاریشی هه والی نازانن، یان هه ر گویی خویانی لی ده خه وینن، له م گونده دا (به یانه) ژنیک هه بوو، دوو مندالی هه بوو خوی ته رخان کردبوو بۆ خزمه تی نه و ماموستا بیکه سه، وه کو منداله کانی خوی پاکی ده کرده وه و دای ده شورده و جلوبه رگ و پۆشاک و له شی بۆ ده شورده، خواردنی به ده مه وه ده کرد و جلی بۆ ده گوری.

مامۆستا مهلا مهحمودی نازادیی، فەرمووی: سالی (۱۹۶۷) چوو مه سردانی ئەو مامۆستایه گوندی به یانه، ئەو خوشکه خێرۆمه نده له وێ بوو، لێ پرسیم وتی: مامۆستا خه لکی ئەم گونده باش و خێره ومه ند نین، وتم: بۆچی؟ وتی: ئەم مامۆستایه یان ناوا ویل کردوو و کەس گویی ناداتی، به لام من له بهر خوا خۆم ته رخان کردوو به خزمه تی، وه کو منداله کانی خۆم دای ده شووم و پاکی ده که مه وه و خواردنی به ده مه وه ده که م و جلو به رگ، و له شی بۆ ده شووم، خه لکی ئەم گونده ده لێن حه رامه و دروست نییه، ئەم پیاوه نامه حه رمه و هیچ خێرت ناگات، به لکو له وانه یه گونا هیشته بگات، جا نازانم جه نایته چی ده لێی؟ وتم: خوشکه به پێزه که م تو به هه شته ده ستگیر بووه له ده ست خۆتی مه ده و ئەو کاره ئەوه نده خێره خوای گه وه که سی تاییه تی و ناوازه ی بۆ هه لده بژیری، گویی بۆ کەس مه گره و له بهر په زامه ندیی خوا هه تا ده توانی خزمه تی بکه، پاشان رووم کرده مامۆستای ئیفلج و وتم: جه نابی مامۆستا ژن و مالت نییه؟ وتی: نه خێر، وتم: چند ساله تووشی ئەم گرفتاریه بوویت؟ وتی: مامۆستا زۆر نییه، به خششی خوایه، وتم: چنده یه؟ وتی: هیچ نییه، مامۆستا یازده ساله! هه تا چند سالی تریش هه وائم ده زانی هه ر وابوو.

هه ردوو کیان

به خه ته نه کراوی له دایک بوون

کاک سالم ترفیق بۆی گێڕامه وه و وتی:

خوشکیکی خێزانه که م دوو کوریان دوابه دوا یه که بوو، هه ردووکیان به خه ته نه کراوی له دایک بوون، به ناوه کانی (پێبه ر و شاد)، هه ر دوو منداله که ماون و خه لکیکی زۆریش ناگاداری ئەم رووداوه سه رسوپه ئنه ره بوون له شاری (سلیمانی) له نزیک نه سحابه سپی، یان گه ره کی سابونکه ران، له نزیک ساله کانی (۱۹۹۹ - ۲۰۰۱)، ئەم رووداوه سه یر و سه مه ره یه بینه راوه .

له خزمهت پيشه‌وای وه فاداراندا

پيغه‌مبيري خوا (سه‌لات و سه‌لامی خوی له‌سهر بيټ) پيشه‌وا و سه‌رمه‌شق و سه‌رقافله و رچه‌شکيتنی وه فادارانته، به تاييه‌تی نمونه و په‌مزی هاوسه‌ری وه فاداره له ميژوی وه فادارييدا.

نه‌گه‌ر نادم (سه‌لامی خوی ليټيټ) هاوسه‌ره‌که‌ی له خوی دروستکراوه و به‌شيك بوو له جه‌ستی خوی، نه‌وا پيغه‌مبيري خوا هه‌نديک له هاوسه‌رانی ته‌نانه‌ت کچی دوژمنه‌کانی بوون و خه‌زوره‌کانی بوی له که‌ميندا بوون و سه‌نگه‌ريان ليگرتبوو.

نه‌گه‌ر نوح (سه‌لامی خوی ليټيټ) نوسه‌دوپه‌نجا سال پيغه‌مبهر بووه و هاوسه‌ری بيټروای هه‌بووه و هيچ گوفتار و کرداريکی ناشايسته‌ی ناراسته نه‌کردووه و له گول کالتری به ژنه‌که‌ی و که‌سوکاره‌که‌يشی نه‌وتووه، نه‌وا پيغه‌مبيري ئيسلامي‌ش يازده ژن، يان زياتری هيناوه و له يه‌ککاتندا له‌گه‌ل نويان ژيانی به‌سهر بردووه و يه‌ک وشه و هيماي له‌به‌رامبه‌رياندا نه‌نواندووه که له دانه‌ی گوه‌ر جوانتر و له په‌ره‌ی گول ناسکتر و له دوپړ و مرواری سه‌نگينتر نه‌بوويټ.

چهند به‌ريز و شکوه باسی دايکی موسلمانان، خه‌ديجه‌ی خيزانی ده‌کرد؟!، چون دواي مردنیشی نزا و پارانه‌وه‌ی بۆ ده‌کرد؟! چون به‌رانی شاخدار و مه‌ر و بزنی قه‌له‌وی بۆ ده‌کرده خيز و سه‌ده‌قه.

پروانه پيغه‌مبهر (سه‌لات و سه‌لامی خوی له‌سهر بيټ) چون به قه‌سابه‌که‌ی ده‌فه‌رموی: هه‌ندی گوشي نه‌رمه‌م بۆ جيا بکه‌روه بۆ فلانه پيره‌ژن، وتیان: بۆچی به تاييه‌تی بۆ نه‌و پيره‌ژنه؟ فه‌رموی: چونکه له‌سه‌رده‌می خه‌ديجه‌دا هاتوچوی ده‌کردين.

چون ريزي تاييه‌تی ده‌گرت له فلانه پيره‌ژن و فلانه ناهره‌ت، چونکه هاوپتی خه‌ديجه‌ی هاوسه‌ری بوون، نه‌وه (نه‌بولعاس)ی زاوايه‌تی که هاوسه‌ری زه‌ينه‌بی کچيه‌تی، له جه‌نگی به‌دردا به‌دیل گيراوه و وه‌کو ديله‌کانی تر داواي فيديه‌ی لی ده‌کری، نه‌ويش چاوه‌پييه که‌سوکاری پاره و مال و سامان به‌ينن و به‌ره‌لای بکن و بيبه‌نه‌وه له‌گه‌ل خويان، به‌لام که‌سوکاری بی دین و بتپه‌رست و ناره‌قخور و سه‌رمه‌ست نه‌ويان هر له بير نييه، بۆيه زه‌ينه‌بی هاوسه‌ری (خوی لی رازی بيټ) نه‌و ملوانکه‌يه‌ی پيچايه‌وه، که چهند سالیک له‌وه‌پيش خه‌ديجه‌ی دايکی له شه‌وی گواسته‌نه‌ويدا به‌دياری پتی به‌خشی بوو، به که‌سيکدا

ناردی بۆ پیغه مبهری خوا (درودی خوی له سهر بیئت) ههتا بهو ئالتونه هاوسهره که ی بۆ نازاد بکن.

کاتیک کابرا هاته خزمهت پیغه مبهر و قوماشه پیچراوه که ی دایه دهستی و خه لکی پێیان سهیر بوو، یه کیک تووره و یه کیک دهم به زهرده خه نه، چون دیلی بهم پریاسکه یه بهره لا دهکری، بهلام کاتیک پیغه مبهر (سه لات و سه لامی خوی له سهر) به دهسته پرۆزه کانی پریاسکه که ی کرده وه، ملوانکه که ی ناسیه وه، خه یجی هاوسهری بیرکه وته وه، ههردوو چاری پریوون له گریان و فرمیسیکیان داباراند و فهرمووی: ئه مه فیدییه زهینه بی کچه بۆ رزگار کردنی (نه بولعاس) ی ناردوه، داواتان لیده کهم بۆی به ریده ن و ملوانکه که یشی بۆ بنیترنه وه!

دایکی ئیمان داران عاشه (خوا لئی رازی بیئت) ده فهرمووی: پیغه مبهری خوا (درودی خوی له سهر بیئت) ئه وه نده باسی خه دیجی کرد ههتا غیره گرتمی و خۆم پێ نه گیرا، وتم: ئه م پیره ژنه چیه تۆ ئه وه نده باسی ده که ی؟ ئه و مرد و رۆزگار له بییری بردینه وه و خوا بۆی گوپیت به کچی گهنج و جوان، بینیم پیغه مبهری خوا پێی ناخۆش بوو، فهرمووی: نه خێر هه ئه و چاکتر بوو.

چهند جار له فهرمووده ی سه حیدا هاتوه که خیزانه کانی پیغه مبهر (درودی خوی له سهر بیئت) فهرموویانه: هه رگیز پیغه مبهر له که سمانی نه داوه و قسه ی نابه جی وجوینی به که سمان نه داوه، وه له کاتی نه خۆشیی و بی نوێژی و حاله تی نا ئاساییدا و له کاتی تووره بوون و خه فته بارییاندا دهم به خه نده و که یف خۆش بووه و دلخۆشی داونه ته وه، نیوه پاروی دهمی ئه وانی خواردوه و له په رداخ و جیگه ی دهمی ئه واندا ئاوی خواردۆته وه، له کاتیکیشدا ههستی کردبی یه کیکیان دلته نگه و په ژاره دایگرتوه، دهستی خستۆته سهر شانێ و فهرموویته ی: تۆ له به هه شتیشدا هاوسهری منی، بهم فهرمووده یه ش زیاتر له مه به سستیکی هه بوو، واته: تۆ نه هلی به هه شتیت و له به هه شتیشدا له گه ل منیت و هه رگیز له دونیاشدا نیازم نییه لیت جیا ببه مه وه، چونکه تۆم خۆش ده وی، مژده یشه بۆ ئه و هاوسهره ی که به ئیمان وه ده مرئ، ههروه ها به هیه ج جۆرێک مۆله تی نه داوه که به شیوه ی ناشایسته یه کیکیان باسی ئه وی تریان بکات.

دیمه نیکێ تری وه فاداری پیغه مبهر (درودی خوی له سهر) بۆ هاوسهره کانی ئه وه بووه که رۆژ ریزی له خزم و که سوکاریان گرتوه و به چاک باسی کردوون و دهستی ریز و نه وازشی بۆ پاخستوون.

به‌لئى، له زۆر بواردا پرسى به هاوسه‌ره‌كانيشى كردوو و به گوئى كردوون و پىزى له بىر و بۆچوونيان گرتوو، له گه‌وره‌ترين رېكه‌وتننامه‌دا (سولخى حوده‌بىيه) له ميژوى ئىسلامدا پرسى به نوم سه‌له‌مى هاوسه‌رى كردو به‌گوئىشى كرد و را و بۆچوونه‌كه‌يشى زۆر سه‌ركه‌وتوو بوو، ته‌نانه‌ت هه‌ر له ژيانى خۆيدا و له پيش وه‌فاتيда، به‌ثابه‌تى قورئان مژده‌ى پيداون، كه ئىوه بۆ هېچ كه‌س دروست نين و نابى شوو به كه‌س بكه‌نه‌وه، ئىوه ئيترا داىكى ئيماندارانن، له دونيا و دواړۇدا من هاوسه‌رتانم و حه‌ز به هاوسه‌رييتان ده‌كه‌م و له كه‌ستان وه‌رس نيم.

پۆڤتېك پووى كرده هاوه‌لانى و فرموى: چاكترينتان چاكترينتانه له‌گه‌ل هاوسه‌ريدا و من چاكترينتانم له‌گه‌ل هاوسه‌رانمدا.
 ئامۆزگارىي هاوه‌لانى ده‌كرد به‌م وته شيرين و ناسك و پر مانايه: (رفقا بالقوارير)، واته:
 نهرمونيان و دلنهرم بن له‌گه‌ل شووشه ناسكه‌كان دا.

شه‌وگه‌ردى به‌وه‌فا

به‌سه‌ره‌اتى قه‌شه‌يه‌كى زانايه كه سه‌رگه‌رمى ليكۆلينه‌وه‌يه‌يه‌ك بوو دواتر به‌و شيوه‌يه‌ موسولمان بووه، به‌سه‌ره‌اته‌كه‌ش له ئينته‌رينته‌وه‌ وه‌رگه‌راوه و له نووسراوه‌كانى (ئەندازيار عوسمان)دا باسه‌كه‌ى هاتوو:

ماوه‌يه‌كى زۆر له بىر كرده‌وه‌دا بووم، خه‌يال و نه‌نديشه و هه‌ست و نه‌ستم غه‌رقى بىر كرده‌وه بوو ده‌رباره‌ى بابته‌ئىكى زانستىي زۆر گرنگ، پۆڤانه ده‌چوومه ده‌ره‌وه و به‌ده‌م پياسه‌كردنه‌وه بىرم ده‌كرده‌وه، ده‌پۆيشتم به لاي كۆمه‌لئى وه‌ستا و كرتكاردا گوزه‌رم ده‌كرد و كه‌س ئىكيش له‌وان راده‌ما.

هه‌تا پۆڤتېكيشيان له كاتى دانانى بلۆكه‌كدا له لايه‌ن وه‌ستاكه‌وه بىنيم شه‌وگه‌ردىك (قۆپيله‌يه‌كى بچوك) له بۆشايى بلۆكه‌كه‌دا گيرى خوارد و رېگه‌ى هاتنه ده‌ره‌وه‌ى نه‌بوو، ديمه‌نى ئه‌و شه‌وگه‌رده به‌ندكراوه له خه‌يالدا ده‌رنه‌ده‌چوو، بۆيه هه‌ر كات له‌و شوينه‌وه برۆيشتمايه، له كونى بلۆكه‌كه‌وه شه‌وگه‌ردى گىرخواردوم به‌سه‌رده‌كرده‌وه و هاوخه‌مىي و

هاوده ریبی خۆم بۆ دهرده بیری، ههتا دواى شهش مانگ له کاتى تێپه پهبونم به لای ئه شویتهدا هات به. دلدا بزانه ئه شهوگه رده بهسته زمانه چى دهخوات، خۆ من له کاتى سهردانم دا بۆ لای ههچ دیاریه کم بۆ نه بردوه، دهبی چى خواردی؟ بۆیه ههلویتسه یه کی دریز و پشوویه کی خهیا لاییم داو له دوروه وه ژۆر به وردی سهرنجی ئه و کونه بلۆکم ئه دا که شهوگه رده که به رده وام له ده لاقه ی بلۆکه که وه سهیری دهره وه ی ده کرد، له ناکاو شتیکی سه رسوره تهرم بینى که بووه یه کم ههنگاو و بهردی بناغه ی موسلمان بوونم و باوه په تانم.

چیم بینى؟ ئیستاش هه موو جار بیر له و دیمه نه ناوازه یه ده که مه وه، به خهیا ل ده گه ریمه وه بۆ لای شهوگه ردی به ندرکراوی هاو پیم، بینیم شهوگه ردیکی هاوشیوه ی خۆی، میشووله و نیچیری راو ده کرد، منیش له دلای خۆمدا ده موت: به هه ناسه یه کی سارده وه، خۆزگه ئه و شهوگه رده ش ئاوا ئازاد بوویه و راوی بکرده یه و بای بالی خۆی بدایه، ئه وه ی به بیرمدا نه ده هات به چاوی خۆم بینیم! به چاوی خۆم دیم شهوگه ردی راوچی نه کی نیچیره که ی نه ده کرد و به ساغی و به ئه مانه ته وه ده په تئا و له کونی بلۆکه که وه ته سلیمی شهوگه رده به ندرکراوه که ی ده کرد، ژۆر سه رسام بووم به م کاره دل سوژانه یه ی ئه م گیانداره به سه زمانه، به لام ئه وه ی زیاتر سهرنجی پاکیشام و سه رسامی، کردم جۆری ئه و په یوه ندی نه تینییه بوو که له نیوان ئه و دوو شهوگه رده عاشق و مه عشوقه دا بوو!

دهزانن په یوه ندی ئه م دوو دل سوژ و خۆشه ویست و وه فاداره چى بوو؟.. دواى لی کۆلینه وه بۆم دهرگه وت ئه م دوو شهوگه رده نیره و مینه و هاوسه ری یه کترن، ئه ویان که له به ندیخانه دایه نیره و ئه وی تریشیان مینه و هاوسه ری وه فاداریه تی.

به راستی ئه م دیمه نه دل قرینه و هه لویتسی ئه و شهوگه رده مینه یه ویزدان و هه ست و دهره وونی هه ژاندم، یه کسه ر بیرم له وه کرده وه، ئایا ده بی دوو هاوسه ری ئاوا به وه فا و به ئه مه که له ناو ئاده میزاده کانداهه ست بکه وی؟! حه تمن.

دواى بینینی ئه م دیمه نه ناوازه یه له دونیای وه فادارییدا، ده ستم کرد به لی کۆلینه وه و توژی نه وه ی دینه ئاسمانییه کان، بۆ یه کم جار کتیبیکم ده ست که وت دهرباره ی ژیا نی پیغه مبه ری ئیسلام و له گه ل کردنه وه ی کتیبه که دا ئه م پوودا وه م به رچا و که وت: پیغه مبه ری خوا (سه لات و سه لامی خوا ی له سه ر بیئت) له ماله وه دانیشته بوو له گه ل چه ند ئه ندامیکی خانه واده که یدا، له ناکاو له دهرگا درا، ئافره تیکی کامل له گه ل له دهرگا داندا فه رموی: (السلام علیکم اذخه ل؟)، پیغه مبه ری خوا هه ر گوئی له م ده نگه بوو ده سته جی

ههستايه سهر پي و فهرمووي: دهنگي خهديجهم گوي لايوو (كه نهو كاته نزيكه ي حهوت سال بو وهفاتي كرديوو) نهوانه ي لهوي بوون لهم فهرمايشته ي پيغه مبه ر سه رسام بوون. فهرمووي بيكه نه وه، كه ده رگايان كرده وه هاله ي خوشكي خاتوو خهديجه بوو، پيغه مبه ري خوا (دروودي له سه ر بي) به ره وپيري پويشت و به خيرهاتني كرد و فهرمووي: وتم دهنگي خهديجه دي!! ! ئينجا عه باكه ي خوي بو راخست و له سه ر عه باكه داينيشاند، نه وه خوشكي خهديجه بوو بويه ناوا ريزي ليگرت، وهك وه فادارييهك بو خاتوو خهديجه ي هاوسه ري كزچكردوي.

دهلي وتم: شهوگرد ماموستاي هه بووه له وه فادارييدا، به راستي نه وانيش له پيغه مبه ري ئيسلامه وه فيزي وه فاداري بوون، نيتر به كه م ههنگاوم نا به ره و ئيسلام و شاهه تمانم هينا ئيستنا زور به ختيارم و زوريش شانازي ده كه م كه موسلمانم.

وه فاداري سيفه تي پيغه مبه ران بوو به دريژاي ميژوي مرفايه تي، به تايه تيش سه رداري پيغه مبه ران، موحه ممه د (سه لامه ي خواي له سه ر بيت) فه رمانه ي كردوه به وه فاداري، ته نانه ت له گه ل كا فر و بيياوه ر و بته پرست و دوژمني دين و دنيا ماندا، هه ركه سيش ژيان نامه كه ي به وردبي بخوينته وه وهك روي رووناك ده بينيت، كه سه رتاپاي ژياني وه فاداري و فه رمان كردن به وه فاداري بووه، وه فاداري له گه ل خوا، له گه ل پيغه مبه ران، له گه ل دايك و باوك و ماموستا و هاوي و دراوسي و قوتابي و شاگرد و خزم و هاوسه ر و ناسياو و دوست و خوشه ويستان، وه فاداري له گه ل دوژمن له گه ل نه يار و ته نانه ت خيانه تكار و ناپاكانيش، وهكو ده فه رمويت: (ولا تخن من خانك)، ناپاكي له و كه سانه ش مه كه ن كه ناپاكيستان ده رباره ده كه ن.

وه فاداري له گه ل ناژه ل و بالنده و گيانله به ر و ته نانه ت دار و به رد و كاري و كاني و سه رچاوه كانيش، هه موو نه م حاله تانه ش له فه رموده و سوننه تدا هيمايان پيكراره و خه لكي موسلمانيان بو هان دراوه و وهك خوا به رستي بويان ديار بيكراره و ده بي خواي پي رازي بكن.

سه دان ده قي قورئان و سوننه ت باسي وه فاداري ده كه ن و فه رمان به هه موو جو ره كاني ده كه ن.

دوای چل و شەش سال دابران

بوونەو هەبە ژن و میردی راستەقینە

حاجی عەلی دانیشتووی گوندی (دەرەتفی)ی مەریوان لە کوردستانی پۆژمەلات، بە ھۆی کەم شارەزاییان لە فەلسەفە و ناوھێوکی زەواج و تینەگەبشتنیان لە نامانج و مەبەست و چیژ و سۆزی ھاوسەریتیی، لەگەڵ ژنەکیدای لیک دادەبڕین و پیکناپەنەو، حاجی عەلی لە سلیمانی نیشتەجی دەبیت و ھاوسەرەکەشی لە مەریوان، بەبێ تەلاق و جیابوونەو، شەریعی و یاسایی، ھەک دەلین: (من لە دووری و تو لە دووری) بۆ ماوہی چل سال دەمیننەو!

حاجی عەلی ژنیکی تر دینێ و ھاوسەرە دوورەکەشی لە مالا باوانی بە غەریبی دەمیننەو، نە داوای تەلاق دەکا و نە باسی شووکردنیش دەکا، دوای چل و شەش سال حاجی عەلی بێ ژن دەکەویت و ھاوسەرە تازەکە دەمرێ! لەو دەوا ماموستا مەلا مەحمودی نازادیی دەکەویتە نێوان حاجی عەلی و ھاوسەرەکە (ئەوہی کە لە مەریوان) و نامۆژگاریی زۆریان دەکات و قەناعەتیان پێدەکا کە ھەردوولا ناشت بینەو و گەردنی یەکتەر نازاد بکەن و بینەو بە ھاوسەری راستەقینە یەکتەر، بەلێ دوای چل و شەش سال لە دابران و دوورکەوتنەو، ترووسکە ی نیمانەکیان سەرلەنوێ گەشایەو و سۆز و بەزەیی و خۆشەویستی ھاوسەریتیی بەیەکی گەپاندنەو و چەند دۆستیک چوونە مەریوان و ھاوسەری حاجی عەلیان ھینایەو بۆ ئەو مالا ی چل و شەش سال لەو و پێش بەجیی ھێشتوو و لەگەڵ حاجی عەلی لیکدابران، ئەو مالا ی بە تۆبووکی و زاوایی لیک دابران، ئیستا بە کاملیی برا پیری ھاتنەو و مالا کەیان ناوہدان کردەو و کاسە ی ناشتی و پەشمالی خۆشی جارێکی تر بووہ میوانیان و سێبەری خۆشی و شادی و شەنەبای ھاوسەریتیی شەریعی، دەست و دەم و دل و دەروون و گیانی ناسووہ کردن و دوای چەند سال دووری و خەم خواردن و

فرمیتسک پرشتن و هه ناسه‌ی سارد و گپی ده‌روون له شاری سلیمانی سی سالی پر خوشی و ناشتی و خوشه‌ویستیان برده سه‌ر.

نینجا به گەردن نازادی خوشه‌ویستی و باخی پر به‌ختیاری و خونچه گولی تازه پشکووتوو، ته‌مه‌نیان به‌پئی کرد.

حاجی عالی به‌دلئیکی پر خەم و په‌ژاره‌وه تەرمی هاوسەری نایه سه‌ر شانی و هه‌زار جار گەردنی نازاد کرد و هه‌روه‌کو ته‌نها سی ساڵ ئەم هاوسەرگه‌رییه‌ی له‌گه‌ڵ گرتبێ و ئەم کورپئیکی گەنج و تازه زاوا بێ، هاوسەریشی تازه بووک و له هه‌په‌تی گەنجی و جوانییدا بووبیت، ئا به‌و جۆره‌ بۆی له غەم و په‌ژاره‌دا بوو، ئەو سی ساڵه‌ بووه باخی پر به‌ر و گولزاری پر له گول و پاییزی ژیانی هه‌ردووکیان بوو.

ئەوا ده‌بینی حاجی عالی له‌سه‌ر ته‌رمه‌که‌ی، فرمیتسکی چل و شه‌ش سالی، وه‌ك پێژنه‌ی باران به‌ چاوانی دا دینه‌ خوار و نزا و پارانه‌وه‌ی به‌کولی بۆ ده‌کات.

ئاواش ده‌بینی ده‌وری ناشته‌وایی و ناشتیخوازی و خه‌مخۆری زاناکانی گه‌له‌که‌مان وه‌کو تیشک و گزنگی زێڕینی خۆر به‌ناخی کۆمه‌لگه‌و شیو و دۆل و لادی و گونده‌ دووره‌ده‌سته‌کان و شار و شارۆچکه‌ و قولایی دلی خه‌لکی دا پوچوو، دلّه غه‌مبار و کۆست که‌وتوو هه‌کان وه‌کو گولی به‌هار ده‌گه‌شینه‌وه، هه‌تا ده‌خه‌رتنه‌ گۆر، کۆلی خه‌می خه‌لکی له‌ کۆل ده‌گین و ناخ و داخ له‌ گرفت و کێشه‌ی خه‌لکی هه‌لده‌کێشن، خه‌لکیش به‌ مردنی ئەو زانا خه‌مخۆرانه‌ کۆستیان ده‌که‌وێت.

شانزه سال ژنه که ی له نه خوشخانه له ژیر چاودیری پزیشکدا

بوو پینی لی نه بری

شیخ موحه ممد حسسان (خوا ته منی درژ و پر خیرتر بکات)، فرموی:

که سیک ده ناسم شازده ساله ژنه که ی دوو چاری نه خوشیه ک بووه و پزیشکه تایبه تیه که ی ده لی: نابی له خسته خانه ده رچیت، به لکو ده بی بیست و چوار ساعات و سال دوانزه مانگه له ژیر چاودیری پزیشکدا بیت، سات له دوی سات چاوه پینی چاک بوونه وه ی ده که ن.

لیره دا شیخ موحه ممد حسسان باسی له وه فاداری و به نه مه کیی هاوسه ری نه و نافره ته نه خوشه بوو، که له ماوه ی نه و شانزه ساله دا نیواره و به یانی سهردانی هاوسه ره که ی کردوه، واته: پوژی دوو چار، به بی نه وه ی رووی لی گرژ کردیت، یان خوی به لیتقه و ماو و گرفتار و مالویران نیشانی هاوسه ره که ی دابیت، به لکو له وه ش سهرتر نه وه یه که مایه ی سهرسامیه له سده ی بیسته مدا هاوسه ری ناوا وه فادار ه بیت، هاوسه ره که ی مؤله تی داوه ژنی تر به ییت، به لام له وه لامیدا هموو جاریک وتویه تی: من که غم و په ژاره و گرفتاریم ده بوو، تو دلخوشییت ده دامه وه و به ده ورمد ده هاتی و قسه ی خوشت بو ده کردم، چون ده بی نیستا من سپله بم و پاداشتی تو نه ده مه وه، که تو نیستا دوو چار و گرفتاری نه م تاقیکردنه وه خوییه بوویت؟ به خوا هرگیز خه فته ی وا به دلی تودا ناکم و چون تو له ماوه ی ژیانی هاوسه ریماندا بو منت سه لمان که هاوسه ری راسته قینه و دلسوژ و نه مه کداری من بوویت، ده بی منیش بو ت بسه لمینم که هاوسه ری وه فادار و خه مخوری تو م و هموو نه و قسه و وته شیرین و گفتوگو و به لیتانه ی له سهره تای یه کتر ناسینمانه وه به تو م داوون، به راستم بوون و نیستا به کرده وه بو ت ده سه لمینم.

نه وه به ره می دینه و به ره می نیسلامه، دنا چنده ها که س ده بیینی تنها یه ک وشه ی هله له هاوسه ره که ی قبول ناکات و تنها به جوانی و به لوی ده یه ویت و له تاقی پیری و له

کاتی نهخوشی و زه‌بوونیدا ده‌بیته دوژمنی، چەند پیاومان بینی و بیستمان له سولج و مه‌حکمه‌یاندا دانیشترین، که له‌سه‌ر ساده‌ترین شت، به‌لکو له‌سه‌ر هیچ له دادگا ژنه‌که‌ی تەلاق دەداو لێی جیا ده‌بیته‌وه، یان وه‌کو سوکایه‌تی پی‌کردن ژنی به‌سه‌ر دێنی و پێی ده‌لی ژنه‌کۆنه‌که و ژنه‌پیره‌که و کاره‌که‌ره‌که و..... هتد.

ئوه له ولاتی موسلماناندا، نه‌گه‌ر نا باسی ناموسلمانان هه‌ر مه‌که، که له‌تاهه‌نگیک دا زۆریان چەنده‌ها پیاو ده‌گۆین، له هه‌فته‌ی هه‌وت رۆژیدا، هه‌وت پیاو ده‌گۆین، یان پیاوه‌کانیان له په‌ککاتدا په‌یوه‌ندیان له‌گه‌ل ده‌یه‌ها ئافه‌رت هه‌یه و وه‌فایشیان بۆ هیچیان نییه.

هه‌ندی پیاو (شهر العسل) له ژنه‌کانیان ده‌که‌ن به (شهر البصل) و بیوه‌فا و بیه‌زه‌بی و بی سۆز و سپله و پینه‌زانن، به‌یه‌که‌سه له هه‌وسه‌ره‌که‌ی جیا ده‌بیته‌وه و تەلاقێ ده‌دات.

حاجی توفیق پیاویکی نه‌خوینده‌واره، به‌لام خاوه‌ن به‌هره‌یه، زیه‌که، بیره‌یه، خواناسه، به‌په‌نجی شانی خۆی ده‌ژی و نیازی به‌کوپو کچ و که‌س وکاریشی نییه، ده‌ریاره‌ی ژیانی هه‌وسه‌رایه‌تی و په‌یوه‌ندی نیوان خۆی و پوره‌مینای خیزانی و هه‌وسه‌ری لیمان پرسی، وتی: شه‌ست و چوار ساله ژنم هیناوه و زۆریش تووڤه بووم و زۆرجاریش شه‌پمان بووه، به‌لام نه‌مه‌یشتوووه خه‌لک به‌کێشه و شه‌پمان بزائن و یه‌که ژه‌میش به‌عاجزی و زویری نانمان نه‌خواردوووه، که ژه‌مه خواردنه‌که ئاماده ده‌کرا، بانگی مینام ده‌کرد و ده‌موت: مینا وه‌ره به‌خوا به‌بی تو پارویه‌که‌م بۆ قوت ناچی، ئه‌ویش خوا پاداشتی بداته‌وه به‌گویی ده‌کردم.

پیاویکی باله‌خی حاکم بانگی کرد له‌سه‌ر کێشه‌یه‌که تەلاق بخوات که نزیکه‌ی (۱۵) سال زیاتر، یان که‌متر ژنه‌که‌ی مردبوو، وتی: به‌خوا تەلاق ناخۆم فلانی (.....) خیزانم لێم عاجز ده‌بیته.

هاوسه‌ری به‌وه‌فا

نافره‌تیکى خواناس و شاره‌زا له دین هه‌بوو به ناوی (موعازه‌ی کچی عه‌بدوللا)، زۆر که‌س چوونه داخوازیی، به‌لام پازی نه‌بوو به که‌سیان، ته‌مهنی زۆر بوو، بووه نافره‌تیکى کامل، سه‌ره‌نجام زانا و خواناسی پایه‌به‌رز (واصلی کوپى نه‌شه‌م) نارديه داخوازی، وه‌ك ده‌لێن خوا قه‌له‌می لێدابوو، ده‌ستی به پوووه‌وه نه‌ناو پازی بوو، به‌لام له نێوان خۆیاندا چه‌ند مه‌رجیکیان بۆ یه‌کتر دانابوو:

ئه‌گه‌ر شه‌وه‌ستای بۆ شه‌ونوێژ، منیش خه‌به‌ر که‌یته‌وه، ئه‌گه‌ر له‌پێش مندا شه‌هید بوویت و رینگای تکات پێدرا، له لای خوا تکام بۆ بکه‌ی.

هه‌ردووکیان ئه‌م به‌لێنانه‌یان به یه‌کتر دا و قه‌بولیان کرد، دواى چه‌ند سال له هاوسه‌ریتى پر شانازی و بێ گه‌روگرفت، له غه‌زایه‌کدا واصل و کوپه گه‌وره‌که‌ی له یه‌ك پۆژدا شه‌هید بوون و هه‌والی شه‌هیدبوونیان گه‌یشه ماله‌وه، کۆمه‌لێ له نافره‌تى دراوسێ و خزم و ده‌وربه‌ر کۆبوونه‌وه و پۆشتم به‌ره‌و مالیان بۆ پرسه و سه‌ره‌خۆشیی، کاتیک چوونه به‌ر ده‌رگا و داواى مۆله‌تى چونه ژووره‌وه‌یان کرد، موعازه خۆی چوو به‌ره‌و پیریان و پێى وتن: ئه‌گه‌ر بۆ پرسه و سه‌ره‌خۆشیی هاتوون، مۆله‌تى چوونه ژووره‌وه‌تان نیه و خواتان له‌گه‌ل، ئه‌گه‌ر بۆ پیرۆزیابیش هاتوون، یاخوا به‌خه‌یرین سه‌ر چاومان.

به هه‌رحال دواى شه‌هیدبوونی هاوسه‌ره‌که‌ی به ته‌واوی لێبرا بۆ خواپه‌رستیی، دواى هه‌وت سال له‌و رووداوه موعازه‌خان نه‌خۆش که‌وت و که‌وته سه‌رجیگا، له‌سه‌ره‌مه‌رگداو له کاتى گیانه‌لادا به‌ده‌م ژان و ئازاری سه‌ره‌مه‌رگه‌وه پووی وه‌رگێرا بۆ لای چه‌پی و ده‌ستی کرد به گریان، هه‌ر ده‌سته‌بجی پووی وه‌رگێرا بۆ لای راست و ده‌ستی کرد به پێکه‌نین، لێیان پرسى: هۆی چیبوو به لای چه‌پدا پووت وه‌رگێراو گریایت، به‌لام به‌لای راستدا پووت وه‌رگێراو پێکه‌نیت؟ وتی: ناتوانم بۆتان باس بکه‌م.

زۆریان تکا لێکرد، ناچار وتی: که به لای چه‌پدا پووم وه‌رگێرا شوینى شه‌ونوێژه‌که‌م بینیم زانیم له مه‌ودوا چۆل ده‌بێ، له‌وه زیاتر شه‌ونوێژم بۆ ناکرێ، بۆیه دلم پر بوو، گریام، که

پوويشم وه رگيڙا بۆ لاي راستدا هاوسه ره كه م بېني، نو به لئنه ي كه له سه ره تاي
 هاوسه رگرييما پي دابووم، هاتبوو جي به جتي بكا. .
 نه وانيش زۆر نه م قسه يان پي سه ير بوو وتيان چۆن؟
 وتي: واصلی هاوسه رم له يه كه م هه نكاوي ژياني هاوسه رتييماندا به لئني پيدام نه گر له
 پيش مندا شهيد بوو له لاي خوا تكام بۆ بكات، كه رووم وه رگيڙا بۆ لاي ده رگا كه پوحي
 هاوسه ره كه م بېني له سه ر شيوازي خۆي هاتبوو مژده م بداتي، نيتر من له گه لي ده رقوم، به
 چۆره شا به تمانى هيتا و گياني سپارد.

يا خوا حاجي له مشه و زياتر به ته نيا له گوردانه بيت

كاتيك ژن و ميڙدى دلسۆز ده بېني، يان به سه ره اته كه يان ده خوئنيته وه و ده بېستي، دلته
 به ژيان خوښ ده بي و ده روونت ناسووده ده بي وئوميت بۆ ژيان درووست وتازه ده بيته وه،
 كاتيك ده بېني ژن و ميڙدى يان جووته هاوسه ري زۆر ناسووده و به ختيار و دلشاد و
 كه يفخۆش، خاوه ني ئوميدى به رز و بلند به ژيان، ده بي چۆن ليك بديته وه؟ بلتي نه م دوو
 هاوسه ره خاوه ن بپوانامه بن، يان زۆر پۆشنبیر و شاره زا بن؟ ده بي بپوانامه ي ماسته ر، يان
 دكتورايان هه بي؟ نا.. نا وانيه، ژياني هاوسه رتيي (هونه ر)ه، نه ك (زانست)، كردار و
 رهفتار و ته ي شيرين و هه لويستي جوان و قه شهنگه، نه ك نووسيني كتپ و بابه ت و
 تويزينه وه ي سه ر كاغه ز.

به خته وه ري ژن و ميڙد بريته له دين و ره وشتي به رز، به خته وه ري ژياني دوو هاوسه ر
 به ره مي دين و ره وشتي به رزه، با ئيمه بيين و سه رنج بده ين بزاني دوو هاوسه ري
 نه خوئنده وار، كه زۆر به ي ته مه نيان له لادى به سه ر بردووه، چي بوته هۆي به خته وه ري بيان!
 خو ئه وان به قه ولي نه مپۆ خوئنده وار نه بوون، بپوانامه يان نه بووه، له هيج زانكو و كۆليرتاك
 نه قوتابي بوون، نه مامۆستا، ده وه مه نديش نه بوون، خاوه ني بازار و باله خانه ش نه بوون!

حاجی کوئخا توفیق خه لکی گوندی (میراوا)ی شارباژتیری سهخت، له گه ل هاوسه ره کهیدا ژیانیکی خوش و بی غم و خه فه تیان به سه رده برد، خوشی ده روون و گیان، به رده وام له گه ل به کدی پوو خوش و قسه خوش و دلنه رم و به وه فا و به نه مه ک بوون، زور وه سفی به کترین ده کرد و هرگیز ناماده نه بوون به سووکیی باسی به کدی بکن، هرگیز ریگیان نه ددها کهس به نه ندازه ی سهنکی باله میشووله یه ک باسی نه وی تریان به خراپه بکات و قه بولیان نه ده کرد.

که له گه ل حاجی داده نیشتی چاکترین و جوانترین و ژیرترین ژن، حاجی ژن بوو، که له حاجی کوئخا ژنیشته ده پرسی ده رباره ی کوئخا توفیق به به ریژترین شیوه ناوی ده برد، زور وه سفی ده کرد، له پیاوه تیی و دلنه رمیی و سولج و سه لاحت و میوانداری و ریژداری و هتد، هه روه کو نوم زهرع وه سفی نه بوزهرع بکات که فهرمووده یه کی راست و دروسته و پیغه مبه ر (درودی خوی له سر) به عایشه ی فهرمووه: من وه کو نه بو زهرع وام بو تو، به لام من لیت جیانا بمه وه و ته لقت ناده م.

له ژیاناندا کهس ناگاداری کیشه ی نه م دوو هاوسه ره نه بووه، کهس سولجی نه کردوون، به ناماده بوونی کهسی سته م نه گه ر مندالیش بوو بیت قسه ی زیر و ناخوشیان ل نه بیستراوه، زور زور ریژیان له به کتر ده گرت، زور کهس ناواتی به ژیانان ده خواست، کوئخا توفیق ته نها کوئخای گوندی میراوا بوو، به لام به بوچوونی هاوسه ره کهسی، شایسته ی کوئخایه تی ولاتیک بوو.

هر که کوئخا تارمایی ده رکه وتایه نه م به رزه پی له به ری هه لده ستا، دهستی بو له به ر سنگی داده نا و به خیره اتنی ده کرد، پوی خوشی نیشان ددها و به گرمیی پیشوازیی لیده کرد، وه کو چون پیشوازیی له پاشای ولات ده کريت.

له سالی (۲۰۰۶) کوئخا به ره حمه تی خودا چوو، دوا ی ژیانیکی به خته وه ر و شاهانه له گه ل هاوسه ری خوشه ویست و به وه فای، با بزانی هاوسه ری وه فاداری کوئخا هه لوئستی چیبوو له پرسه که ی کوئخادا، هر له کوری ماته مینی مرگه کوئخادا وه فاداری و به نه مه کیی خوی بو کوئخا نواند، له به رچاوی خه لکی کوئخا ژن هه ردوو دهستی به رز کرده وه و وتی: (یا خوا کوئخا خوا لیت خوش بیت و له م شه ویش زیاتر به ته نیا نه بیت!) . واته: من بیم بو لات.

کوئخا نه مرق مرد، نه شهویش به تنیا له گوردا مایه وه، بۆ به یانی نژاکه ی کوئخاژن گیرا بوو، نه ویش مرد و چوو بۆ جیهانی نه ویدیو پرده، بۆ لای هاوسه ری خو شه ویستی وه ناواتی خو ی گه یشت، یه کسه ر نژای وه فاداری گیرا بوو، هر بۆ سبه ینی حاجیژن به بی نه خو شیی گیانی سپارد و رویش بۆ لای حاجی هاوسه ری، سبحان الله العظیم.

حاجیژنی هاوسه ری کوئخا توفیق نه خو ینده وار بوو، رهش و سپی لیک جیا نه ده کرده وه، به لام شازنی نیران هاوسه ری موحه ممه د رهزا شای په هله وی، خو ینده وار، خاوه ن شه هاده و یه که م خانمی نیران و خاوه نی ناو نیشانی بیناوه پوکی گوره و سه ردار ی خانمانی نیران و خاوه نی چنده ها ناو نیشان و نازناوی بریقه داری تر، پروانه بۆ وه فاداری نه شازنه گه وره یه.!

که شای نیران لئی قه وما و داوای په نابهری له هه موو دونیا ده کرد و که س نه یگرته خو ی، به پارانه وه یه کی زور ولاتی میسر پازی بوو که په نای بدن، هر به گه یشتنی بۆ ولاتی میسر شازنی بیر هاته وه، ده بی له کوئی بیت، که وته هه وال زانینی، بلئی وه کو حاجیژنی هاوسه ری حاجی کوئخا توفیقی میراوا شازنیش کوپی پرسه و ماته مینی گهرم کرد بیت بۆ هاوسه ره که ی؟ یان به دوی هه وال زانینیدا ویل بوو بیت؟

به گه یشتنی شازن بۆ ولاتانی روژناوا به بیته لاق و جیا بوونه وه له شای لیتقه وماو و خه فه تبار، شووی کرده وه و له گه ل پیاویکی نه لمانییدا دهستی تیکه ل کرد.

نه دوو ژنه کامیان ده وله مند و خو ینده وارتر و شاره زاتر و ناودارتر و هتد بوون؟ کامیشیان به وه فاتر و به شه رفتر و به نه مه کتر بوون؟ ئافره ت هه تا خو ینده وار و شاره زا و بلیمه ت بیت، هر که مه، به لام له گه ل ره و شتی موسلمانانه دا.

هر له وه فادار پيدا

براده ریکم پیاویکی ناودار و ناسراوه و خاوهن که سایه تیبیه کی چاک و بهرچاوه، به لام بویه ناوی نالیم، عه رب ده لئین: (الفتنة نائمة، لعن الله من أيقظها)، ده ترسم ناوهینانی فووکردن بیت به ژيله موی ناگری نه و فیتنه خه فه کراوه دا.

به هر حال وتی: له لادی بووم کاری جوتیاری و کشتوکال و ده خل و دان و خه له و خه رمان و په ز و باخدار بیمان ده کرد، رۆژیک جوتم ده کرد، ژنبرایه کم تووړه کرابوو، له منیان هاندابوو، هات بۆ لام دهستی کرد به قسه ی نابه جی، زۆرم له گه ل و ت و که می بیست، کاکه نه مه هر کیشه نییه، چی ده لئی ده یخه مه سه رچاو، چون به چاکی ده زانی وا ده که م، نیمه خزمین، گوشت و خوینمان تیکه له، تو برای خیزانمی، برا گه و ره ی منیشی، نه و قسانه ی بویان کردوی وانییه، نه خیر قسه ی وهر نه گرت و نه بهیشیت جوته که م بکه م، په لاماری دامی و به کلایه نه شه پی داگیرساند و منیش بۆ ترساندن خه نجه ره که م ده رهینا وتم: وازنه هینی ده تکوژم، به لام نه وه نده یان فوودابوو له دژی من چاکتر هه لمه تی ده دامی، پیاویکی به تاقه ت و تیکسمرپا، به هیزیش بوو، هر نازانم له ترسی گیانی خۆم چون خه نجه ره که م داهینا و له ناو قه دی پشتی درا و موراغهی پشتی ده راودیو کون کرد، پیاوه له حه و تسالان راست بوه وه و ده سته جی مرد، منیش له داخ و خه فته تا سه رم لیشیوا، جوتم به ره للا کرد و گاجووته کانم به سته وه و به سه ر دار و به رددا پام کرد بۆ ماله وه و خۆم گه یانده خیزانم و زۆر به دلئیکی نه نگ و پر داخ و خه فته وه به سه ره اته که م بۆ گتیراپه وه، به لام نه وه ی من به گوئی خۆم بیستم له وانه یه که سیش چاوه رپتی نه ده کرد، به چاوی خۆم بینیم، له هه لویتستی مهردانه ی هاوسه ره که م، خوا رووسووری دنیا و قیامه تی بکات، وتی: جا نه مرت به چیه؟

وتم: وه لّلا تازہ سہرم لیشیوا و مالّم لی ویران بوو، به خوا من بۆ جووتکردن چووم، خوا دهیزانی بۆ پیاوکوشتن نه چووم و به ناواتیشم نه خواستوه، جا تۆش بچۆره وه مالی باوکت و لیره مه به، با تۆش به ناهق تووش نه بیت.

ژنی مهرد و به وه فا، وتی: ئوه به راسته!، من به شرعی خوا له گه لّ تو بوومه هاوسه، گریه ست و مارهیی من و تو به کوشتنی برا هه لئاوه شیته وه، به خوا دهیی بیسه لمینم که به راستی هاوسه ری تو بووم و وه فاداریی خۆم بسه لمینم، به و خوایهی من و تۆی دروست کردوه له تهنگانه دا جیتناهیلم و گورگان خوار دووت ناکه م.

وتم: ناخر کاتی ئوه نییه، ئیستا مالی باوکت و که سوکارت دینه سهرم، وتی: منیش ئه و چه که له شانم ده که م و بهرگرییت لئده که م، هه تا من نه کوژن ناهیلّم تو بکوژن، بۆ فلان، ژن بۆ تهنگانه یه یان بۆ فه ره حی؟ هه رچه ند له گه لّم وت، به لام وتی: به خوا مالی خۆم سه نگه ری منه و بۆ هیچ که سی چۆل ناکه م.

به لّی هاوسه ری به ریز و به ئه مه کم پشتی به رنه دام و نه چووه مالی باوکی هه تا سولحمان کرد، منیش هه تا ماوم دوعای خیری بۆ ده که م و شانازیی پیوه ده که م، ئۆمیدیشم هه یه له به هه شتیشدا به یه که وه بین، ههروه کو نّره مایه ی شانازییمه، له و دونیاش به هاورییه تی ئه و شاد و سه ریه رز بم.

وهفاداریی ژن

مامۆستا مهلا خالید به پێوه بهری پهیمانگهی ئیسلامیی (معهد الاسلامی) بوو له سلیمانی، دواتر ماستهری به دهستهینا و بووه مامۆستا له زانکۆی سلیمانی، خۆم بۆ ماوهی شهش سالن له پهیمانگه قوتابی مامۆستا بووم (نووسهر)، له کۆتایی ژيانیدا (سالی ۲۰۰۸) نهخۆش کهوت، جهلته لێیدا بوو و توانای جموجول و خۆپاککردنهوهی نهما بوو، پێشتریش ژنهکهی تهلاق دا بوو، له یهک جیا بوویوه، بهلام له و کاته دا که له مالهوه کهوتبوو، کهس نهبوو خزمهتی باشی بکات، له و حاله تانهشدا مرۆف زۆر به زهحمهت خزمهت و ئهمدیو و ئهودیو دهکریت و پاکده کریتهوه، ئهگهر کهسی دلسۆزی نه بێت دوور نییه کرم لێی بدات و بۆگه نیش بکات، بهلام لهم کاته دا هاوسهری تهلاق دراوی وهفاداریی خۆی نواند و چاکه کاری خۆی سهلماند، ههلوێستیککی نواند که ده بێ که سوکاری و دۆستانی، به لکو ئافره تانیش به گشتیی شانازیی بکن، بهوه ها خزم و دۆست و تاکیککی کۆمه لگه و پهگه زه که یانهوه.

به ههرحاله هاوسهره سهنگین و دلسۆز و وهفاداره تهلاق دراوه کهی ده چیته خزمهت مامۆستایهکی شارهزا و متمانه پێکراو، ده لێ: مامۆستا بۆ پرسیاریک و پرس و پابهک هاتومه ته خزمهتت، وتی: فرموو، وتی: هاوسهره کهم فلان کهسه - جه نابیشته باشی ده ناسیت - چهند سالی که منی تهلاق دراوه و لێی جیا بوومه تهوه، بهلام ئیستا له سه ر جینگه کهوتوه و جهلته لێیداوه، که نهفت و پهککه وتهیه و خۆی بۆ پاکنا کریتهوه و ناتوانیت بچیته سه رئاو، هه لسوکه وتیشی بۆ ناکریت، ته نانهت ناتوانیت خواردن و خواردنه وهش بخوات، ده بێ به دهمیه وه بکریت، راسته ئه و خانه و لانهی له من شیواند، مالی لیتیکدام و سه رگهردانی کردم، خه م و په ژاره و ناسۆریی زۆری به دلدا کردم، بهلام ئیستا که لێی قهوماوه و داماو بووه، دهمه ویت ته نها له بهر خودا بچم خزمهتی بکه م هه تا دهمریت، یان با شتر بلیم تا ده توانم خزمهتی بکه م و به تهلاق دراوییش دلسۆزی خۆمی بۆ بنوینم، نایا شه رع پێگه م پێنه دات؟

ماموستا زور سه‌ری سوورما که ئەم خوشکە پاداشتی خراپە بە چاکە ئەداتەو، بۆیە بە سه‌رسامی فه‌توای بۆ ئەدات و پیتی دەلی: وەکو تو دەلیت که هیچ توانا و ئاره‌زوو و دەسه‌لاتیکی نه‌ماوه، دروسته‌ بجۆ خزمه‌تی بکه.

ئافره‌ته‌ی دلسۆز و به‌وه‌فا به‌ بیستنی فه‌تواکه‌ گه‌ش ده‌بیته‌وه و دلی خوش ده‌بیته‌، ده‌یرواته‌ بۆ خزمه‌تکردنی ماموستا و ماوه‌ی نزیکه‌ی دوو سالّ به‌و حاله‌ خزمه‌تی ده‌کات، تا ماموستا به‌ په‌حمه‌ت چوو.

خوا پاداشتی ئەو خوشکە بداتەو و نمونه‌ی زور بیته‌، سه‌رمان به‌رزه‌ که نمونه‌ی ئاوا به‌رزمان هه‌یه‌.

غیره‌ و وه‌فاداریی پیاو

له‌ کتییی (موسوعة أخلاق الرسول)، محمود المصري، هاتوه‌:

(٥٠٠) مسقالّ ماره‌یی قه‌رز بوو لای هاوسه‌ره‌که‌ی و ئەویش ئینکاری لیده‌کرد، چوونه‌ مه‌حکه‌مه‌، قازی دوو حه‌که‌می دانا بوو بۆ ته‌حقیقکردن له‌ کێشه‌که‌یان، له‌ پیاوه‌که‌یان پرسی، قسه‌ی خۆی کرد، له‌سه‌ره‌ی قسه‌کردنی ژنه‌که‌دا شاهیده‌کان (حه‌که‌مه‌کان) وتیان: ده‌بیّ په‌چه‌که‌ت لاده‌ی هه‌تا رووخسارت ببینین و بتناسینه‌وه، له‌ مشتومپی ئەوه‌دابوون هاوسه‌ری ژنه‌که‌ هه‌لیدایه‌، وتی: په‌چه‌که‌ی پیّ لامه‌دن، پینج سه‌د دیناره‌که‌ی ده‌ده‌می، ژنه‌که‌ش وتی: مادام ئەوه‌نده‌ به‌غیره‌ته‌ بۆ من، ئەوا منیش گه‌ردنم ئازاد کرد له‌ (٥٠٠) مسقالّه‌ ئالتوونه‌که‌ و له‌گه‌لێشیدا رویشتمه‌وه‌ و لێی جیا نابمه‌وه‌.

حەڤدە سال

چاوەڕێی دەستگیرانە بەندکراوەکە ی کرد

کاتیکی زانای خەباتگێڕ و خواناس و ماندوویینەناس (کەمال سەنانیری) لە میسر بۆ چەندەمین جار بەند کرا لەسەر نیسلام و خزمەت کردنی بانگەوازی ئیسلامی، ئەو چارەیان لە سالی (١٩٦٥) دا بوو بەند کرا، رۆژیک لە کاتی هینانە دەرەویدا بۆ سەر ئاو، لە ڕێگەدا بەخزمەتی زانای پایەدار و تیکۆشەر، شەهید سەیدقوتب، گەشت، دەرڤەتی چەند قسەبەکیان پێدرا، سەبید فەرمووی: بۆ بێ کەیفی؟ ئەویش وتی: ئاسایش و دەزگای هەوالگریی حکومەت زۆریان بۆ هاوسەرەکەم هیناوه، داوای تەلاقم لێبکات و لێم جیا بێتەوه، ئەگەر وا نەکات دەستدریژی دەکەنە سەر.

سەبیدیش فەرمووی: خەفەت مەخۆ، ئەگەر رازی دەبی من ئامینە قوتبی خوشکمت پێشکەش دەکەم، ئەویش وتی: جەنابی سەبید، من حەڤدە سال حوکم دراوم و ئیستا چەند مانگیکم تەواو نەکردوو و بەر لێبوردنیش ناکەوم، فەرمووی: گرنگ ئەوه یە ئامینە رازی بیت، کاتیکی هەوالیاندا بە ئامینە قوتب، وتی: هەرچۆن کاکم پیتی خوشبی، وا دەکەم. بە ئی خاتو ئامینە قوتب بووه دەستگیرانی زانای موحامید و نەبەز (کمال سەنانیری) و حەڤدە سال بە دەستگیرانی بە دیاریهوه دانیشت تا لە بەندیخانە پزگاری بوو و ماوه ی حوکمەکی تەواو کرد.

دواتر ئەو دوو دەستگیرانە بەوه فا و خەباتگێڕ و خانەدانە بوون بە هاوسەری یەکتەر، بەلام دوا ی چەند سالیکی حکومەتی میسر کەمال سەنانیری شەهید کرد و ئامینە قوتبیش شانازی ی بە شەهیدبوونی هاوسەرەکی و براگەورەکی (سەید قوتبەوه) دەکرد و لە چەند دێرێکدا دەلی: سەبید کاتی هەلۆاسراو لە سیندارە درا بووه مایە ی شانازی بۆ ئیمە و شوپێنکەوتووانی کاتیکی بەری پیتی لەسەری ئەو کەسانە بەرزتر بوو کە ئیعدامیان کرد.

منیش لەم باسە پز شکۆیه دا شیعەرەکی جەمالەددینی ئەفغانی دووبارە دەکەمەوه:

علواً في الحياة و في الممات والله إنك لأحدى المعجزات

واته: هر به رزی به زیندوویی و به شهیدکراوی به داری سیداره وه، وه لا تو به کیکی له شته
سه رسورهینه ره کان.

سه گیگ هاورپیکه‌ی ده بات بولای پزیشک

دکتور عانیز قه‌ره‌نی، له پزیشکیکی نیسکه وه گپراه وه:

که له به کیگ له ولاته خورثاوا بیه کان له کاتی گه‌رانه ویدا بول ماله وه، له ریگا چاوی به
سه گیگ ده که ویت که دهستی شکاوه و په که و ته به، نه ویش زور به زه بی پتیدا دیته وه، بویه
له و خواردنه‌ی پیته تی هه‌ندیکی ده‌داتی و سه‌گه‌کش به شه‌له شه‌ل دوا‌ی ده که ویت هه‌تا
ده بیاته ماله وه، له وی ده‌سته شکاوه‌کی بول هه‌لده به سستیته وه و هه‌ندیگ خواردنی تری
ده‌داتی و پاش ماوه‌یه که ده‌یکاته دهره وه و به‌پتی ده‌کات و دهرگا که داده‌خات، دوا‌ی
هه‌ژده رول له دهرگای ماله‌کی ده‌دریت، چند جار له دهرگا که ده‌دریتته وه، کاتیک کاک‌ی
پزیشک دهرگا که ده‌کات وه شتیکی زور سه‌رسورهینه ره ده‌بینی، سه‌گه ده‌ست شکاوه‌کی به
هاتووه و له دهرگا ده‌دا، پزیشکی چاکه‌خواریش له دل‌ی خو‌ی دا ده‌لی: ده‌بی ده‌ستی
جیگ‌ی خو‌ی نه‌گرتبیتته وه، هاتووه بول سه‌ردانی پزیشک هه‌تا نیشانی بدات، یان هاتووه
سوپاسی پزیشکه که بکات، یان کاریکی تری هه‌یه که پزیشکه که و من و توش به خه‌یالماندا
نه‌هاتووه، شتیکی سه‌یر و سه‌مه‌رمه‌م بینی، سه‌رم سورما، نیو‌هش به بیستنی سه‌رتان
سورده‌مینتی، بینیم نه‌و سه‌گ‌ی ده‌ستم بول هه‌لبه‌سته وه، سه‌گیکی تری ده‌ست شکاوی

هیتاوه هتا دهستی نهویش ههلبهستمهوه، بویه منیش زۆر به شانازی و ببه رامبه ر و
وههقه برین دهستم بۆ نهویش ههلبهستهوه و بهریم کردن.

دووشه مه ۲۰۰۶/۸/۷

به له تیک نان چند سال پاسی کردم

ماموستا (مهلا عبدالله)ی قالیجۆ ئهم به سه رهاته ی به سه رهاتوه له نیوان سالانی (۱۹۹۲ -
۱۹۹۴) و خۆی بۆی گیرامه وه وتی:

له کۆمه لگای برایه تی (باریکه) پیشنوێژ و وتارخوێن بووم، ده بویه پینچ فره زه بچم بۆ
مرگه وت بۆ پیشنوێژی، تازه له وی جیگیر بووبووم، ئه وه بوو هه موو جار که له مال
ده رده چووم سه گی دراوسیکه مان په لاماری ده دام و پیم ده وه ری، ناچار خاوه نی سه گه که م
ناگادار کرد، که ناوی (مام عه لی) بوو، خه لکی (ته په که ل) بوو، وتی: (ماموستا من بۆت
عاقل ده که م، خه مت نه بی، تو پارچه یه ک نان بینه و وه ره با ئامۆژگاری سه گه که ت بۆ
بکه م).

منیش ئاماده ی به خشی نی هه مو شتیک بووم به مه رجیک گیانم سه لامه ت بیت، بویه
پارچه یه ک نانم هه لگرت و شوین مام عه لی که وتم، هه ر سه گه که هه ستی منی کرد، وه کو
جاران ده ستی کرده وه رین و خۆی راپسکاند، به لام ئهم جار ه ترسم لئی نه بوو، مام عه لی
له گه ماله که تووره بوو، پیتیوت: (پاش... پاش)، ئیتر سه گه که پال که وت و مام عه لیش قاجی
خسته سه ر ملی و پیتیوت: (ئه مه ماموستای خۆمانه، عه مرت نه مینی، له جیاتی پاسی خۆی
و ماله که ی بکه ی، پیتی ده وه ریت؟!)، ئیتر مام عه لی به منی وت: (پارچه نانه که ی بده ری)،
منیش پارچه نانه که م بۆ فری دایه بن پیتی مام عه لی، سه گه که په لاماری دا و خواردی، ئهم
بگره و به رده یه دوا ی گه رانه وه مان بوو له نوێژی شیوان، بۆ نوێژی خه وتنان که سه عاتیکی

پنجوو، هاتمه دهرهوه بېرۆم بۆ مزگهوت، خوا ئاگاداره سهگهکه به شوپنمدا هات و ههتا گهيشتمه مزگهوت پارێزگاری لیکردم، نیت لهوه دوا ههتا له باریکه بووم پاسهوانی بهلاش و دلسۆزی خۆم دهست کهوت، ههر کهسیش بهاتایه بۆ مالممان پیتی دهوهپی و پاسی خۆمان و ماله کهشمانی دهکرد، ههتا خۆمان مۆله تمان نه دایه نهیده ههشت کهس به شهو خۆی به مالمماندا بکات.

خه لکی به زۆری له سه ر سپله یی دووچار ی زۆریک له سزای دونیا و دواپۆژ ده بن، که سانیک که خوا نه و نه ده به هره ی پتیه خشیون که له ژماره نایه ن، وه کو ده لێن له حه دد و حساب نایه ن، به لام ته نها به نه ندازه ی سه گه که ی مام عه لی نه مه کدار و وه فادار نین، ئه ری له ته نانه که ی ماموستا عه بدوللا گرنگتر و به نرختره له و به هره گه له ی خوا؟

یان ناژه ل ژیرتر و خوینده وارتر و به پزیزتره له و ئاده میزاده ی، خوا ده فهرمویت: به دهستی خۆم دروستم کردوه و کردویه تیه جینشینی خۆی و هه موو بوونه وه ری بۆ پام هیتناوه و سه دویست و چوار هه زار پیغه مبه ری بۆ په وانه کردوه و هه زاران کتیبی بۆ کردونه ته دیاری و قورئانی پیروزی کردۆته به رنامه یان و ده یان هه زار زانای بلیمه ت و وره پۆلایین و پسپۆر له هه موو بواره کانی ژیان دا بوونه ته نه ستیره ی ئاسمان و له شه وه زه تگی تاریکستانیدا ریگه ی راستیان بۆ خه لکی کردۆته نوێژی نیوه پۆ؟؟!

ده بی سه گیکه ی به سه ته زمان به بی شه هاده و خوینده واری و ژیری و دانایی و... هتد، له ته نانیکه له به رچاو بیت، به لام مرۆفی ده سترکد و نیگاری ناوازه ی په روه ردگار که به دهستی خۆی په یکه ری بۆ دروست کردوه و کار و به رنامه ی خۆی له سه ر زه وی به و سپاردوه و که سانیکه له خۆیان هه لبژاردوه و کردونی به شاگولی باخی بوونه وه ر و په یامبه ر و پاسپارده ی خۆی، که په کیک له قه شه کان ده لی ده بی بوونه وه ر شانازی بکات به بوونی که سیکه وه کو موحه ممه د که له توخم و په گه زی نه وه، ده بی نه م مرۆفه سپله بیت؟؟!!

پاسی هەردووکیانی دەکرد

هەر مامۆستا عەبدوللای قالیجۆ بۆی گێڕامەوه وتی:

هەر لە ئۆردوگای باریکە دوو پیاو بە ناوی حەسن مەلا عەبدولکەریم و عەبدولکەریم حەمە (هەلی) هەبوون، خانووێان نەبوو، ناچار هەردووکیان مائێان بردە خانوویەکی فرمانگەیی کشتوکال، سەگێک پاسی مالهەکیانی دەکرد، هەر وهکو یەک مالهەلی و بوون، کەسێک باش نەیناسینایە هەستی بەوه نەدەکرد کە دوو مالهەلی، چونکە لە یەک دەرگاوه هاتوچۆیان دەکرد. دواي ماوهیەک هەردووکیان خانووی خۆیان کرد و هەر کەسە چوووه خانووی خۆی، سەگەکەش لەوه پێش پاسی کردبوون و هەر بەیەک مالهەلی زانیبوون، کاتێک هەر کەسە چوووه خانووی خۆی پاسی هەردووکیانی دەکرد، لە ئیوارەوه هەتا نیوه شهو پاسی مالهەکیانی دەکرد، پاشان دەچوو بۆ مالهەکی تر هەتا بەیانی لەوێ دەوامی دەکرد و پاسی نەوانی دەکرد، چونکە پێشتر کە پێکەوه بوون نەمی هەردووکیانی کردبوو. تەنانەت شهو کە بۆنی بە پێلاوهکانەوه دەکرد هەلێدەگرت و دەبیرد بۆ مالهەکی تر، ئەگەر تاکێک پێلاو لە مالهەکیان دیار نەمایە لە مالهەکی تر دەیانئۆزێوه و دەیلنزانێ سەگەکە شهو ئالوگۆری پێکردوون، لەم پووداوه پەند و نامۆزگاری وەرگره، ئەي ژیری دانا!

کلیپەي گرو تینی دل و دەروونی دایک

بەچی دادەمرکی؟

زانای ناویداری نیسلامی دکتۆر سەلمان بن فەهد عودە، کە لە عەرەبستانی سعودیە نیشتهجێیە، لە کۆریکیدا فرمووی:

کۆریک پاش ئەوهی ژیانی هاوسەری پێکدێنی، دەبینی هاوسەرەکی لەگەڵ دایکی ناگونجی، سەرەنجام دایکی لە مالهەردەکا، بەلام بۆ ئەوهی رێگەیی هاتنەوهی لێبگری

-هییات بۆ دەرەوهی شار و له کهناری دەریا فریتی دەدا و نامەیهکی بۆ دەنووسی و دەیدا
به دەستییهوه.

پاش ماوهیهک کۆمهلی گهشتیار دهچن بۆ کهناری دەریاکه و دهبینن پیرهژنیکی پاک و
خاوین له پهنایهکدا پالی داوهتهوه و خهریکی یاد و زیکری خوایه، نهوانیش سلاوی
لیدهکن و لیتی دهپرسن: دایهگیان چۆن به تهنیا لیرهت؟ وتی: کورپهکی خۆم پیش ئیوه
هینامیه ئیره و وتی دیمهوه به دواتدا و ئهم نووسراوهیشتی دایه دهستم، نهوانیش
نووسراوهکهیان لیوه رگرت و خویندیانهوه، دهبینن نووسراوه:

(به دایکم وتوه دیمهوه به شوینتدا، به لام چاوبهستم لیکردوه و نایه مهوه به داویدا،
هه رکهس یارمهتی دهدا که یفی خۆیهتی، به لام به هیچ شیوهیهک نهیهینتتهوه بۆ مالی ئیمه).
بۆیه نهوانیش نان و خواردنیان پیدایه و ئیوارهش وتیان: دایهگیان لیره به تهنیا توشی
ناپههتی و گرفت دهبی، به راستی کورپه کهشت له و کاغه زهدا ناوهای نووسیوه و درۆی
له گه ل کردوویت.

کابرا دهلی زۆرمان له که ل وت ههتا بریوی کرد، هه ر دهیوت: پۆله ئهوه کورپه خۆمه، تو
مانگ له سکی خۆمدا هه لگرتوه و گیان و لاشه ی خۆم کردۆته قوریانی و چه ند
خۆشمویستوه، چه ند سه رما و گه رما و غه م و په ژاره و شه ونخوونی و کورپه وه ریبم له
پیناویدا چه شتوه، چۆن ئاوا به ئاسانی وازم لیدینی و فریم ده دات؟!!

وتیان: به خوا ئه و درۆی له گه ل کردوویت، به لام ئیمه درۆت له گه ل ناکهین، ناچار به نیوه
قهناعه تهوه پازی بوو له گه لمان بیهته وه بۆ ناو شار و ئیمهش برده مانه (خه لوه تگه ی پیری) و
ناویشانی خۆیشمان دایه خه لوه تگه، دای نزیکه ی سالیك هه والیان داینی که کارمه ندانی
خه لوه تگه داوای ئاماده بوونی ئه و که سه ده که ن که ناویشانه که ی له لایان دانراوه.

که چوونه خه لوه تگه که و خۆی پیناساندن، وتیان: ئه و پیره ژنه ی جه نابت هیناوته داوای تو
ده کات، منیش چوومه سه ردانی و هه والیم. پرسی، زۆر نه خۆش و بیکه یف بوو، له نه خۆشی
مردن ده چوو، وتی: کورپه تو بۆ منت هینایه ئیره، وتم: وه لالا له بهر خوا، وتی: ده تو ئه و
خوایه هه وال بد ه کورپه که م تا بیت بۆ ئیره، نه وه ک به رم، سی جار به سویند ناردمی،
ته له فونم کرد بۆ کورپه که ی، به لام له جاری سیهه م دا کورپه که ی توپه بوو، وتی: (کاکه وازم

لیبینه نه‌گر مرد، شاره‌وانی خوی ده‌بینژی، نیتر تو بۆ واز ناهینی) ته‌له‌فونه‌کە‌ی به‌سه‌ردا داخسته‌وه.

منیش قسه‌ی کوره‌که‌م بۆ دایکی گێرایه‌وه و نه‌ویش ده‌ستی کرده‌ گریان و به‌ کول فرمیسکی ده‌رشت، وتم: ده‌ی که کوره‌که‌ت حاشات لیده‌کات، من کوری تو،م، چیت ده‌وی له خزمه‌تت دام، وه‌ک دایکی خۆم، ده‌لی: زیاتر گریا، بۆیه منیش سویندم دا وتم: ده‌بی پیم بلئی تو له‌م کاته‌دا که نوێر بیتاقه‌تی کوره‌که‌ت بۆ چیه؟ به‌ من بلئی با نه‌و پیوستیه‌ت بۆ جیبه‌جی بکه‌م، به‌ده‌م گریان و فرمیسک رشتنه‌وه وتی: به‌ خوا رۆله به‌ تو جیبه‌جی ناکری.

دوباره سویندم دا که پیم بلئی کوره‌کە‌ی بۆ چیه؟ ده‌لی وتی: وه‌للا من که نیستا له‌سه‌ره‌مه‌رگدام نزیکه‌ مالتاوا‌یی له‌ دنیا بکه‌م، ده‌مویست کوره‌که‌م بیت و (أضمه‌ الی صدري وأغفو عنه)، واته: ده‌مویست بیگوشم به‌ سنگمه‌وه و گه‌ردنی نازاد بکه‌م، نه‌ترسم خوا له‌سه‌ر من سزای بدات !!

دایکان کاتیک دلپان ده‌ریاره‌ی منداله‌کانیان نارام ده‌بیت و نوێره ده‌گریت که له‌ به‌هه‌شتی خوادا کور و کچه‌کانیان له‌گه‌ل خویان ده‌بینن و ده‌زانن مردن سه‌ر بپاوه و که‌وتنه‌ خواره‌وه و سه‌یاره لیدان و سووتان و پیوه‌دان و نه‌خۆشیی و ده‌رد و به‌لا و نیش و نازار و نه‌شکه‌نجه نه‌ماون، گرتن و فراندن و فه‌وتان و تو‌قاندن و بیسه‌روشوین بردن، نه‌ماوه و گرتوو‌خانه‌کان به‌سه‌ر خاوه‌نه‌کانیاندا پوو‌خاون، نه‌و کاته‌هه‌ناسه‌ی ناسووده‌یی و بیغه‌م و هه‌نسک هه‌لده‌مژن.

لیره‌دا هه‌ست و میهره‌بانیی دایکیکتان بۆ ده‌که‌مه‌ دیاریی، که خۆم له‌ پرسه و کۆری دلخۆشیدانه‌وه‌که‌یدا دانیشتبووم، نه‌م دایکه‌ ته‌نها پینج رۆژ بوو کورپکی جوانی که‌نجی په‌وشتبه‌رز و خواناسی به‌ ناهه‌ق و به‌بی هۆ و به‌ستم و ده‌ستدریژی کورزا، خه‌لکی نارمده‌ی سه‌ر به‌ شاری بانه‌ی کوردستانی پۆژه‌لات بوو، که‌سکی عیراقی به‌ ناهه‌ق کوشتبووی، دوا‌ی پینج رۆژ مه‌که‌مه‌ دایکی کوره‌ کورزاوه‌که‌یان بانگکرد بۆ لیکۆلینه‌وه و وه‌رگرتنی پای دایکی ده‌ریاره‌ی بکوژه‌که‌، منیش ده‌ستم کرد به‌ دلخۆشیدانه‌وه‌ی نه‌و دایکه‌ به‌رپۆژه، له‌ گه‌رمه‌ی قسه‌کانی مندا هه‌ناسه‌یه‌کی هه‌لکیشا و وتی: به‌ خوا جه‌ماعه‌ت، له‌ر کاته‌وه‌ خه‌به‌ری کورزانی کوره‌ جوانه‌مه‌رگه‌ ته‌مه‌ن (۱۸) سه‌له‌که‌م بۆ هات، هه‌تا چوومه

سەر تەرمەكەى و هەتا ئىستاش كە بەرەو پەروى ئىتوھ قسە دەكەم دلم نەھاتووھ دوعاى مەرگ لە بكوژى كۆرپەكەم بكەم، وتم: با ئەو دايكەش كە من نازانم كۆتتە وەك من جەرگ و دلى نەسوتى و مەرگى كۆرى نەبىنى.

كۆرە لاسارەكەى دواى مردنى دايكى دوو چارى نەخۆشپەكەى دايكى بوو

مامۇستا عەبدولمەزىز ھەولتېرى دەكۆرپتەوھ:

ماوھى ھەوت سال بوو لە ئەمەرىكا دەژيام، لەو ماوھىدا كە لە ولاتى غەربىيى بووم، ئەگەر كوردىكم ببىنايە دلم پىتى دەكرايەوھ، بە تايبەت ئەگەر خواپەرسەت و ھەلال و ھەرامزان بووايە و چاكە و خراپەى بزانيايە.

بەئى كۆرپك بووھ ھاورپم كە دايكىكى پىرى كەنەفتى لەگەلدا دەژيا، كە دوچارى نەخۆشپەك بووبوو پىشتەر وىنەى ئەو نەخۆشپە نەبووھ، بە جۆرپك بوو ئەگەر پۆژى چەند جار بىانشۆردايە وات دەزانى سالەوھختىكە خۆى نەشۆردووھ، بۆنىكى زۆر ناخۆش و پۆگەنى لىدەھات، دواتر وردە وردە بەھۆى ھاتوچۆ و ناسياوھتى زياترەوھ بۆم دەركەوت ئەم دەردەدارە كۆرپكى تىرىشى ھەپە و نەویش لە ھەمان شار ژيان بەسەر دەبات، جارجارە دەمبىست لە دەرگاوھ لوتى خۆى دەگرت و سەلامىكى لە دايكى دەكرد و دەستبەجى خوا ھافىزى لىدەكرد، دواى لىكۆلینەوھ و پەد و بەدەل، بۆم دەركەوت خۆى و ژنەكەى بىز لە دايكى دەكەنەوھ و ھەرگىز بۆ جارپكىش نايبەنە مالى خۆيان و ئەگەر كەسپكىش نامۆژگارىيە بۇكردايە قسەكەى لە دەمى دەسەندەوھ و دەبوت: كاكە دەتەوئى مالهەكەم لى بشۆينى؟ بە خوا خىزانم دەلى، يان من، يان دايكت، خۆىشم تەبىعەتم باش نىبە.

چەند جار نامۆزگاریی کرا، بە لām بێسوود بوو، زۆر جار ترسینرا بە سزای خوا، بە ئاهونالەیی دایک، بە سنگ کوتان و خەم و پەژارە و گپوتینی دەروونی دایک، بە لām لەم گوێچکەووە نەبێردە ئەو گوئی، کۆرپە چاکەکە ی تریشی هەموو پۆژێک، یان پۆژ ناپۆژی دایکی دەشۆرد و جل و پۆشاکێ بۆ دەگۆرێ و بۆنی خۆشی لێدەدا، ئەم کۆرپەیان زۆر چاک بوو لەگەڵ دایکی و کۆرپێکی خواناس بوو، دووگەلی عەلمانییەت و دنیاپەرستی دلی پەش و چاوی بێ تین و دەروونی تاریک نەکردبوو.

هەتا پۆژێک هەوالیان دامی کە دایکی دوو کۆرپەکە نەخۆشە و هیلاکە، ئیمەش بە پیتی شەری ئیسلام و دابونەریتی کوردیی چووینە مالتیان، لەگەڵ ئەواندا چاوەرپیتی مەرگی پیرەژنەکە بووین و ئافرەت و خیزانەکانیشمان لەگەڵ خۆمان برد، کۆرپە لاسارەکەش لە ژوورپێکی تر لە ناو خەلکەکەدا دانیشتیوو.

دوای گیان سپاردنی نەخۆشەکە، ئافرەتەکان دەستیان کرد بە شۆردنی و ئیمەش کفن و پۆشاکێ ناو گۆرمان بۆ نامادە کرد، لەگەڵ لیبونەوێ ئافرەتەکان لە شۆردنی تەرمەکە و کفن کردنی، لە ژوورەووە دەنگە دەنگ پەیدا بوو، خیزا چووینە ژوورەووە بۆ لای کۆرپە لاسارەکە، کە نامادە نەبوو لە کفنکردنی دایکیشیدا بەشدار بێت، هەموو بە چاوی خۆمان بینیمان نەخۆشێکە ی دایکی پەریوەتە لاشە ی کۆرپە لاسارەکە، دواتر وردە وردە خەلکی و برا دەرو و دۆست و ناسیاو لیتی تەکینەووە، تا سەرەنجام هاوسەر و مندالەکەشی وازیان لێهێنا و بە تەنیا لە ماله کەیدا ژیانی بەسەر دەبرد.

دایکی بە بەزەیی نەیدەزانی کۆرپەکە ی لەسەر ئەو دووچاری ئەو نەخۆشییە دەبێت، دەنا بە دلی پر میهر و سۆز و بەزەیی و چاوی پر فرمیسک داوای لە خوا دەکرد کە کۆرپەکە ی لەسەر ئەو دووچاری هیچ ناخۆشێک نەبێت و تەنانهت درکیش نەچیت بە پیتی دا.

من دەلێم لەم ئایەتە پامینە و لیتی وردبەرەووە، ((فاعتبروا یا اولی الابصار))، ئە ی خاوەن چاوەکان پەند وەرگرن.

کاتیگ له گهل دایکی ناشتبوووه

خوامندالی پیپه خشی

همان ماموستا عبدالعزیز ههولتیری گتپایه وه که به سه رهاتی بۆ گتپامه وه، به چاوی خۆی بینوییه تی، دهلی:

هر له و ماوه یه ی که له ئەمه ریکا بووم کورنیکم ده ناسی له گهل دایکی زۆر خراپ و بپریز و بیویژدان بوو، دایکیشی بیوه ژن بوو، ته نهان و کوره و کورنیک تری شک ده برد، ته واوی که سوکار و خزمانی له کوردستان بوون، به لام نه و کوره ی تریان هه قی کوره خراپه که یشی بۆ کردبووه وه، زۆر باش بوو، هه میشه له خزمهت دایکیدا بوو، کوره خراپه که مندالی نه ده بوو، زۆر ههولتی دابوو هه ر پزیشکیکیان بۆ هه ل بدایه خۆی ده گه یاندی و داوا ی چاره سه ری لیده کرد، به لام بیسوود بوو، له میانه ی گه ران به داوا ی چاره سه ر و ده رماندا کوره که مان برده لای ماموستایه کی نایینی (قلیبینی) و داوا ی چاره سه رو دو عای خیرمان لیکرد، ماموستا که یه کسه ر وتی: کورم هه رچیم لپرسیت به راست و دروستی وه لامم بده ره وه، پاشان وتی: کورم دایک و باوکت له ژیاندان؟ کوره که وتی: ماموستا باوکم مردوه، به س دایکم ماوه، ماموستا وتی: له گهل دایکتدا چۆنی؟ باشیت؟ لیت رازیه؟ خزمه تی ده که ی؟ دلێ بازار ناده ی؟

کوره که توژی ملی بادا و له بهر نیمه، یان به لینه که ی که به ماموستای دا نه یویرا درۆ بکات، بویه وتی: وه لالا بلیم چی؟، به خوا زۆریش له گه لیدا باش نیم، ناگونجی من دایکم ببه مه مالی خۆم، له گهل ژنه که مدا ناگونجی، به خوا دایکم خه فه تیشم زۆر لیده خوات و لای خه لکی ده رده دلیم لیده کات.

ماموستا وتی: به سه کورم تیگه یشتم، چاره سه ری تو نه وه یه له گهل دایکتدا ناشت بیته وه، ده ستی ماچ بکه ی و داوا ی لیبور دنی لیکه، من پیموایه رازیکردنی دایکت و ساریژکردنی زام و ناسۆری دلێ ده بیته هۆی مندالبووتان، چونکه بوونی مندال ته نهان به ده ست خواجه و هه ر که سیش دایکی لیتی رازی بیت نه وا خوا بشی لی رازی ده بی، هه ر کانتیکش خوا ی لی رازی

بئى مندالى پىدە بەخشى و نزاو پارانه وەى گىرا دەكات و دەروى خىرى لىدە كاتە وە، دەلى ھەستايىن و خواحافىزىيمان لىكرد، ئىمەش زۆر ھانى كۆرەكە ماندا كە نامۆزگار بىيەكانى مامۇستا جىبەجى بكات، بەلى بە ناچارى پازى بوو لەگەل دايكى ناشتبوو وە، ھەر دوو دەستى دايكىمان پى ماچ كورد و دايكىشى بە سنگى وە گوشى و گەردنى نازاد كورد وماچى كورد و فرمىسكى سۆز و بەزەبى دايكانەى بۆ داباراند، ئىتر پىش گەرانە وەم بۆ كوردستان بە چاوى خۆم بىنيم ئە و كۆرە بوو خاوەنى چوار مندال.

ئىتر بەردەوام لە خزمەت دايكىدا بوو، ھەموو لاپەرە رەشەكانى رابردووى سىپە وە، دايكىشى بەردەوام دوغەى خىرى بۆ دەكرد و مندالە چاوغەشەكانى كۆرەكەى لە باوہش دەگرت.

فەرمانى دايكەم واجبە و

دەرس و تەنە وە سوننەتە

زانايەكى ناودار لە گەرمەى دەرس و تەنە وەيدا بە قوتابىيەكانى، دايكى لەبەر پىرى و نەخۆشى ھەندىك خەلەفا بوو، بانگى كورد بە ناويك كە زۆرىش خۆش نەبوو بە و جۆرە بانگ بىرى، جا ئە و كۆر و دايكە بەك مرىشكىيان ھەبوو، لە بالەخانە و قاتى دوو مەو وە بە دەنگى بەرزەو ھاوارى لە كۆرەكەى كورد، ھەستە بىرۆ دان بە بە مرىشكەكە، زاناي خواناتىش بەكسەر بە قوتابىيەكانى دەلى: ئىو خواتان لەگەل و بە خواتان دەسپىرم، دەرس و تەنە وەكە سوننەتە، بەلام بەگوئىكردن و گوئىراپەلىي دايكەم فەرزە، دەرسەكەى جىھىشت و چوو بۆ جىبەجىكردنى فەرمانەكەى دايكى.

زانست و خواپەرستىيەكەى فىرى ئەو ھيان كوردبوو كە ئەوپەرى رىز بىرى لە فەرمانى دايكى، دواى فەرمانى خوا و پىغەمبەر (ﷺ)، بەلكو راستەوخۆ دواى خواپەرستى دەبى فەرمانى دايك و باوكى جىبەجى بكات و چاكەيان لەگەلدا بكات، خۆ ئەگەر فەرمانى دايك و باوكى چاك و شەرىعى نەبوو، دەتوانى بە گوئىيان نەكا، بەلام نابى زورىيان بكات و پىيان ھەلشاخى.

زانایان پازی نه بوون له قاتی سهره وه بخهون و دایکیان له قاتی ژیره وه بیت و به بیته ده بیی و بیژزییان زانیوه، له ناو زانایاندا که سی وا هه بووه له دواى مردنى باوکی حهوت سال له خزمهت دایکیدا بووه، ده فهرمویت هه تا دایکم مرد له گه ل نه ودا له یه ک قاپدا نانم نه خوارد، وتیان: بۆ؟ فهرمووی: ترساوم دهست بۆ پارویه ک به رم که دایکم چاوی تیپریوه و حهزی لئیته تی، به و هوپه وه خوا غه زه بم لیبگری.

نیبوسیرین ده فهرمووی: چه ند سال له خزمهت دایکدا بووم ناوچاوانیم نه بینیه، وتیان: بۆ؟ وتی: دایکم به شازن و خۆم به خزمهتکار و په نجبه ر داناوه، بیته ده بیسه خزمهتکار له ناوچاوانی شازنی خۆی وردیته وه.

نزا و پارانه وه ی پیره ژنه سته ملیکراوه که یه کسه ر گیرا بوو

له کتیبی (صحيح وصايا الرسول) دا هاتوه:

پیره ژنیکی بیکه س و بیخانه و لانه هه بوو، داماو و لیتقه وماو و زه بوون و دهستکورت، خه لکی یارمه تییان نه دا، له و ته مه نه دا پیویستی به یارمه تی و دلپاگرتن هه بوو، که سی نه ما بوو تا خزمه تی بکات و دهر دو په ژاره و نازاری پیری له سه ر که م بکاته وه، داواى له که سانی خیرخوا کرد کوخیکیان بۆ ساز کرد به دار و به رد و چیلکه و په پۆ و پاتال، له زه ویه کی چۆلدا، پیره ژنه که هه ناسه ی ناسوده یی تیا هه لمژی و نه و کولانه ی نه ده گۆریه وه به قه سری قه یسه ر، نه وه نده دلئ به و کوخه خۆشبوو هه سستی به سه رمای زستان و گه رمای هاوین نه ده کرد، به رۆژ وه کو بالنده به چیکلدانی به تال ده چوووه دهر و ئیواره به چیکلدانی پر ده گه رایه وه و شه ویش زه وی راده خست و ناسمانی به خۆیدا دها و پاشای به گه دا و خزمهتکار رانه ده گرت.

پاشای سهردهم دار و دهسته‌کی کۆکرده‌وه و به هه‌موویان بریاریاندا له‌و زه‌ویه به‌ر به‌ره‌لایه‌دا کۆشکیکی ناوازه بۆ پادشا ساز بکه‌ن و بیرازینه‌وه، به‌لێ بریار ده‌رچوو هه‌موو ده‌ست و پێوه‌ند و دار و ده‌سته‌ی پادشا که‌وتنه‌ سهر قالی و شه‌و و پۆژیان خسته‌ سهر یه‌ک بۆ په‌زنامه‌ندی پاشا و به‌ ماوه‌یه‌کی که‌م کۆشکیان رازانده‌وه و بووه‌ جیتی سهرنج و تیرامانی خه‌لکی، کاتیان دیاری کرد پاشا بیته‌ خۆی ببینی بزانی دلگیره‌، یان نا؟، کاتیک پاشا هات و لیتی ورد بووه‌وه و سهرنجی ده‌ورویه‌ری کۆشکی دا بینی قۆخه‌له‌ شه‌یه‌ک که‌ به‌ په‌رۆ پاتال ساز کراوه‌ و ده‌لئی قسه‌ کۆنی شه‌خسه‌ له‌ ته‌نیشته‌ کۆشکه‌کی دایه‌، پاشا زۆر توورده‌ بوو وتی: نه‌مه‌ چیه‌؟ وتیانک قوریان پاشای گه‌وره‌، نه‌وه‌ شوینی حه‌وانه‌وه‌ی پیره‌ژنیکی بیکه‌س و بیده‌ره‌تانه‌، پاشا فه‌رمانی پاشایانه‌ی ده‌رکرد، هه‌ر ئیستا هه‌تا خۆم له‌ کۆشکدام ده‌بی لای به‌رن و بیسپه‌نه‌وه‌، نامه‌وی شتی وا کۆشکه‌که‌م ناشیرین بکات.

کوخ و مالی پیره‌ژنه‌یان ویران کرد و شوینه‌که‌یان ته‌خت کرد و رایانمالی، که‌ پیره‌ژن گه‌راپه‌وه‌ له‌ بازار، گه‌را به‌و ناوه‌دا، ده‌بینی مال نه‌ماوه‌، ده‌ستیکی به‌ چاویدا هینا و نه‌ملاو نه‌ولایه‌کی کرد، شوین نه‌ماوه‌، پرسیری کرد، وتیان: پاشا فه‌رمانی کرد به‌ ویرانکردنی و خۆیشته‌ دووریکه‌وه‌ با تووشی گه‌چه‌لێک نه‌بی، پیره‌ژن هه‌یج ده‌سه‌لاتی نه‌بوو، نه‌وه‌نده‌ نه‌بی ده‌ستی به‌رز کرده‌وه‌ و وتی: من له‌ بازار و ده‌ره‌وه‌ بووم، فاین أنت یا رب السماء؟، نه‌ی تو له‌ کوی بووی، نه‌ی په‌روه‌ردگاری ئاسمان؟

ده‌سته‌جی کۆشکه‌که‌ به‌ پاشا و سه‌ریاز و له‌شکروه‌وه‌ به‌ زه‌ویدا پۆچوو.

عوسه سەر خۆش.

چۆن بوو بە حاجی عوسمان؟

ئەم بەسەرھاتە لە سەرھاتای ھەشتاکاندا بوو:

ژیانی دۇنيا ھەمووی تاقیکردنەوہیە، بە خۆشیی و ناخۆشییەوہ، بە ساغی و نەخۆشییەوہ، بە دەولە مەندیی و ھەژارییەوہ، بە سەرچەم ھالەت و گۆرپانکاری قوناغەکانی، لە ھیچ شوێن و کات و ساتیکیشدا خۆی گەورە دەست لە بەندەکانی بەرنادات بۆ چاوتروکاندنیکیش، بەردەوام لە قوناغیک و ھالەتیکەوہ دەیانگۆزیتەوہ بۆ قوناغ و ھالەتیکە نوێ، بە لکو پەند و نامۆزگاریی وەرگرن و تەوہیە بکن و بە چاکیی بچنەوہ بەردەم پەروەردگاریان، ئەم پیاوہش یەکیک بوو لەو کەسانەیی لەسەرھاتای گەنجیتییەوہ دووچار و گرفتاری مادە سەرخۆشکەرەکان بوو بوو، بە تاییبەت ئارەقخواردنەوہ.

ھەموو پۆزیک، ھەموو شەوێ بە سەرخۆشیی و بێھۆشیی دەگەراییەوہ ناوماڵ و مندالی، لە کاتیکیا مندالی چاوەرێتی باوکیان بە رووی خۆش و زەردەخەنەوہ و بە دەستی قورسەوہ بگەریتەوہ ناویان، بە لام نەیانبینی بە سەرخۆشیی نەبی، ژنی داماو بە ئاواتەوہ بوو ھاوسەرەکی پۆزیک بە ئاقلی و بیر و ھۆشەوہ بگەریتەوہ و لەگەڵ میوانیکدا دوو قسەیی ژیرانە بکات، تەنھا جاریک بە زمانی شیرین و دلێ نەرم و زەردەخەنەوہ بیدوینیی و بزانی ئەم پیاوہ بە ئەندازەیی فلسیتیک خۆشی دەوێ، بە لام نەیبینی.

ھەر بە سەرخۆشیی و مەست و بێھۆشیی دەگەراییەوہ و ھەکو سپال خۆی دەدا بەسەر جینگەکی دا و زۆر جاری وا ھەبوو پێخەف و پۆشاکەکانی خۆشیی پێس دەکرد، ئەم ھالە چەند سالی خایاند، مندالیەکان بۆ دایکیان دەگێراییەوہ: ھاوڕێکانمان دەلێن باوکمان شتی جوانمان بۆ دەکۆی، خواردنی خۆش، جلی جوان، پێلاوی تازەمان بۆ دینیتەوہ، باوکمان یارییمان لەگەڵ دەکات و دەمانبات بۆ سەیران و گەران، دایە گیان ئەیی باوکی ئیمە بۆچی ھەکو باوکی ھاوڕێکانمان ناکات؟ دایکی کلۆل و داماو زیاتر خەفەت و پەژارە دایدەگرت،

به لآم چارى نه بوو ته نها هه ناسه ي قولى خه فه تاوى هه لده مژى، هه تا شه ويك عوسمان
نيوه شهو به سه رخوشى هاته وه و به كسه ر خوى كرد به ژوره كه ي خويدا، له سه ر
پيخه فه كانى به ده ما خويدا به زه ويذا.

خيژانه كه يشى هيچ گوئى نه دايه، خوا خوايان بوو له شه رى به دور بن، خيريان لى
نه ده ويست، پيش نوئى به يانى

- وه كو هاوسه كه ي گتپايه وه - وتى: هه ستام نوئى به يانى به كم، ده ستنوئىژم گرت و
سه رى ژوره كه ي عوسمانم كرد، ته ماشام كرد عوسمان له سه ر به رمال پوو به قيبله
دانيشتوه و ده گرى و ده پارپته وه له خوا، وتم: عوسه ئه وه چيه؟ هه ر به رماله كه ما بوو
پيسى بكه ي؟ وتى: ژنه كه به خوا به راستمه، وتم: تو شهو سه عات دوانزه به سه رخوشى
هاتويه وه، جا توخوا ئيستا ناگات له خوته و نه زانى چى ده كه ي و چى ده لئى؟ وتى: ئه رى
وه لالا چاك ناگام له خوتمه و چاكيش نه زانم چى ده كه م و چى ده لئيم، وه ره دانيشه، ژنه كه ي
ده لئى: له نزيكه وه دانيشتم وتى: (نافرته)، دواى ئه وه ي شهو به سه رخوشى هاتمه وه
به كسه ر خه وم ليكه وت، له خه ومدا پيشه وا عومهرى كورپى خه تتابم بينى، ژور ترسام له
گه وره يى و سامى ئه و پياوه گه وره يه، به لآم به روى خووش و زمانى شيرين بانگى كردم،
به ده ستى پيروزى خوى سى قوم ناوى دامى، ئه و هه لوئسته و ئه و قومه ناوانه ئه وه نده يان
كار تيكردم به كسه ر ده ستم كرده گريان، كه خه به رم بووه وه فرميسكه كان به چاومه وه
بوون، هه ستام خوم شوژد و ده ستنوئىژم گرت، له و كاته وه شه ونوئىژم ده كه م).

له و شه وه وه له سه ر شه ونوئىژم به رده وام بوو، به لئى: هه ر هه مان ساليش عوسه سه رخوش
چوو بۆ حه جى مالى خوا و حه جى كردو بوو به حاجى عوسمان.

له ئىنتەرنېتە ۋە

ئەم پىاۋە لە شارى رىاز دادەنىشىت، دەلى: سى شەو لەسەرىك خەوم بىنى، لە خەودا ناۋى پىاۋىكىان پىدەۋىم: دەيانووت بېرۆ لەگەل خۆت بىبە بۆ عەمرە، دەلى منىش بە ناۋىشان نۆزىمەۋە، پىاۋىكى عەبوسى ناشرىنى ناۋچەۋان گىرۆ، لە عارەقخۆر دەچوۋ، نەمدەناسى، خەۋەكەم بۆ گىرايەۋە، ۋتى: من نىازى عەمرەم نىبە، دەلى نۆرم لىكرد، ۋتى: باشە، من يەك خەرجىي ناكەم، ۋتى: ھەموۋى لەسەر من، رۆيشتىن، من چىم كرد ئەۋىش كردى، ھىچ خەرجىي نەكرد، دۋاى تەۋاۋ بوون ۋتى: لىمگەرى با دوو رىكات نۆيۆ لە كەعبە بگەم، ۋتى باشە، بە بىئەۋەى نەخۆش بىت، يان ئازارى ھەبىت نۆيۆى دابەست، لە سوژدەدا ھەلئەسايەۋە، دۋاى ماۋەيەك دەستم لىدا بىنىم لە سوژدەدا گىانى سپاردۋە، تەلەفونم بۆ ژنەكەى كرد و ھەۋالەكەم بۆ باس كرد، ۋتى ئەم ھاۋسەرەم عارەقخۆر و نۆيۆنەكەر بوو، بەلام خراپەى بۆ ئىمە نەبوو، بەلكو رۆرجار كە لە خواردنەۋە دەبوۋەۋە خواردنى خۆشى بۆ ئىمە دەھىنا، بىۋەژنىكى دراۋسىشمان، دوو سى مندالى ھەتىۋى ھەبوو، لەگەل خۆماندا چ خواردنىكى بۆ ئىمە بەئىنايە بۆ ئەو بىۋەژن و مندالە ھەتىۋانەشى دەھىنا، لە دەرگاگەۋە دەيدايە دەستيان ئىنجا دەھاتە ژوورەۋە، ۋتى: دەى پىرۆز بى تەۋبەى كرد و عەمرەى كرد و لە نۆيۆدا مرد و تەرمەكەى بە ئاۋى زەمزەم شۆراۋ لە مەككە نىژرا، ھاۋسەرەكەشى ۋتى: خوا لىتى خۆشبىت و ئەو مردنەشى پىرۆز بىت.

سى مانگ جوينم پيدا و

دوايي له سهر دهستي ته و ته وبهم كرد

له سالى (۲۰۰۷ز) ۱۴۲۸ كډچى) به بؤنهى سه فرى حج كردنم له پنگهى نيرانه وه شهش پوژ له تاران ماينه وه، نهم به سه رهاتيان له وى بؤ گيرامه وه.

دواي پووخانى رژيمى شاي نيران و دامه زراندى حكومتهى تازه، جوړيك له نازاديبمان به خومانه وه بينى، له شارى سنهش پياويك ده ركوت و سه رى هه لدا كه پيشتر وه كو مه لا و پياوخا ناسرا بوو، به لام له سه ره تاي شوپشى نيراندا له ساله كانى (۱۹۸۰) به دوا وه، وه كو پياويكى نور زانا و سياسه تمه دار و كومه لئاس و پيشه وا سه رى هه لدا، هه لبت له لاي نؤرينه ي خه لكى، به لام به شيكى كومه لگه له خه لكى كوردستانى روزه لات كه گه راي فيكره گنده ل و مروف فيكره كان، له خسته يان بردووين، به دوا كه وتوو و به به كرنگه رايومان ده زانى، وا فير كرابووين كه نه مانه و فيكر و به رنامه ي نه مانه كورديان به ره و دوا هينا وه و گيرايوانه ته وه بؤ ده ورى به رد و سه ده تاريخه كان، جا هر كات دين و مرگه وت و خوا په رستى و خوا په رستان له ناو گه لى كورد و نيشتيمانى كورد پيشه كيش كران، كورديش وه كو گه لانى تر پيشده كه وى و رزگارمان ده بى، نيمه كويرانه له ديدى نه و بيروبوچوونه نه زوك و له پوانگه ي نه و چاويلكه ته لځ و ژه نكاوى و چه په له وه ده مانروانى بؤ نيسلام و موسلمانان.

منيش خزمه تيكم به گه ل و نيشتيمانى خوم پينه ده كرا، جگه له وه ي روزه نه چاره كه سه عاتيك تا بيست خوله كيك به ته له فون جوين و قسه ي ناشرين و ناشايسته م ناراسته ي كاك نه حمه دى موفتى زاده ده كرد، به م شيوه يه زياتر له دوو مانگ و نيو به رده وام بووم، قسه كانى من بؤ گيرانه وه ناشين له به ر ناشرينى و نابه جيتى، نه گه ر بكرايه ته سه رنان، سه گ بؤنى پتوه نه ده كرد، به لام نيستا نهم پياوه كه نهم به سه رهاته ده گيرتته وه، هون هون

فرمیسی خه جالته تی و په شیمانیه له چاوانیدا دهباری، له دریژه ی قسه کانیدا و له کاتی
گپرانه وهی به سر هاته که پیدا دوی هه ناسه یه کی قول وتی:

(کاک نه حمه دیش هه موو جار ی دوی نه وهی من لیده بوومه وه، ده یفرموو: برا گیان ته وواو
بوویت؟ نیشته نه ما؟ نه م ووت: هیچی تری خرابم له بیر نییه پیتی بلیم، نینجا به ده نگیکی
نرم که هه رگیز له یادم ناچیت، ده یفرموو: کاکه گیان من زور له وهه خرابترم که تو
ده یزانی، خوا باش من ده ناسی نه گه ر توش باش منت بناسیایه زور خرابترت پی ده وتم:
چونکه شایسته ی خرابترم).

پوژیکیان بیرم له وه کرده وه که پیاوه گه وره کانی نیمه هه رگیز به خویان نالین خراب و هه ر
وه سفی خویان ده کهن، زور که یف خوش دهن و بالا ده کهن که خه لکی پیاواندا هه لده لین،
که سیکسش هه له یه ک بکات له پوویاندا بازنه ی سووری به ده وردا ده کیشن، بویان بکری
منداله کانیشی له ناوده بهن، نه ی نه م پیاوه بو وانیه؟، له و کاتدا له دلی خومدا وتم: نه ری
نه م پیاوه ی نه م هه موو هیرشه نارپه وایه ی ده که مه سر، چپای سهخت و سه رکه شه، یان
زنجیره چپای کوردستانه، که ژی که لیخانه، چون نه وه نده خوراگره؟! ده به خوا ده بی
سهردانی بکه م و بیبیم، وا دیاره پیاویکی زور گه وره و مه زنه.

به لئ چومه بازار بو دوکانی گولفروش، گولتیکی جوان و گران به هام هه لبارد که شایسته ی
نه و پیاوه گه وره یه بیت که نزیکه ی سی مانگه به هه ر وشه یه کی خراب که زانیبیتم بوم
نه له خشاوه، گوله که م هه لبارد و پویشتم به ترس و له رزه وه، کاتیک له ده رگامدا زور
به گه رمی فرمووم لیکرا، چومه نه و ژوره ی کاک نه حمه دی لیبوو، سه لام کرد و گوله که م
له بهر ده می دانا و ویستم قاچ و دهستی ماچ بکه م، به لام نه یه نیشته، هه رچونی بی نه ملاولام
ماچ کرد و وتم: قوریان ده مناسی؟ سه ری به رز نه کرده وه و له بهر خویوه فرمووی: (نه ری)
خه لکینه چون که سیک ناناسم که نزیکه ی سی مانگه هاوپیمه و هه موو پوژیک بیست خوله ک
پیکه وه قسه ده که ین!).

له و کاتوه هه ستم کرد له به رده م پیاویکی زور گه وره و پایه داردا دانیشتوم و تاوانه که یشم
زور گه وره یه، که بیته ده بیم به رامبه ر نه و زانا گه وره یه کردوه، نینجا فرمووی: نه و گوله
هه لگره بیبه ره وه بو دوکانه که و پاره ی گوله که م بو بیته، منیش یه کسه ر به گویم کرد، بی

سى و دوو، كه چوومه بهر دوكانه كه و به دووكانداره كه م وت، بينيم پيى ناخوش بوو، وتى: له ماويه كي كه مدا نه مه زياتر له دووسه دوپه نجا گوليان بۆ هيتاومه ته وه، جه نابيشت بۆ كاك نه حمه دي موفتى زاده ت برد؟ وتم: به لى، وتى: به مارجي ك ليتوه رده گرمه وه، كه دواي نه وه ي پاره كه ت بۆ برد، پيم بلئى چي له پاره كه ده كات؟ منيش به لئيم پيدا، پاره كه م برده وه، له بهر ده مي كاك نه حمه د دامننا، وتى: كاكه هه ليگره، بييه بۆ مالى فلان هه تيو له فلان شوين، ناو نيشانه كه يشي دامى، كه چووم بۆ ماله كه راست بوو بيته ژنيكي هه ژار له گه ل چه ند منداله هه تيويك له خانويكي كؤندا بوون، پاره كه م دايه ده ستي بيته ژنه كه و گه پامه وه، له پتوه چووم بۆ لاي كابراي دوكانداري گولفرؤش و قسه كه م بۆ گيپايه وه، وتى: توخوا به جيممه هيله، منيش له گه ل خوت ببه بۆ لاي نه و پياوه.

به لى دوو به دوو پويشتين بۆ خزمه تي كاك نه حمه د و هه ردووكمان ته وپه مان كرد، كه پيشتير نه ندامي كومه له ي - ماركسي - كوردستاني ئيران بووين و بووينه قوتابي و شاگردى دلسوزي كاك نه حمه د و دواي كؤچي دوايي نه و پياوه ش، هه ر پابه ندي پيپانه كه ي و خزمه تكاري قوتابخانه كه ي نه وين.

ليزه دا خه وني خوشكيكي خؤم وه بيرهاته وه كه له سه ره تاي ساله كاني دووه زاردا ته له فوني بۆ كردم، وتى: خه وم بينيوه له خه ودا پيغه مبه ري خوا (دروودي خواي له سه ر) ناوي دوو كه سي پتوتووم من نازانم كين و ناشزانم نه و خه وه چي ده گه يه نيته؟ وتم: باشه وه ره بۆ ماله وه، كه هات، وتى: نه م شه و خه ونم به پيغه مبه ره وه بيني (دروودي خواي له سه ر)، سه لامم ليكره د، ويستم بچه م خزمه تي، به لام دوو كه سي نورانيي له ملاولايه وه دانيشبوون، بۆيه شه رمم كرد، پيغه مبه ري خوا فه رموي: نه م دوو پياوه نانا سي؟ وتم: نه خير، فه رموي: نه مه يان (ده ستي خسته سه ر شاني)، نه حمه دي موفتى زاده يه، و نه مه شيان (ده ستي خسته سه ر شاني نه ويش)، ناسري سوبحانييه، منيش ناوه كه م له وه ره قه يه كدا نووسي تا له بيرم نه چنه وه.

به هۆی مه ره خیره که وه

مار کسپیه که تۆبه ی کرد

له سالی (۲۰۰۷) له گه ل مائیکی ناسراو چوومه سه ر گۆرستان بۆ سه ر گلکۆی خۆشه و یستیکیان، له سه ر گۆری مردووه که کورته وتاریکم بۆ دان و نامۆزگاریی و دلخۆشبییدانه وه م له ژۆر پۆشنایی چه ند ئایه ت و فه رمووده یه که دا به گوئیاندا دا.

له کاتی گه رانه وه ماندا دوو پیاویان وتیان ئیمه مامۆستا ده که یه نین، زۆر ئینکارییان کرد که هه ر ئیمه له خزمه تیدا ده بین، به لئێ سواری ئۆتۆمبیل بووین و له رێگه ده ستمان کرد به قسه، به لām به کتیکیان که ناوی که مال بوو، ته مه نی له په نجاکاندا بوو، ئه و قسه ی دامه زراندا، دوا ی تاویک وتی: چه ز ده که م به سه رهاتیکێ خۆمه ت بۆ بگێرپه وه که به وته کانی تۆدا بیرم هاته ژه، وتم: فه رموو.

زۆر به زمانیکێ شیرین و ساده ده سته ی کرد به گێرانه وه ی به سه رهاته که.

وتی: مامۆستا ده زانی له که یه وه نوێژ ده که م؟ وتم: نه خێر. وتی: من نه ندایم کۆمه له ی په نجه ده ران بووم و پێشمه رگه بووم، له زۆر شه ر و که مین دا به شدارییم ده کرد و له مردن پزگارم ده بوو، له سه رده می ئه نفاله کاندا له ناوچه یه که له لایه ن سوپای پزیمی به عسه وه گه مارۆ دراین، ماوه ی ده رچوونمان نه بوو، شه ومان به سه ردا هات، ئیمه ش (۱۲ - ۱۳) که س ده بووین، شه و زۆر هه ولئێ ده رچوونماندا، که لئینیکمان ده ست نه که وت، ناچار خۆمان خه شاردا و وتمان: به یانی شه ری مان و نه مان ده که ین و به هه یج شینوه یه که خۆمان به ده سته وه ناده ین، به هه رحال ئه وه نده ماندوو بووین به پێوه خه ومان لێده که وت، له په نایه که دا خۆم مات کرد و خه وم لیکه وت، خه ونیکێ سه یر و سه رسوپه ینه رم بیی.

له نێوان قسه کانییدا ده بیوت: مامۆستا من ئه و کاته بڕوام به هه یج نه بوو، نه دین و نه مزگه وت و شیخ و مه لا و که لām و کتیب، زۆر مولحید و خه وانه س بووم، وتی: له خه وه که مدا سوپای پزیم چواره وه ری گرتیووین، رێگه ی نه جاتمان نه بوو، ده ستمان له خۆمان شه وریبوو،

شهر و تەقە دەستی پێکرد و برادەرەکانم بەك لە دواى يەك كوژران، منیش بە لایەكدا
پۆیشتم، مەریكى پەشم بینی وتی: شوینی من بکەو و دەستم پێوە بگره پزگارت دەبێ و
پزگای دەرچوونیش پێ نیشاندهدم، منیش شوینی مەرەگە کەوتم و دەستم لێگیرکرد هەتا
پزگارم پوو.

ئێتر خەبەرم بوویەو، هێشتا هەر شەو بوو، لە برادەرەکانم پرسی وتم: هیچی تازه نییە؟
هەوالێك، خەبەرێك؟ وتیان: هەوالی چی؟ منیش خەوێكەم بۆ باس نەکردن، چونکە ئەوانیش
وێكو خۆم گالتهیان بە خەون دەهات.

بەلام من تاسا بووم، دیمەنى خەونەكەم دەهاتە پێشچاوی، خۆم گرت و قسەم نەکرد، بەیانی
حکومەت دەستی کرد بە هێرشکردن، وێكو تاوێ تەرزی بەهار فیشەك بە سەرماندا داواری
و ناوچەكەى بە خەستی بۆردومان کرد، هەموو برادەرەکانم تیاچوون و بەك پێشمانرەگە
دەرنەچوو، بەلام من دەرچووم، چۆن دەرچووم؟ نازانم!!

دواى چەند رۆژێك گەرماوێ ناوچەى ماوێت، بە پرسىار مالى داىكم دۆزىو، لە گوندىكى
ئەو ناوچەى بوو، كاتێك هەوالیان بۆ داىكم برد، بەرەوێ پیرم رايکرد، نزیكەى پانزە، بیست
مەترىكى ماوو بگاتە من، وتی: كەمال وەللاهی ئەو مەرەگە فریات كەوتوو و ئەمجارەش
بە سەلامەتى هاتىو و هیچت لى نەهات، وتم: ئەرئى وەللا راست دەكەیت، من مەبەستم
مەریكە و داىكىشم مەبەستى مەریكى تره و هیچیشمان ناگامان لە یەكدى نییە، بەهەر حال
كە گەیشتمە بەرەوێ داىكم دواى بەخێرهێنان، وتی: پۆله سئ پۆژ لە مەوپیشت مەریكى پەشى
گەرەم بۆ كردیت بە خێر!!

ئینجا خەونەكەم بێر هاتەو و وتم: مەرى پەش؟ وتی: بەلئى كۆپم، ئەوێش كەولەكەیتى
هێشتا لە حەوشەكەدا، كە تەماشام كرد راست و دروست كەولئى ئەو مەرە بوو كە پزگەى
نیشاندام لە خەونەكەم دا، بۆیە كە پێستەكەم بینی راجلەكیم و تەزویك بە تەوقى سەرما
هات و لە بنى پێم كورژایەو.

هەر لە بینینی پێستى مەرە خێرەكەى داىكمەو، دەستبەجئ تەوبەم كرد و دەستم داىە
خوداپەرسى و لەو كاتەو نوێژم نەفەوتاو، هەر دەستبەجئ وازم لە ماركسیەت و
بێدینى هێنا و نوێژە فەوتاوێكانى رابردووشم هەمووى گێراوێتەو.

له هاوړپي خراب چيم ده سته وت؟

دوو پياو که هاوړپي گياني به گياني به کتر بوون، به کيکيان خواناس و چاکه خواز و په فقار جوان بوو، پاريزي له ناوي شهوي ده کرد، حال لخور و مامله دوست بوو، نه وي تريشيان به پيچه وانه ي نه مه وه بوو، خوانه ناس و خرابه کار بوو، به سر مالي خواهه نه ده چوو، له مامله ي ناشه رعي و مالي هتيو و مالي مزگه وتيش نه ده سله ميه وه، به لام سهير و سه مه ره له وه دا بوو کورې پياوه خيرخوازه که هتا بلتي نارپه سن و چه قاوه سوو به دکردار و به دپه فقار بوو، کورې کابراي خوانه ناسيش هتا بلتي خواناس و چاکه خواز و کردار و په فقار جوان و زمان شيرين و په وشته رز بوو.

پژژک کابراي خواناس درده دلي خوي لاي کابراي هاوړپي کرد وتي: نه ري زود سهيره، من نه ک حرام، به لکو خويشم له گومانليکراوه کان پاراستوه، توش خوت باش خوت ده ناسيت، پيويست به ته عريف و پياه لدان ناکات، به لام کورې من چونه و کورې توش چونه؟ کابراش به کسر وتي: ده زاني بوچي وايه؟ وتي: نه خير نه وه لالا، وتي: کورپه که ي من به رده وام له مالي نيوه يه و نان و خواردي نيوه ي زياتر خواردوه له نان و خواردي خومان، واته: به ناني حال و زوال و په رده بووه، کورپه که ي نيوه ش به رده وام نان و خواردي مالي نيمه ي خواردوه که حال و حرام نيکه له، بويه ناوا خراب ده رچوه، واته: به ناني حرام گوش کراوه.

نه و کاته کابراي خواناس بيري که و ته وه که پيغه ميه ري خوا (دروودي خوي له سر بيت)، بي حيكمت نه يفه رموه: ﴿لا تصاحب إلا مؤمنا، ولا يأكل طعامك إلا تقي﴾، واته: هاوړپيه تي مه که له گال نيماندار نه بي، به ته نها مروفي خواناسيش له نان و خوارديت بخوات، به لام دره نگ پي زاني و تازه کار له کار ترازا بوو، ده ستي له بني هه مانه که وه ده رچوو، به سه ره اته که ي شي بويه گيپاوه ته وه، تا خه لکي په ند و ناموزگاري ليوه رگن و به ده ردي نه و نه چن، هاوړپي خراب وه کو ناگر وايه، کابرا هزار سال ناگر به رستيت که ده ستي ليذا ده ستي ده سوتينيت، ناو هه واش له نزيک و ده ورپه ري لاکه توپي و پزيو و بوگن بيس و بوگن ده بن.

باوکی خوئی دابه‌ستبوو ئاوی پی هه‌لده‌گۆزت

له زمانى خواناسيکوه گيڤدراوه‌ته‌وه:

زۆر ماندوو شه‌که‌ت بووم، له دووره‌وه تارماييەکم بينى زانيم ئاوه‌دانىيه زۆر که‌يف خوش بووم، هه‌ستم به ناسووده‌يى و حه‌سانه‌وه ده‌کرد، به‌لام که نزيکبوومه‌وه ديمه‌نيکى سه‌ير و سه‌مه‌رم بينى، سه‌رم سوڤما، هه‌رگيز له يادم ناچي، بينيم که‌نجيکى به‌شان و شه‌وکه‌ت، پياويکى پيرى به‌ته‌مه‌نى دابه‌ستوو، به قامچى لىي ده‌داو ئاوى پى هه‌لده‌گۆزى و به‌ده‌ورى بپره‌که‌دا هه‌لى ده‌سوڤاند، زۆر به‌زه‌بييم به کابراى پيردا ده‌هاته‌وه.

برسيئى و تينوئيتيم له بير نه‌ما، په‌لامارى ده‌ستى کوڤه که‌نجه‌که‌مدا، به‌بى سه‌لام و که‌لام قه‌مچيه‌که‌م لىسه‌ند و وتم: خوا بتگريئ نه‌وه باوکتى کوشتوو؟ غه‌در و خيانه‌تى لىکردوى؟ بۆچى وای لىده‌که‌ى؟

وتى: باوکی نه‌کوشتووم، به‌لکو خوئی باوکه‌م و رقم لىي هه‌ستاوه، ئاواى لىنه‌که‌م دلّم ئاوا ناخواته‌وه.

کابرا پيره‌ش هه‌ناسه‌يه‌کى ساردى هه‌لکيشا و وتى: لىي گه‌ڤي، هه‌قى خوئيه‌تى و من موسته‌هه‌قم، منيش له‌م شوئنه‌دا باوکی خوئم به‌پيرى ئاوا دابه‌ست و ئاوم پيه‌ه‌لگۆزت، نيتر کابرا قه‌ناعه‌تى به‌ کوڤه‌که‌م کرد، نه‌گه‌ر تو واز نه‌هيني و نه‌م کاره خراپه‌ بنه‌ڤر و پيشه‌کيش نه‌که‌ى، له ته‌مه‌نى پيريدا تو‌ش هه‌مان حاله‌ت چاوه‌ڤيت ده‌کات و زه‌ليل و گرفتارى ده‌ستى کوڤه‌کانت ده‌بى، کوڤه که‌نجه‌که‌ش پياوانه به‌گوئى کردم، مالى ئاوا بىت و نه‌م شه‌ڤه جاريه‌ى پيشه‌کيش کرد.

نەبى، ئەو مەندالەكە يە لەلای پىرموخمە مەدەوہ دېتەوہ، (پىرموخمەد) نەزىگە پىاوجا كېتكە سەد مەترىك لەولای مالى خۆمانەوہ بوو، لە قەراغ ئاوايى.

مەندالەكە يان ھىناو پىشكەنيان بزانن ھىچى لېنەھاتوہ، يەككىيان دەيووت: جىنۇكە بردوو يەتى، يەككىكى دىكە دەيووت: بەدەم خەوہوہ پۇيشتوہ، يەككىكتر دەيووت: باسى جىنۇكە و منۇكە مەكەن با مەندالەكان نەترسن، دەستيان كەرد بە پىرسىار كەردن لە مەندالەكە، بۇچى پۇيشتى؟ بۇ كۆي پۇيشتى؟ نەترساي؟

مەندالەكەش ھىچ نەشلە ژابوو، تىكەنە چوو بوو، وتى: وەللا چووم بۇ لای پىرموخمە مەد.

- بۇچى چووى بەم شەوہ، خوا بىگىرى؟

+ چووم لىم پىرسى: كەي باوكم دېتەوہ؟

- ئەي چاوت بە پىرموخمە مەد كەوت؟ چى وەلام دايتەوہ؟

+ بەللى ھەر خۆي وتى: بەيانى باوكت دېتەوہ، خەمت نەبى!

دايكم وتى: قورم بەسەر ئەترسم مەندالەكەم شىت بوويى، ئەم قسانە چىيە دەيانكات؟

+ وەللا پىرموخمە مەد وتى: بەيانى باوكت دېتەوہ، ئىستا برۇ بخەوہ، خەمت نەبى.

ھەرچۆنى بى خەوتىن و دايكىشم ھەر دوعا و نزاى دەكرد، بۇ مەندالەكە تىكەنە چوويى و شىت نەبوويى، بۇ باوكىشم كە بە سەلامەتى بىتەوہ.

بەيانى جەژن بە ناومىدىي سفرەمان راخست، دايكم بە دەم فرمىسك رىشتەوہ ئەو نان و چىشتەي بۇي لىنا بووين ھىنايە سەر سفرەكە و ھەموومانى بانگ كەرد و دەستى بەسەرماندا ھىنا و ماچى كەردىن و وتى:

- يەللا بسم الله بىكەن و دەست بىكەن بە نانخواردن، دەي پۇلە خىراكەن، ئىستا ميوانى جەژن دىن، بەلام خۆي بۇي نەدەخورا، لەگەل قسەكەي دايكمدا تەقەي دەرگا ھات، ھەموو بە يەكجار سەبىرى دەرگاى دەرەوہمان دەكرد، لەو كاتەدا باوكم خۆي كەرد بە ژوردا، خۆشى و شادىيەك دلمانى قىنك كەردەوہ كە ھەرگىز بۆمان دەرىنا بىردى و نازانىن باسى بىكەين، ئىستاش كە دەيگىر مەوہ فرمىسك دەزىتە چاوەكانم، ھەموومان بە يەكجار باوہ شەمان پىدا كەرد، ئۇخەي ئەم جارەش لە ھەتپووي نەجاتمان بوو.

وتمان چۆن بەرە لا بووی؟ وتی: خۆیشم نازانم ئەم بەیانییە زوو ناویان خۆیندمەو، وتیان: تۆ هیچت لەسەر نییە و هیچت لەسەر ئەماوە، پەنجە مۆریان پێکردم و خوا حاقیزیان لێکردم خۆیشم بڕوام نەدەکرد.

تەمەنی (۱۴) سال بوو. پینج حەجی کردبوو!

لە سالی (۲۰۰۷ ن) (۱۴۲۸ کلچی) چووم بۆ زیارەتی مالی خوا بۆ حەجکردن، بە پاسنی سەفەرتیکی میژوویی و ئەرکێکی خوایی و پایەیهکی ئیسلامی پیرۆزمان ئەنجام دا، خوا لیتمان وەرگرت.

زۆر شتی سەیرو سەمەرە و گزنگ و سەرسۆرەیتنەرمان بینی، ناکرێ هەموویان بگێرینەو، بەلام ئەم نمونانەتان وەکو نۆبەرە بۆ دەگێرمەو:

لە شاری مەککە پیرۆز لە گەرەکی (حي العوالي) بووینە میوانی مائیکی کورد بە ناوی مامۆستا کەمال، کە قوتابی ماستەر بوو، مال و مندال و خیزانیکی زۆر ژیر و پۆشنبیر و بە ئەدەبی هەبوو، کورپیکی هەبوو ناوی (شادی) بوو لە پۆلی یەکی ناوەندی بوو، زۆر خزمەتی کردین، ئیمەش پرسیارمان لێکرد: دەربارە ی ژیانی ئەوییان و خۆیندن و بەسەربردنی ژیانی پۆزانیان لەوێ، وتیان کاکە شادی تەمەنت چەندە؟ وتی: (۱۳ سال)، وتیان: کاکە شادی چەندت قورئان لەبەرە؟ وتی: دوانزە جوزو، وتیان: چەند حەجت کردوو؟ وتی: بە ئەم سالەو (۵) حەجم کردوو، واتە: بەم حەجەو لەگەڵ ئێوە دەیکەم!

دوای گەرپانەو چوومە سەردانی پیاویکی ئاوارە بەغدادی کە لە پیرەمەگروون بەناوی (ئەبوغەسسان) نیشتهجی بوو، لەو و پێشیش لێپرسراوی کاروانی حەج بوو، ئەو بەسەرھاتەم بۆ گێرپایەو، وتی: منیش باش بوو بیرم هاتەو شێخ یاسین کە لەسەردەمی حوکمرانی حیزبی بەعسدا لە عێراق فەرمانی گرتن و ئیعدامکردنی دەرچوو بوو، بەلام بە

يارمەتى خوا، كۆمەلى موسلمان دەريانكرد بۇ سعودىيە، ئەم سال ھەوالىم زانى دوانزە كوپ و كچى ھەيە، ھەموويان ھەموو قورئانايان لەبەرە.

لە بەنديخانە خاوەنى پارە كەم دۆزىيەو

حاجى نامىق، دۆستى گيانى بەگيانى مامۆستا مەلا مەحمودى ئازادىي بەسەرھاتەكە بەسەر خۆى ھاتووە و بۇ مامۆستاي ئازادىي گىپراوەتووە، منىش لە دەمى مامۆستاو نووسىيوە:

لە كۆپەووەكەى سالى (١٩٩١)دا، واتە: سالى راپەرين، ھەندىك كەس بە دزىيەو گەرانەو، ھەندىكىش لە ئىران و توركيە مانەو، ئىمە بەكىك بووين لەو مالانى گەراينەو، پۆژىك لە نىوان سەيدسادق و عەربەت، گونىيەيەك كەوتبوو، منىش ھەلم گرتەو، كە زالكى گونىيەكەم كردهو بەينىم پرە لە پارە، ھەمووى دە دىنارى و پىنج دىنارى بوو، بژاردم (١٢٥) ھەزار دىنارى سويسرى بوو، بردمەو مالىو بە نەيتى، زۆرىش دەترسام كوپ و كچەكانم دەستكارى بكەن، بۆيە چاك حەشارمدا.

پاش دوو پۆژ چووم بۆ بەغد، لە نزيك خالس، لەسەر رىگاي گشتىي نىوان كەركوك - بەغداد، گىرام، دەستبەجى برديانم بۆ كەركوك بۆ بەنديخانە (ھەيئە)، لەوى زۆر خەفەتم لە پارەكە دەخوارد دەترسام كوپەكانم، يان خىزانم دەستكارىيان بكەن، چونكە ھەژارى بوو منىش بۆ دىنارىك بەكم كەوتبوو، پىاوئىكى كاملى لىبوو زۆر سوعبەتى لەگەل دەكردم، پىيدەوتم: ئەوئەندە خەفەت مەخۆ، بۆ دەترسىت؟ پىاو كە ھاتە ژيانەو ھەر لىي دەقەومى و بەرخى نىر بۆ سەرپىنە.

منىش بە قەدەر گونىيە پارەكە خەم لەسەر دلەم بارگەى خستبوو، ئەوھى كە لە دلېشمدا بوو ئەدەكرا بۆ ئەوى باس بكەم، ھەتا دوو، سى پۆژ بەرگەم گرت و نەيتى خۆم نەدركاند،

ئەویش ھەر بەردەوام دەبووت ترسی بۆ چىيە، يان دەمانكوزن، يان بەرەلامان دەكەن، عەيبە تۆ ئەوئەندە دەترسى.

پاشان كابرا خۆي پېنەگىرا و بە نيوە تورپەيبەوہ وتى: ئەگەر تۆش وەك منت بەسەر بەاتايە چىت دەکرد؟ ئىنجا دەستى کرد بە گىزانەوہى بەسەرھاتى خۆي، منىش لە ناچارى گويم بۆ گرت، وتى: كاكە تۆ وەكو من بوويتايە چىت دەکرد، من يەك تاقە برام ھەبوو، لەم پاكردن و كۆرەوہدا براكەم جوانەمەرگ بوو، دوو ھەتيوى لە پاش بەجىما كەمپاينىك (دەپاسە) يەكى شەريكيان ھەبوو بۆم فرۆشتن و بەشە پارەكەى خۆيان كە (۱۲۵) ھەزار دىنارى سويسرى بوو لە گونيبەيەكدا، دامنايوو، لە كاتى پاكردنەكەدا لەرېگادا لىمكە وتوہ، من داخ و پەژارەى گرتنم نىيە، خەم و خەفەتى پارەى ئەو مندالە ھەتيوانە لىم جيا نايىتەوہ و بۆتە ديوەزما لەسەر دلم.

ئىنجا منىش لىم پرسى ناوينشانى پارەكە چىيە؟ وتى: جا ھەر ناوينشانىكى ھەبىت چى لىدەكەيت؟ ئەویش ھەمووى بەراست و دروستى بۆ گىزامەوہ و ئەو ناوينشانانەش بە بەرچاومدا گوزەريان دەکرد.

وتم: لەوہ زياتر خەفەت مەخۆ، إنشا اللہ خوا بۆت دەدۆزىتەوہ، خەفەتەكەى منىش بە قسەكانى ئەو كەمبونەوہ، بەلام قسەم نەکرد، وتم: بەس خۆزگە ئەوئەندەم تەمەن ھەبووايە تا پارەكەت دەدۆزىيەوہ بۆ دوو برازا ھەتيوہكەت.

لە دلى خۆمدا وتم: خواى گەورە بۆيە من و تۆي لەم بەنديخانەيە بەكخستوہ ھەتا پارەى ئەو ھەتيوہ بى باوكانە نەفەوتى، بۆ بەيانى ناوى من و كابرا خویندرايەوہ، گرتنى من و ئەو ھىچ پەيوەندىيان بە يەكەوہ نەبوو، بەلام لە يەك ژوردا بەند بووين.

وتيان: تۆ ھىچت لەسەر نىيە برۆوہ بۆ مالى خۆت، منىش بە گەيشتنى مالەوہ پارەم قەرز کرد و رۆيشتم بۆ ھەولير بۆ مالى كابرا بەو ناوينشانەى لە بەنديخانەنەكەدا لە خۆيم وەرگرتبوو، پارەكەم بۆ بردنەوہ و وتيان خەفەتى باوكمان لە پارەى ھەتيوہكان ناخۆشترە، وتم: باوكىشتان لەگەل من بووہ لە بەنديخانە.

هەردوو هەوالە خۆشەگەم بۆ بردن، لە پارەگە پانزە هەزار دیناریان بە گەردن نازادیی دامی، منیش سویندم خوارد و پیم چەقاند و وتم: بەک دینار وەرنانگرم، لەبەر خوا ئەو کارەم کردووہ ..

لە کوتاییدا دەلیم ئەگەر دووچاری ئەو خەفت و پەژارە و چەند پۆژ گرتنە نەبوومیە، لەوانە بە هەرگیز خاوەنی ئەو پارە بەم نەدۆزیایەوہ .

ئەو مامەلەییە بە بی پرسی هاوسەرەگە کردی سەری خوارد

بژۆوی زۆر بە زەحمەت پەیدا دەکرا، کار و کاسبی نەبوو، سەرباری هەموو ئەوانەش، کرێ خانوو پشستی چەماندبووین، مندالی رەشوووت بەردەوام داوای جل و بەرگ و پیتاڵو و یاری و خواردنی خۆشیان دەکرد، داوایان دەکرد بیان بەین بۆ سەیران، ئیتر مندال لەبەر دەرگا و لە قوتابخانە باسی چیان بکردایە، ئەمانیش داوایان دەکرد و خۆیان لە خۆلدا دەگەوزاند و دەکپوزانەوہ، ئیمەش هیچ دەسەلاتمان نەبوو، هەزار و نەدار بووین، لە ترسی خاوەن مالیش نەوہک لە خانووہگە دەرمانپەرینیی، هەرچیمان دەست دەکەوت دامان دەنا بۆ کرێی خانوو، هەرچی لەوہش زیاد بووایە خەرجیەکی رەشوووتانەمان پئی بەسەر دەبرد، بە سکئی تیر و بە سکئی برسی .

مندالەکانمان، ئەوانەیی قوتابی بوون، هەر بە جلە کۆنەکانی سالی رابردووہوہ دەچوون بۆ قوتابخانە، بە زۆر رەوانەمان دەکردن بۆ قوتابخانە، دەگریان و دەیانووت: رەومان نایەت، هاوپیکانمان جل و بەرگی تازە و جوانیان کپیوہ، گالته مان پئی دەکەن، پیتاڵوہکانمان چەند جار پینە کران، پینەکان لە چەرمی پیتاڵوہکان زیاترن .

لەگەڵ هاواری شت فرۆشەکاندا مندالەکانمان بە ئومیدی پارە وەرگرتن رایان دەکردە ژووہوہ، بەلام بە نا ئومیدی و دەستی بەتال و چاوی پرفرمیسکەوہ دەچوونەوہ دەرەوہ،

پوڙي چەندجار لە كۆلان هاوار بکرايە (مەريشکي قەلەو)، ئەوەندە جار مالى نيمە گريانى لى بەرز دەبوو، بۆ مەريشکمان بۆ ناکريت؟ جەرگم پينيان دەسوتا، بەلام چارم نەبوو. باوکی منداڵەکان بە قەرز و قۆلە سەيارە کۆنەيەکی کړی و وردەوالە و پيدايوستی مالانی پيدەفرۆشت، بە هەموو جۆريک شتەکانی ساخ دەکردەو، بە قازانجی کەم و زۆر، بە قیست و بە قەرز.

زۆريک لە مەعمیلەکانی بە هەفتانە و بە مانگانە پارەکیان بە بەش بەش ئەدايە، يەکی لەو مەعمیلانە کە بە قیست شتی لیکرپبوو، ژنی ئەفسەريک بوو، جارتيکیان ژنە کە داوای شتیکی لیکردبوو پیاو، کە پيی نەبوو، بەليني پيدابوو ئەگەر دەستی کەوت بە تەلەفون ناگاداری بکاتەو.

کە شتەکی دەست کەوتبوو تەلەفونی بۆ ژنە کە کردبوو، کۆپی ژنە کە هەليگر تیبوو، لەو کاتەشدا کاکی ئەفسەر لە مالهە دەبی، بە کۆپەکی دەلی: ئەو کي بوو تەلەفونی بۆ دایکت کرد؟ ئەویش دەلی: (من ناینام، دەلی مەعمیلی دایکت).

ئەفسەری خاوەنناس، بەبی لیکۆلینەو و بەدواداچوون ژنە بيتاوانەکی خۆی دەکوژی، کە چەند وەختە بە قەرز و بە قیست شتی بۆ مالهەکی کړیو و مالى بۆ پازاندۆتەو، پاشان دەستبەجی چە کردارەکانی دەنیری کابراش لە مال دیننە دەرەو و دەلین: چی لی بکەین؟ ئەویش بە تەلەفون پينيان دەلیت: بيکوژن و لەت و پەتی بکەن.

داوای چەند پوڙ گەپان و لیکۆلینەوی کە سوکاری کابرا دەلین: ئەم خزمەي نيمە چە کرداری فلان ئەفسەر بردوویانە، ئیتر ئاشکرا دەبيت کە هەردوکیانی بە بی تاوان کوشتوو. ئیستا ئەو ئەفسەرە و چە کردارەکانی لە بەندینخانەي کە رگروکن کە بەرواری (۲۰۰۹/۱۱/۱۰) یە.

داوا لە خوشکان دەکەم بۆ هەموو ئیش و کاریکیان با هاوسەرەکانیان ناگادار بکەن، چونکە هاوبەشی ژيانیان، هەتا لە کۆتایی دا پەنجەي پەشیمانی نەگەزن، ژن و میرد هەتا زیاتر ئاویتە و هۆگر و ئاوەنگرۆي بە کتر بن و پرس و پايان بە يە کتر بيت، لای يە کتر بەرێزتر و بی گیر وگرفتتر و بی خەم و پەژارەترین و لای خواش پایەدارتر و سەر بەرێزتر و سەرفرازترین.

مامۇستايەكى جىيى متمانە و نۆر ناسراو، بەلام لەبەر ئەو ەى خۆى نايەوئىت ناوى بنووسم،
نامازەم بە ناوەكەى نەكردووه، بۆى گىرامەوہ:

لە گوندىكى نزيكى سليمانى بوومە پيشنوئيز و تارخوئين، نافره تىك نۆر چاك بوو لەگەلمان،
نۆر بە گەرمى ھاتووچۆى دەكردىن و ريزى زياد لە پيوستى ليدەگرتين، نۆر خۆى ليماں
نزيككردبوويهو، خەلكيش باشيان باسى ئەو ژنە نەدەكرد و خۆشيان لينەدەھات، جارجار
بە ناراستەوخۆ و لە ژير ليوەوہ ئاگادارپەكيان ئەدامى، پوژتيكيان ھاتمەوہ خيزانم - كە فير
بوو بوو بۆ ھەموو شتەك پرسى پيدەكردم. - وتى: ئەو نافره تەى نۆر ھاتووچۆمان دەكات و
لەگەلمان باشە داواى ئالتوون و بازنە و گوبەرۆكەكەى ليكردووم، دەلى براكەم ژن
دەگوازيتەوہ، بەلام وتى: بە مەرجيك ليتوہردەگرم سوئندم بۆ بخوئى لای كەس - تەنانەت
لاى مامۇستاش - باسى نەكەيت، ھەر بەينى خۆم و خۆت بيت، بەلام نامەوئىت بى پرسى تو
شتى وا بكەم، وتم: بیدەرى قەيناكە، پيم ناخوش نيبە.

ئالتوونەكانى برد بۆ ماوہى ھەفتەيەك، بوو بە دە پوژ، بوو بە دووھەفتە نەيھينايەوہ، دوو
سى جار خيزانم ئاگادارى كرددبوو وتبووى: شايپەكە دواخواو، دواتر خۆم بە ھاوسەرەكەى و
چەند خزمىكى تريم ووت، لەو كاتەدا پوژتيك لە بازار دەھاتمەوہ، خيزانم نۆر ھيلاك بوو،
بپھوش و ئيختيار لە جيگەدا كەوتبوو، وتم: چيە؟ وتى: ئەو ژنەى ئالتوونەكانى بردووه
گۆشتى قيمەى بۆ ناردووين، كردم بە شفتە، تەنھا لە تىك شفتەم خوارد خەرىكە پىي بمرم،
بۆم دەركەوت دەرمانى تىكردووه، يەك قاپى گەرەش ھىلكە شكاوى بۆ ناردوم دەلى
نۆرمان ھەيە، بيكەن بە ھىلكەوپۆن بۆ ئەم نيوەرۆيە با كۆن نەبيت.

بەلى شكاتمان ليكرد، كە قيمە و ھىلكە شكاوەكانيان فەحس كرد، خرابترين چۆرى زەھرى
تىكرابوو، بۆ ئەو ەى خيزانم بمرئىت و ئالتوونەكانى سەرەونگوم بكات و كەسبش نەزانئىت.

خه سووی ده رمان خوارد کرد

دوو کوره کهی پیی مردن!

نهمه ش به سه رها تیکی راسته قینه یه و له ده فوری سلیمانی روویداوه، به لام له بهر نه کولاندنه وهی برینی ئه و بنه ماله یه ناکرئ ناوی بنووسم:

خه سووی وه کو په پووله وابوو، خواپه رست و خواناس، هاوسه ره کهیشی له کاتی داخواری و ماره کردندا دووباره و چندباره و ته نکیدی لیکردبووه وه که من له دایکم جیا نابمه وه، قسه له م سه ره وه خوشه، دوایی برو بیانوم پیتمه گره، دایکم له جیی دایکم و باوکمه، حز ده کهم هه تا ماوم خزمه تی بکه م ولئی دور نه که ومه وه، به راستی دایکم نازار و ناسوری زوری چه شت هه تا منی گه وه کرد.

نافره ته ش زمانیکی خسته کالا، به ردی ده کرد به ئاو (خه سوو دایکی دوهه مه، نه وهی خزمه تی خه سووی بکات خزمه تی دایکی خوی کردوه، هیچ منه تی تیا نییه جا نه گه ر من پیزی دایکی تو نه گرم پیزی کی ده گرم، یا خوا نه گه ر وه کو دایکی خوم سهیری نه کهم خودا بمرگی... هتد).

به لئی رۆژان هات و رۆیشتن، مالیان پیکه وه نابوو، بوون به خاوه نی دوو کوپی جوان، نیتر نافره ته که که و ته پرته و بۆله: به راستی نافره ت که پیر بوو بی که یف و بی چیکلدانه ده بیته، نه ترسم خودا غه زه بمان لی بگرنت، دلیمان بۆ راناگیریت، ئاوا چند سالی به سه ر برد، به لام بارودوخه که به م قسه نه رمانه وه نه وه ستا.

دایه گه وه زور منداله کانی خوش ده ویست، دل ئاوینه ی دلّه، منداله کانیش به هه مان شیوه نه نکیان خوشه ده ویست، پیشپرکییان ده کرد بۆ ناخواردن له گه ل نه نکیان، هه ر به کتکیان له گه ل نه ودا نانی بخواردایه زور خوی به به خته وه ر ده زانی و سهیری نه وانی تری ده کرد و

که‌یف و منه‌تی ده‌کرد به سه‌ریاندا، منداله‌کان ناوا دایه‌گه‌وره‌یان خو‌ش ده‌ویست، دایه‌گه‌وره‌ش به هه‌مان شیوه هه‌زار جار سه‌ر و گیانی خو‌ی ده‌کرد به قوریانیان، بۆ پارویه‌ک نان ده‌جار خو‌لقی ده‌کردن و به بی‌ئوان به دلپه‌وه نه‌ده‌نووسا، ماله‌که‌ش ده‌وله‌مهند بوون، پو‌ژان هاتن و چوون، دایکی منداله‌کان دل‌ی کرمی بوو له ناستی خه‌سووی، خو‌ی توو‌په ده‌کرد، ناشکو‌ری ده‌کرد له حال‌ی خو‌ی، (ژنی خه‌لکی هه‌موو حه‌سانه‌وه و مالی خو‌یان هه‌یه و سه‌ربه‌خو‌ن، ته‌نها من ئه‌م پیره‌ژنه بووه به مووی لووت و لیم نابیته‌وه)، هاوسه‌ره‌که‌یشی دل‌خو‌شی ده‌دایه‌وه و گله‌یی لیده‌کرد که تو وه‌عدتا و سویندت خوارد که ری‌زی دایکم بگری و خوامان کرد به شاهید، ئه‌وه‌تا ده‌بینی من چه‌ند ری‌ز له دایک و باوکی تو ده‌گرم، ئینجا من دایکم ئیزن بده‌م ده‌بی بلیم ده‌رمکردووه، خوا غه‌زه‌بمان لیده‌گریت، کی ده‌لی به‌ره‌که‌ت و بزق و پو‌زی ئیمه به هو‌ی ئه‌و پیره‌ژنه‌وه نییه! ئیمه خزمه‌تی ئه‌و پیره‌ژنه بکه‌ین وه‌کو ئه‌رکی خو‌مانه، به‌لکو منداله‌کانیشمان سه‌لامه‌ت بن و تووشی گپو‌گرفت نه‌بن، ژنه‌که که هیچ قسه‌یه‌ک نه‌ده‌چوو به گو‌ییدا، پیاوه‌که‌ش گو‌یی بۆ نه‌ده‌گرت و هه‌ر کاتی به‌ری‌ده‌کرد، به نیوه شه‌ر و به نیوه ناشتی.

له پاش ماوه‌یه‌ک ژنه‌که که‌وته دانانی پیلانی تازه و شه‌یتانیش به‌رنامه‌ری‌ژی بۆ ده‌کرد، به هه‌ردووکیان پیلانیان دانا، ژنه‌که‌ش هه‌ستا به جیبه‌جیکردنی پیلانه شه‌یتانییه‌که، به‌م شیوه‌یه ماوه‌یه‌ک خو‌ی بی‌ده‌نگ کرد، باسی ده‌رکردنی پیره‌ژنی نه‌ده‌کرد، پیاوه‌که‌ش پی‌ی سه‌بر بوو، له دل‌ی خو‌ی دا ده‌یووت: إنشأ‌الله ژنه‌که‌م دل‌ی چاک بووه، له‌و ماوه‌یه‌دا زۆر له‌گه‌ل ژنه‌که چاک بوو، شتی جوانی بۆ ده‌کری، ده‌یبرد بۆ سه‌یران، زۆر زیاتر له جاران ری‌زی ده‌گرت، منداله‌کان هه‌موو دل‌خو‌ش بوون که نه‌نکیان به‌جیبانناهیلت، مال پیر بوو له که‌یف و خو‌شی و شادی، به‌لام ناگری پیلانه‌که له ژیره‌وه تاوی سه‌ندبوو، تازه دوو‌که‌ل و گپ و تینی ده‌سه‌ند.

پو‌ژنکیان که پیاوه‌که له ئیش بوو، منداله‌کانیش له رو‌یشتن و هاتنه‌وه‌دا بوون بۆ قوتابخانه، ژنه‌که خواردنیدا به منداله‌کان و په‌وانه‌ی قوتابخانه‌ی کردن، ئینجا خواردنی تایبه‌تی بۆ پیره‌ژنه‌که هینا و ووتی: نامو‌ژن گیان فه‌رموو نان و چیشته‌که‌ت بخۆ، له‌و کاته‌دا هه‌ردوو کو‌په‌گه‌وره‌که‌ی له قوتابخانه هاتنه‌وه و سه‌لامیان کرد و دا‌پیره‌ش به قوریان و به

ساقه‌یان بوو، فەرمووی کردن، ژنه‌کش مەشغول و سەرقالی ئیش و کار بوو، بێر و ئەندێشە‌ییشی لای خەسووی نەبوو، ناگادار نەبوو کە پیرەژنه‌کە لەبەر خاتری کۆرەکان، خواردنەکە‌ی بۆ نەخوراوه، هەر ئەوە‌نده‌ی خۆش بوو کۆرەکان سەر و پاروویان خوارد و دەستیان کرد بە هاوار هاوار و پشانە‌وه، ژان گرتنی، بوو بە مقومق و بگره و بە‌رده و هات و هاوار، چی بوو؟ چی پوویداوه؟ دەر و دراوسی دابارین بە سەریاندا، ژنه‌کش لە شلە‌ژاوی خۆی پڕ بە دەمی هاواری دەکرد: خەتای خۆم بوو، من دەرمان و زەهرم بۆ خەسووم کردە خواردنەکە و کۆرەکانم خواردوویانە، قورپی کوی بە سەری خۆمدا بکەم؟! چۆن مائی خۆم وێران کرد!

بە‌لێ کۆرەکان هەتا گە‌یه‌نرانە خەستە‌خانه گیانیان لە دەستدا و مردن و داپیرەش بە سەلامەتی دەرچوو، هەر هاواری دەکرد: چی بوو؟ تو خوا کۆرەکان بۆ وایان لی‌هات؟ هەتا ژنه‌کە وتی: نامۆژن من خۆم مائی خۆم وێران کرد، زەهرم کردە چێش‌تە‌کە‌وه بۆ تو، بە‌لام ئەوان خواردنە‌کیان خوارد و مردن، تە‌واو بە خوا چاوم پێیان ناکە‌وێتە‌وه، لەم قسانە‌دا بوون، پیاو‌هش ناگادار کرابوو، بە هە‌له‌داوان و هە‌ناسە‌برکێ گە‌یش‌تە ماله‌وه، پە‌لاماری ژنه‌کە‌یدا وتی: چی پووی داوه؟ کێ کۆرە‌کانی کووشتوم؟ ژنه‌کە بە دەنگی بە‌رز هاواری کرد و قژی خۆی دارپنی و پری هە‌ردوو دەستی قژی لە‌سەری هە‌لگە‌ند و وتی: من کوشتووم‌ن بە دەستی خۆم! بە خوا کە‌س نە‌بوو، خۆم بوم! زەهرم کردە چێش‌تە‌کە‌وه بۆ خەسووم، بە‌لام کۆرە‌کان خواردیان و هە‌ردووکیان مردن! پیاو‌ه‌کش سی بە سی ژنه‌کە‌ی تە‌لا‌قدا و بە‌و شتێ‌وه ژنه مائی کە‌یف خۆش و بە‌خته‌وه‌ری لە خۆی و ئە‌وانیش تیکدا و وێرانی کرد و پرسی و ماتە‌مینی و مالتوێرانی بآلی کێشا بە‌سەر مائی پڕ کە‌یف و سە‌فادا.

دە‌ی تۆش خوا بناسه و چاکه بکه با چاکه بێته ریت، خرابه مه‌که با خرابه نه‌بێته ناگر بۆ خۆت و مال و خێزانت.

به راستی پیلانی ژنان گوره‌یه

نه‌مه‌ش به‌سهره‌تیک‌ی راسته‌قینه‌یه و له ده‌فهری سلیمانی روویداوه، به‌لام له‌به‌ر نه‌کولاندنه‌وه‌ی برینی نه‌وبنه‌ماله‌یه ناکرئ ناوی بنووسم:

کاتی رۆیشته خوازبینی کچه‌که، پیتیوت: من ته‌نھا خوشکیکم هه‌یه، عازبه‌به، هاکه نه‌ویش شووی کرد و رۆیشت به لای مال و میردی خۆیه‌وه، ئیتر مال، مالی خۆت ده‌بیئت و که‌س قسه له قسه‌تدا ناکات، خوشکه‌که‌یشم ده‌لئی په‌پوله‌یه، ده‌مه‌وه‌ر نییه، هار و هاج و بی شه‌رم و حه‌یا نییه، تۆ وه‌کو خانمی گوره‌ی مال و نه‌ویش وه‌کو به‌رده‌سته، به‌وپه‌ری پیزه‌وه نیشکه‌ر و گوپرایه‌ل ده‌بی له خزمه‌تدا، به‌م شیوه‌یه ریککه‌وتن، خوازبینی و گریبه‌ست و خه‌نه‌به‌ندان و شه‌کراو‌خواردنه‌وه و گواستنه‌وه به ماوه‌یه‌کی که‌م ته‌واو بوو، (من رازی و تۆ رازی، نایه‌وی حاکم و قازی).

ماوه‌یه‌کی زۆر مانه‌وه، زۆر ژیانیک‌ی خۆش و به‌خته‌وه‌ریان هه‌بوو، خوشکه‌که‌ی له‌سه‌ر مال بوو، چۆنی وه‌سف کردبوو زۆر زیاتر و چاکتر بوو، حسابی ناغازن و خوشکه‌گوره‌ی بۆ براژنی ده‌کرد، ئیش و کاری ناومالی بۆ ده‌کرد، براژنه‌ خه‌ریک بوو چیشته لئنانی له‌بیر ده‌چوووه، خواردن و خواردنه‌وه و جل شوړین و میوان به‌ریکردن، پووخۆش و به‌شه‌رم و شکۆ، به‌دین و په‌هۆشت به‌رز، له‌سه‌رخۆ و دلنه‌رم، نه‌م براژنه‌ ته‌نھا جاریک تووپه بوونی لی نه‌دی، به‌لام شه‌یتان گه‌رای فیتنه و ئازاوه‌ی له‌ دل و ده‌روونی نه‌م براژنه‌ به‌دغه‌په‌یدا دانا‌بوو، بپوویانووی به‌م کچه به‌سته‌زمانه ده‌گرت.

لئی تووپه ده‌بوو، ده‌نگی به‌سه‌ردا به‌رز ده‌کرده‌وه، له لای براکه‌ی شکاتی لیده‌کرد، منداله‌کانی لیهان ده‌دا، په‌خنه‌ی له‌ ئیشه‌کانی ده‌گرت، له لای خه‌لکی به‌خراب باسی ده‌کرد، هه‌تا وای لیها‌ت خه‌لکی له کچه که‌وتنه شک و به‌دگومانیی!

ئافه‌رتی سپله و به‌دنامه‌ک دوا‌ی چهند سال خزمه‌ت، خزمه‌تی خۆی، میردی، مندالی، مالی، میوانی له‌جیاتی پادا‌شت، پیلانی بۆ داده‌نی و به‌سوک سه‌یری ده‌کات، مندالی لیهان ده‌دا و به‌میرده‌که‌ی به‌لیدانی ده‌دا! کار به‌مه‌وه نه‌وه‌ستا، (ئاده‌میزادی خراب و یاخی له‌خوا، له

دړنده، خراپتره)، له لای براكه ی بوختانی بۆ كرد كه په یوه ندى ناشه رعیی له گه ل پیاوړتیا هیه و ناوا و ناوای بۆ هونییه وه.

ماوه یه ك به و جوړه گوزه راندیان، كچه ژیانى لیتال بوو، له ترسى خوا نه بوايه ده مېك بوو خوى سوتاندبوو، هرچند خه و ژیانى لى تېك چوو بوو، به لام چارى نه بوو، نه م نافرته تېكى به سته زمان وشه رمن، براژنیشى بى شه رم و شه يتان و له بله بان و جادوویان، به زمانى لووس كابراى هاوسه ریشى وه كو نه لقه له ده ست كړدبوو، دروى لى كړدبوه راستى بېگومان، پیاوړه له گیلې خوى، ژنه كه ی به به لقیسى په مهن نه ده گورپه وه، به بى پرسى نه و ده ستى به ناو دا نه ده كړد و قسه كانى له لای نه م پیاوړه وه كو نه خشى به رد و ابوون، هرچى بیوتایه كه م و زیادى نه بوو، خوشكه كه ی له بیر كړدبوو، ژنه كه ش بۆ جیبه جېكړدى پیلانه كه ی زؤر خوى له هاوسه ركه كه ی ده برده پېش و به قوریانى ده بوو، وه سفى ده كړد و به به ژن و بالایدا هه لیده دا، قوریان قوریانى بۆ ده كړد، پیاو هه بى له م دونیا یه دا هر توى، پیاو ی ناو پیاوان، نه و نده ی فوو تېكړدبوو، كابرا خوى لى ببوه شتېكى عه نتيكه.

ئینجا كه زانى كابرا زؤر لى نه مین بووه ته وه و له قسه ی ده رناچى، ده ستى كړد به جیبه جېكړدى پیلانه گالوه شه يتانییه كه ی، چوو بۆ خه سته خانه بۆ لای نه خوشى ژنانه، چونكه بیژوى ده كړد، چوو خه سته خانه، ناو ی خوى نووسى، به ناو ی خوشكى هاوسه ركه یه وه نووسى، نارديان بۆ تاقیگه، تاقیكړدنه وه یان بۆ كړد، پزیشكى پسپوړ پیتوت: تۆ سكرپیت، نه مېش ناوچه وانى گه شایه وه و خوشحالى ده رپړى، كاكى پزیشكى بېناگاش وای زانى نه م ژنه زؤر تامه زړوى منداله و به دانسته نه م فه حسه ی كړدووه، به پزیشكه ی وت: زؤر زؤر سوپاس، خوا حافیز.

كه هاته وه نه و وه ره قه یه ی له تاقیگه پېیان دابوو، نه نجامى تاقیكړدنه وه كه ی تیا بوو، به درزیه وه خسته ی ناو جانتای ده كه یه وه (خوشكى میړده كه ی).

ئینجا میړده كه ی بانگ كړد و ده ستى كړد به قزړنینه وه و له خؤدان و سنگ کوتان و به دهنكى نرم پیتوت: (چه ندم پیتوتى منت به درؤزن ده زانى، بپوات پى نه كړدم، هه تا رؤژمان به م رؤژه گه یشته، ئینجا بزائم چؤن چاره سه رى ده كه ی).

پیاوړه كه وتى: چى بووه؟ چى پوویداوه؟ نافرته پیم بلئ، شیت بووم!

ژنه که: ئه ی خواجه خورگه مهرگی خوم بدیبایه، نم روزه ره شه م نه دیایه.

پیاوه که: ناخر چی بووه، لیم مه شاره وه، تو شیت بووی؟

ژنه که: خورگه شیت بوومایه، شیتی چی، مردنی خوم به ناوات ده خوازم!

نیر پیاوه که نارامی لیبرا و هستا و ته واو گیشته تینی، به تووره بییه وه چوه سر سهری

ژنه که ی و پیتی وت: نیستا پیم ده لئی، یان سی به سی ته لاقت بده م؟

ژنه که: "به دم گریانی دروینه و فرمیسی تیمساحانه وه" وتی: دانیشه من ته لاق مه ده،

چاره سهری په ندی خوشکه چاک و ره وشت به رزه که ت بکه! بزانه چ په ند و حه یا چوونیتی

به سهر هیئاوین!

پیاوه که: خوشکی من چی کردوه؟

ژنه که: به لئی خوشکی جه نابت، نه وه جانناکه ی سهری که بزانه نه مرق پزیشکی پسپور له

تاقیگه چ نه نجامیتی فحسه که ی داوه تی!

یه کسر له جاننا ی کچه به سته زمانه که دا وه ره قه ی فحسه که ی دهره یئا و پیتی وت: برق

نیشانی که سیتی شاره زای بده " نه گهر نیستاش بر وا به من نا که ی"، داده م سکی پره،

پیاوه که ش له ترسی حه یا چوون و قسه ی خه لگی به بی سی و دوو لیکولینه وه، خوشکه که ی

بانگ کرد و دهستی کرد به لیدانی.

کچه که: کاکه گیان چی بووه؟ بق لیم ده ده ی؟ به قوریانت بم، به خوا هیچم نه کردوه.

پیاوه که: هیچت نه کردوه؟ بزانه ده ست له گه ل کی تی که ل کردوه؟ سکت له کی پره؟

نه مرق له تاقیگه نه نجامی فحسه که ت چی دهرچوه؟

کچه که: خه سته خانه ی چی و فحسی چی کاکه گیان؟ به خوا له مال نه چومه ته دهر،

نه وه تا دوو ته ناف جلم شورددوه، چیشتم لیئاوه، فحسی چی و شتی چی؟!، یه کسر

کابرا وه ره قه که ی به سهر دم و چاوی کیشا و به چه قو تیی به ربوو، کوشتی.

ژنی کابراش هر به خوی دا ده کیشا و هاواری ده کرد، هتا دهرودراسی پییان زانی و

به سهری اندا دابارین، به په له کچه که یان گه یانده خه سته خانه، به لام تازه کار له کار ترازا

بوو، کچی بیتاوان گیانی له ده ستدابوو، بیتاوان و له ناوی شه و پاکتر، به مه زلومی سهری

نایه وه.

کانتیک کابرا بانگ کرا و لیکۆلینه وهی له گه ل کرا، دانی نا به تاوانه کهیدا: (ئهم خوشکه م خیانتهی شهرفی له ئیمه و هه موو بنه ماله که مان کردووه، ئه وه وه ره قه ی فه حسه که ی، سکی پره و هیشتا شووی نه کردووه)، وه ره قه که یان لی وه رگرت و فه حسی تهرمی کچی بپتاوانیان کرد، کچه ی به سته زمان هه ر کچه، نه سکی پره و نه هه یج نیشانه یه کی خیانتهی پپوهیه !.

له کابرایان پرسی: چۆن ئه مه ت بۆ ده رکه وت؟

وتی: ژنه که م ئه مه ی پپوتم، قابیله ژنه که م درۆم له گه ل بکات؟ چه ند سا له له گه لمه، به ئه ندازه ی ده نکه شقارته یه ک خیانته و ناپاکیی لینه کردووم، به ئی دوا ی لیکۆلینه وه له گه ل ژنی کابرا دا و فه حسکردنی، ده رکه وت ئه و فه حسه بی که م و زیاد فه حسی خۆیه تی!

دوا ی هه ندیک هه ره شه و لیدان، دانی نا به تاوان و پیلانه گلاوه کهیدا و له به رده م ئه فسه ر و حاکم و هاوسه ره کهیدا چۆنییه تی پیلان و دانانی داوه شه ی تانییه که ی ناشکرا کرد و به وردی بۆی گپرانه وه، که فه حسه که ی خۆی به ناوی ئه وه وه کردووه و خسته یه تیه جانتای کچه که وه، هه تا تاوانباری بکا پتی و به کوشتی بدات، پیاوه که ش هه ناسه ی سارد و پر له ناسۆری په شیمانیه هه لمژی و هه ر له ویدا له به رده م حاکم و ئه فسه ری لیکۆله ر، ژنه که ی سی به سی ته لاق دا و لئی جیا بوویه وه بۆ هه تا هه تایه و مندالیش بی دایک و باوک بوون، دایک ته لاقدر و باوکیش چوو ه به ندیخانه.

خودا ده فه رمویت: ﴿إِنَّ كَيْدَكُمْ عَظِيمٌ﴾، به راستی ئه ی ئافره تان پیلانی ئپوه زۆر گه وره و ترسناکه.

له چاوترو کانیکدا

ناوی خویشی له بیر چوو یه وه

کاتیک به سه رها ته که یان بؤ گپرامه وه زور به لامه وه سه یر بوو، چونکه جه نابی ماموستام (۱) ده ناسی و به خزمه تی گه یشتبووم، بویه زور موشتاق و تامه زوری سه ردانی بووم، له گه ل نه وه شدا ده مو یست به سه رها ته که به م شیوه سه رسوهینه ره راسته خق بیستم و بشزانم سه رچاوه ی بژیوی ژیانی نه و که له پیاوه خه باتگپره چیه؟ نه و مواهیده ماندونه ناسه چون ژیان به سه رده بات؟

به راستی نه و پیاویکی زور نازا و زیره ک و کۆلنه دهر بوو، هه ولئیکی زوری دابوو له ده ستخستن و گه پان به شوین زانسته شه رعیه کاندای، زور حه زی له خزمه تکردنی قورپان بوو، زور عاشقی قورپان و له به رکردنی بوو، خودای گه وره ش نه و به خششه گه وره یه ی پی به خشیبوو، که له ماوه ی ژیانی لاوتیدا توانی هه موو قورپان له به ر بکات و به ده رسیش به زور که سی بلتیه وه، زیاتر له (۷۰۰) فه رمووده ی سه حیحیشی به سه نه د و مه تنه وه له به ر کردبوو، نه ندازه یه کی باشیشی له زانسته شه رعیه کان و زانسته کانی زمانی عه ره بی وه رگرتبوو، وه کو باقی زانایانی راسته قینه و میراتگرانی به نه مه ک وه فاداری پیغه مبه ری خوداش (دروودی خوی له سه ر) حه زی له پیزی پیشه وه ی خه بات و جیهادی نیسلامی بوو، ده یووت: خودا نیمه ی کردۆته پیشه وا (نیمام)، که واته نابی هه ر له نوێژدا له پیشه وه بین، نه گه ر خه لکی پیشه وایه تی نایینمان پی ره وا ببینن، پیشه وایه تی دنیا هه ر قسه ی له سه ر ناکریت.

دوای چهند سال فه قتییه تی و نه م لادی و نه و لادی و نه م شار و شار به هه ژاری و به نه داری و به غه ربیی و به ره ش و پروتی و هه ناسه ساردی، پروانامه ی زانسته شه رعیه کانی به ده سته ینا و بوو به پیشنوێژ و تارخوین.

(۱) خۆم نه م ماموستا مواهیده م ده ناسی (ماموستا مه لا موحه ممه د هۆرینی) له ده ره نه دیکان.

دواتر په یوه نډیې کرد به کاری سیاسی نیسلامییه وه و بوو به بهردی بناغهی کاری نیسلامی و جیهاد و فیداکارسی له باشووری کوردستان، دواي چهند خزمهت و خوڼه ویستی گه رایه وه بۆ دهر به نډیخان، له ماوه ی چاوتروگانیکدا یه ک ته زوو به لاشه یدا هات، همووسی جوژنه ی قورپان و ههرچی فرموده و زانستی شهرعی و زمانی عهره بی و کوردی و نوپژ و ناوی مال و خیزان و ته نانهت ناوی خویشی، له بیر چوویه وه!!

که چووینه خزمه تی، فرموی: ناتاناسم، به خوا هیچم له بیر نه ماوه، وا کچه بچوکه که م تازه فیری (سبحان الله) م ده کات و ناوی خوام فیړ ده کا، بۆ نوپژه کانیش که پرسیری لیکرا، فرموی: کوره که م له ته نیشتمه وه داده نیشی و وشه به وشه پیم ده لی، که وشه ی دووه م پیده لی، یه که م له بیر نامینی.

سبحان الله... ﴿وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا﴾. واته: په روه ردگاری تو هیچی له بیر ناچیته وه و هیچی له بیر ناچی.

۲۰۰۸/۵/۴-۳

له بهر خوالیې خوشبووم

زورجار ده مان بیست له ماموستای مزگوت، له پیاوه پیره کان، له چیرۆکخانه کان، که لیخوشبوون سیفته تی خواجه، سیفته تی پیغه مبه ران و پیاوچاگانه، سیفته تی باب و باپیران و پیشینانمانه، نیمه نه و هموو ناموزگاری و په وشته به رزانه ی باب و باپیرانمان کاری تیکردبووین، هه نډیکی له کردار و په فتار و گوفتاری پوزانه ماندا په نگی دابووه وه.

زورجاریش ده مان بیست له ناو خزمان و کوری بهر زوپای مزگوتدا باسی فلان پیاو ماقول و فلان پیاو و سه رۆک هوز و پدین سپی، فلان به ره باب ده کرا، که چۆن خوی کردوته پاله وان و بوته نه ستیره ی پرشنگدار و به سه ره اتی بووه ته چیرۆکی دیوه خان و بهر سوپای مزگوت، نیمه ش گوی له سه ره هست بزانی، نه م به چی بووه به م پیاوه.

دهمانبيست خه لکی عه فوو کردووه و خوینی خوُش کردووه، ناشته وایی کردووه و فیتنه ی کوژاندوُته وه، ئای خوُزگه منیش بۆم پینکه وتایه به دوو وشه، یان به هه لوئیستیکی مهردانه خوُم بکردایه به پیاوی ناو پیاوان و پالّه وانی چیرۆکی چیرۆکخوانان و وتهی کاریگری وتارخوینان.

به یانی تاریک و روونی هه ستام له خه و، خه ریکی دهستنوئیژگرتن بووم، له ده رگا درا، نازانم دهستنوئیژه کهم ته و او کرد، یان به نیوه ناچلی وازم لیهینا، رویشتم به ره و ده رگا، پیاویکی ته من سی چل ساله هه ناسه ی سواریوو، به ده م هه ناسه برکه وه وتی: کاکه سه لامون عه له یکوم، منیش وه لامم دایه وه، وتی: خیرت ده گات ته رمیکم پییه، به لکو له گه لم نه سپه رده ی بکه ی.

وتم: کوا؟ خیرا رایکرد بۆ لای سه یاره که ی و ته رمیکی له به تانییه که وه پینچابوو، که به تانییه که م له رووی لادا ته ماشام کرد خالیدی برام بوو، بانگی نه حمه دی برام کرد وتم: وه ره نه وه خالیدی برامه مردووه، لای دایکم و نه وان باسی مه که، نه حمه د رای کرد، کابرا زۆر ترسا، وای ده زانی بۆ نه و ده چی، وتم: کاکه یه ک توژ مه ترسه، نه وه برای منه، به خوا هر ئیستا لیت خوُش ده بم، به لام ته رمه که مان له گه ل داگره و خوا حافیزت بیت، هه رچوئی بی هه رسیکمان ته رمی خالیدمان داگرت، کابراش سواری سه یاره که ی بوو، گه رایه وه، خوا حافیزی کرد و چه ند مه تریک رویشتم.

نه حمه دی برام هاواری کرد وتی: کاکه ئیسماعیل به خوا خالد گیانی تیماوه و زیندووه، بانگی کابرا بکه با نه روات له گه لمان بیات بۆ خهسته خانه، بانگی کابرام کرد، نه ویش پاوه ستا، به لام زۆر ترسا وایزانی ده یکوژین، وتم: کاکه من مه ترسه و خه مت نه بی له گه ل پیاو لیت قه و ماوه، به لام خالیدی برامان زیندووه و گیانی تیماوه، له گه لمان بیگه نه ره نه خوُشخانه، کابرا حمه د و سه نای خودای کرد و خالیدمان خهسته ناو توُتومبیله که و خیرا گه یاندمانه لای پزیشک.

دوای نه مدیو و نه ودیو کردن و لیکوژینه وه، پزیشکه که ده رزیه کی لیدا، زۆری پینه چوو خالد چاوی هه لهینا و هیواش بوه وه، پاش ماوه یه کی که م دهستی کرد به قسه کردن، پزیشکه که وتی: که میک تاساوه، نه گه ر نا زۆر بیتاقت نییه و خه متان نه بیت، خالیدمان

برده وه مالّه وه، همموی سهعاتنکی پینه چوو، خالد هتاش بوویه وه و کابرا پویشت و نيزنمان دا، نینجا دایکم و خیزان پتیا زانی.

دوای ماویه ک کابرای شوقیر خوی و چند پیاوماقولیک خویان کرد به ژوردا و تووره که گونیه یه ک پاره یان داناو وتیان: داوای لیخوشبوون ده که ین، به راستی که مته رخه م بووین و خه جاله تین و خه جاله تی ده کیشین، نه م ماویه له خزمه تتاندا نه بووین، به لام سه رقال بووین، ماوه مان نه بوو زووتر بیتنه خزمه تتان، نه مه کوری نیمه یه، له م کوره ی نیوه ی داوه به سه یاره، جا نه مرتان به چیه له خزمه تتاندین و سه رمان له ری دایه و بچووکیتان ده که ین. منیش قسه که م له ده م سه نده وه وتم: به راستی من هر یه که م سه عات لئی خوش بووم و عه فووم کرد، نه و کاته ی به مردووی هینایه برده ستم و تهرمه که ی بۆ داگرتم، من له بهر خوا لئی خوشبووم، نه ک له بهر گونیه پاره ی نیوه، خوا حافیزتان بیت، گونیه پاره که تان به رنه وه و دیناریکتان به نیمه حرام بیت.

۲۰۱۰/۱/۳۱

ئاگاتان له داوی شهیتان سیغه ته کان بیت

ئاگادارییه ک له خوشکیکی مارانگازه وه

شهوی ۲۰۱۰/۶/۱۲-۱۱، خزمیکمان که هاوپی نی م کچه یه له مالی خۆمان نه م به سه رهاته ی گنیرایه وه:

ژیاننکی زۆر خوشمان هه بوو، پاشامان به گه دا نه ده زانی، که سوکاریش زۆر نومیدیان پیم بوو، له په وشت و دین و ناستی زانیارییم رازی بوون، کاتیک گه یستمه زانکو زۆر که یغم به خۆم ده هات، کوششی زۆر و نمره ی بهرز له به ختم بوو، هاوپیگانم ناواتیان به ده وه له مهنسی

و جوانیی و نمره کام دهخواست، دینداری و ناکار و په ووشتی خۆم و دابونه ریتی خانه واده کهم په رژینیکی پۆلایین بوون بۆ خۆپاراستنم و پارێزگارییم له کاری هه رزهیی و ناشایسته، به لام له قوناغی کوتایی زانکۆدا گه نچیکێ زمان شیرینی له سه رخۆ بووه ناسیاوم، زۆر به هیمنیی و نهرمیی خۆی لێ نزیک ده کردمه وه، وام ههست ده کرد زۆر دلسۆزمه، خه مره وینیی پاشه پۆژی منه، ههتا له گه لئێ بوه ستامایه به که مم ده زانی، له ده رسا حه زم ده کرد زوو ته واو بم و بچه که ناریکێ باخچه، یان باله خانه ی زانکۆ و له گه ل ئه و جوانخاسه ی خودا بۆی په خساندووم قسه بکه م، باسی ژیا نی داها توو و ژیا نی هاوسه رگه ریم بکه م له گه لیدا، ئه وه نده به وته ی شیرین و به قسه ی پاراوه و قه شه نگ کاری تیکردبووم، ههنگوینی له زارم و پۆنی له بهری پیمدا بوو، وام ده زانی له دنیا دا له و گه نچه راستگۆتر و به ریزتر و به وه فاتر نییه، ئه گه ره هه لێ و که موکو رتیشی هه بوا یه له بهر چاوم نه ده گرت، به لکو به چاک و به نیازپاکیی بۆم لیکه دایه وه، له دلێ خۆمدا شانازیم ده کرد که دهسته خوشکه کام نه یان زانیوه شوو بکه ن.

زۆر په له م بوو بناغه ی کاره که ناشکرا بکه م له که مترین ماوه دا کوتایی پیبیت و به ناواتی خۆم بگه م، کاره که ورده ورده به ره وپیش چوو، قسه که به باوکم گه یشته وه، کاتیک باوکم کوپه که ی بینی و قسه ی له گه ل کرد، پیبیوتم: کچم به قسه ی باوکی خۆت بکه ئه م گه نچه له سه رسه ریی و شه للاتیی و هه یچ به خۆوه نه دیو ده چیت، شووی پیمه که، لیم عه یانه ده تکاته په ند و مه خسه ره و سووک و پيسوات ده کات.

له گه ل هه موو قسه یه کی باوکمدا و امده زانی خه تچه ری ژه هراویی به جه رگمدا ده کات، به لام باوکم هه ره له سه ره قسه ی خۆی سوور بوو، که ده بیوت: هه ژار و نه داره، ده مووت: باوکه ئیستا قوتاییه، دواتر مه عاشی چاکی ده بییت، ئه و شه هاده ی به رزی هه یه، ئه و ده لئێ من خۆشترین ژیا نته بۆ مسۆگه ره ده که م، ژیا ن هه ره سه یاره و مال نییه، ئیمه ده توانین ژیا نمان بکه ینه باخی به هه شت، به جه ماعه ت نه بی نوێژ نا که ین، نوێژی سوننه ت و شه ونوێژ ده که ین و فریشه تاسا ده ژین.

باوکم ناخی هه لده کیشا، هه ره دووباره ی ده کرده وه:

كچى شيرينم من باوكى توم، من له هموو كس زياتر دلسوزى توم، له كهلى شهيتان وهره خوارهوه، به گوتى باوكى خوت بکه، تو له مالئىكى دیندار و دهوله‌مەند و خاوه‌ن به‌لئين و هفا و بنه‌ماله‌دا گوره بووى، نه تو و نه نئمه هاوپرئ و هاوشانى ئەمانه نين، ئەمه به قەرەج و بيخانه و لانه دەچن، ئەمانه هيچ به خۆوه نه‌ديوون، كچم واز بيته، چى له توانامدا بيته بۆت ده‌كهم.

كه باوكم ته‌واو بوو ده‌موت: باوكه به‌لئينى پيداوم نويزه فه‌رزه‌كان به‌جماعت بکه‌ين، بمبات بۆ‌ه‌ج و عومره، به‌خوا له‌و چاكترم ده‌ست ناکه‌ويت، به‌هرحال، باوكم ئيزنى دان، كورپه‌كەش پۆزانه‌ ده‌يان به‌لئينى تازه و گوره و گرنكى پي‌ده‌دام و منيش وازم نه‌هيتا و هر سور بووم له‌سه‌ر هه‌لخه‌تانی بئى به‌رنامه و ساويلكانه و هه‌رزه‌بيرانه‌ى خۆم، ناچار باوكم به‌ دلشكاوى و نارە‌زاييه‌وه ووتى: با بي‌ن، ماله‌كه‌هاتن، له‌خوشبيدا خه‌ريك بوو بال بگرم، كه‌ ده‌ستكرا به‌ قسه‌کردن، باوكم وتى: ده‌بئى وه‌كو كچه‌كه‌ى ترمان (٤٥) مسقال نالتوونى بۆ بکه‌ن، ده‌مپراسته‌كه‌يان به‌ بئى منه‌تانه‌ وتى: نئمه‌ له‌ (١٥) مسقال نالتوون زياترى بۆ ناکه‌ين، لايه‌نى نئمه‌ش به‌بئى ويستى خۆيان پازى بوون، چونكه‌ ئيختيارم له‌ ده‌ست ئەواندا نه‌هيشتوبوه‌وه، هه‌رچى ئەو ماله‌ ده‌يانوت ده‌بوو ئەمان پازى بن، منيش هه‌ستم به‌ بي‌ده‌سه‌لاتى باوكم و خزمه‌كانم ده‌کرد، به‌لام بۆ‌گه‌يشتن به‌ مه‌رامى خۆم، گويم له‌و شتانه‌ نه‌بوو.

مامم (٤٥) مسقال نالتوونى بۆ‌کردم و پيشكه‌شى كردم، دواى گواستنه‌وه‌م باوكم له‌ پۆزى پۆيلانه‌كه‌مدا سه‌ياره‌يه‌كى به‌رزى بۆ‌كريم و بۆى هيتام، نزىكه‌ى (١٠) مليون دیناريشم هه‌بوو، هر (٤٥) مسقاله‌كه‌ و (١٠) مليونه‌كه‌ و هه‌رچى هه‌مبوو زۆر به‌ بئى منه‌تى هه‌مويان خوارد و مه‌منونيش نه‌بوون، به‌لكو ورده‌ ورده‌ بي‌ريزى نواندن و به‌سوك سه‌يرکردنيان ليده‌رکه‌وت، له‌ مالى خۆمان خزمه‌تكار و كاره‌كه‌ر ئيشوكاريان بۆ‌ده‌کردين، له‌ زياندا چيشتم لینه‌نابوو، جل و قاپم نه‌شۆريبوو، ته‌نانه‌ت ماليشم نه‌ماليبو، به‌لام به‌ گه‌يشتم بۆ مالى ئەو كورپه‌ پۆشنه‌بهره‌ موسولمانه‌ خواناسه‌ چيشتى ده‌ سه‌رخيزانيان پئى لينا، قاپيان پئى ده‌شۆريم، ماليان پئى ده‌ماليم، ئينجا يه‌ك كه‌سيشيان ته‌ندازه‌ى ده‌نكه‌ نيسكك مه‌منوونم نه‌ده‌بوون و ليشم توپه‌ ده‌بوون و پله‌ى كاره‌كريان پي‌به‌خشيبيوم، نه‌مده‌وي‌را يه‌ك قسه‌ش

بکەم، خەسووم دەبیوت: ئەم ھەموو کچە جوان و شوخ و شەنگە مەمنون بوون، شوو بە کورپی من بکەن، لە بەدبەختیمان ئەم قەلە رەشەمان بە نسیب بوو، یا خوا کەس بەدبەخت نەبیّت.

ھەتا دواى ماوھەیک بە ھاوسەرە پۆشنبیرە خاوەن شەھادەکەم وت: من نان و چیشتی ئەم رەشەخیزانەم بۆ لێناندریّت، جا ھەتا لە بیرم نەچووە یا ئەوھش بلیتم: خۆیان دوو کچی گەنجیان ھەبوو، مامۆستا بوون، یەک ئیشیان نەدەکرد، دەتگوت دەستیان بە خەنەوھە، ھەر ئەوھندەم خۆشی یوو قسەکەم لە دەم ھاتە دەر، دەمی پێژا، زمانى درێژ کرد، دەتکەم بە قوربانی دایکەم و باوکەم، دەتکەم بە خەزەتکاری خیزان و کەسوکارم، باسیان نەکەیت، ھەتتا چە بە خراپ باسیان بکەیت، بۆم ھەستا بە شەق و لێدان، ھەموو لەشی شین و مۆر کردمەوھ و فێرپی دامە ئەو دیو جامخانە، شەو لەوێ خەوتم، ھەر قەبولم کرد و نەمویرا لە لای کەسوکارم بە تاییەتی باوکەم قسە بکەم، بە پۆژ دەبواوە بە سەیارەوھ لە خەزەتیاندا بووماوە، بۆ بازار و بۆ خەستەخانە و پەرسە و سەرەخۆشیی و ناھەنگ و... ھتەد.

کورپەش ماستەری ھینا و بووھ خاوەنی شەھادەیکە بەرزتر، وتم: ئیتر چاک دەبیّت، بەلام سەد شوکر بە رابردوو، ھەرگیز نەمبیینوھ و نەمبیسستووھ خاوەن شەھادەى ئاوا نارۆشنبیر و دەمترن و جینیو فرۆش و زمان پیس، قسەى خۆشی جینیو بوو بە خۆم و باوک و دایک و کەسوکارم، ھەتا جارێکیان بە سەردان پۆیشتمەوھ تەلەفۆنى کرد بۆ نایەیتەوھ، وتم: نایەمەوھ، ئیتر ھات بە دوامدا و باوکەم ھەستی بە شتێک کرد، بەلام بە زمانى لووس نەزەرى باوکیشمی گۆرپی و باوکەم رەوانەى کردمەوھ و وتی: ھەموو کەس گیر وگرفتى دەبیّت، ئیوھش سەرەتاتانە، بیر بکەنەوھ و ھەیاى خۆتان و منیش مەبەن.

ئیتر لەو پۆژە بە دواوھ لێم بوو بە ناگری قورەت، بە دوو مانگ لێم نزیک نەدەبووھوھ، قسەى خۆش و جوانەکانى جینیو و لیتووپە بوون بوو، سوکایەتیی بە خۆم و کەسوکارم، ئەگەر ئەوھندە سەنگین و خانەوادە بوویتایە، بە دوو قسە شووت پێنەدەکردم، زوو زوو دەبیوت: ھەموو کچی زانکۆ ھەزم لێدەکەن، ھەر کەسیان داوا بکەم مەمنونیشم دەبێ، کچی وا جوان و شوخ و شەنگ ھەبە ھەزارى وەکو تۆ دینتیّت، دەستیشم ماچ دەکات، بیخوازم.

جارچار بیرم دهخسته وه ئه‌ی کوا قسه شیرین و خو‌شه‌کانت، کوا به‌لئینی ماله به‌ه‌شت
ناساکه‌ت، خیرا به دوو سیّ جنئیوی ناشیرین ده‌مکوتی ده‌کردم.

چه‌ند مانگیکی تریشم به و حاله به‌سه‌ربرد، ده‌تگوت له دۆزه‌خدا، هه‌تا شه‌ویک بۆم هه‌ستا
به بیّ هۆ ئه‌وه‌نده‌ی لئیدام بیکه‌س کوزی کردم، هه‌رچی گیانیک خوا به منی داوه، شین و
مۆری کرده‌وه و وه‌کو عاده‌تی خۆی فریّی دامه ئه‌و دیو جامخانه‌که و بۆ خۆی بیخه‌م لئیی
خه‌وت، منیش ئه‌و شه‌وه‌م به سالیک لئیرۆیشت، ناچار به‌یانی هه‌ندی ئالتوونم مابوو،
پنچامه‌وه و رۆیشتمه‌وه بۆ مائی باوکم، زاویه‌کمان له‌وی بوو، سوچه‌که‌م دایه و وتم:
سه‌یاره‌که‌م بۆ بفروشه، به هۆی سه‌یاره‌که‌وه زۆرجار کی‌شه‌مان بۆ دروست ده‌بی‌ت، له کاتی
وه‌رگرتنی سوچه‌که‌دا ده‌ست و مه‌چه‌کی بینیم شین بۆته‌وه، پیتی زانی وتی: ئه‌وه لئیی
داوی؟ منیش بۆم نه‌شارایه‌وه وتم: ئه‌ری وه‌للا، زاواکه‌شمان وتی: پۆله خۆ تۆ بیّ که‌س نیت،
با هه‌له‌یه‌کیشت کردبی‌ت، باوک و که‌س چۆن وازت لئیدینن.

شته‌که ورده ورده ناشکرا بوو، به‌لام داوام له زاواکه‌مان کرد باسی نه‌کات و سه‌یاره‌که‌شم
بۆ بفروشی‌ت، منیش به دلشکاوی و مه‌ینه‌تباری ملی ریم گرت بۆ ناو ئه‌و ماله خو‌ش و می‌رد و
خه‌سوو خه‌زوره چاکه‌خوازه‌م!.

زاواکه‌شمان چوو بوو بۆ دوکانی هاوسه‌ره‌که‌م، به نیازی ئه‌وه‌ی هه‌ندیک نامۆزگاریی بکات،
(تۆ رۆشنبری و ئه‌و مامۆستایه، چۆن ده‌بیّ لئیی بده‌ی، نه‌گه‌ر لئیشی بده‌ی که‌ی ئه‌وه
لئیدانی ئاده‌میزاده...)، به خوا هاوسه‌ری ناموباره‌کم زمانی لئیی ده‌پژئی، ئه‌وه‌ی خوا پیتی
ناخۆشه و هه‌رگیز نه‌وتراوه به جنئیو و قسه‌ی نابه‌جی پئیدا دی، ئینجا ده‌لی: لئیدان بۆ
که‌ره، مادام گئیراویه‌ته‌وه ده‌بیّ ئه‌وه‌نده‌ی تری لئیده‌م!!

من له‌م که‌ین و به‌ینه بیئاگام، هه‌ر به‌گه‌یشتنی ماله‌وه‌م زاواکه‌مان ته‌له‌فۆنی کرد وتی:
ئییستا دیم بۆ لات له کوئی؟ وتم: وا ئیستا گه‌یشتمه ماله‌وه، دوا‌ی که‌میک هات سه‌لامی کرد،
ده‌ستی کرد به نامۆزگاریی خه‌سووم، به خوا خه‌سووشم ده‌می به‌ره‌للا بوو، ئه‌وه‌ی ناشی به
منیش و به‌ویشی کرد، نیتر زاواکه‌مان وتی: به خوا ئیسته له‌گه‌ل خۆم ده‌تبه‌مه‌وه، خۆ له
خوینا نه‌دراوی، پئیش خۆی دام خوا خیری بنووسی.

ئەو ماوەیەکی زۆرە لە مەحکەمەدا، براکەشمی بە گرت داوێ لە کاتی تاقیکردنەوەی سەری سالدایا کە قوتابی زانکۆیە، وتویەتی: تەھدیدی کردووم، ئیستا کۆتا داوای ئەوێ دەبێ دەست لە مارەییەکم هەلگرم، منیش لەبەرانبەر ئەو هەموو جادوو و چاوپەست و ستم و لێدان و سوکایەتییی ئەو هەر ئەوێم لە دەست دێ و دەلێم: هەر عەقووی ناکەم، هەرچەند پتووستیشم پێی نییە.

ئیستا زۆریک لە هاوێی کچەکانم شوویان نەکردووە، منیش بێوێژن و دلشکاو و غەمبار و خەفەتبار و بیزراو گەرامووە لای ئەو باوک و دایکە بە گوێم نەکردن و حیسابم بۆ نەکردن، هەتیوێ بەرەللائی ناکەس بەچە بە شەھادەکە و درۆ و فیشال، خەریکە کچیکی تری لە من داموتر لە خۆشە دەبات.

لە کۆتاییدا من لە دلسۆزیمووە بەسەرھاتی خۆم بۆ گێرانیووە، هەتا ئێوەش بە ناگری فروفیشال و درۆ و جادووی ئەو شەیتان سیفەت و گورگانەدا نەچزێن کە لە پێستی مەردا خۆیان حەشار داوێ.

بە هاواری دایکیووە گیانی دەرچوو

دایکی نووسەری ئەم بابەتە ناوی (نامینە مەحمود)ە و ئیستا لە ژباندایە، دەگێرێتەو: کە لە کۆتایی سالا کانی سیبەکاندا کە ئەو کاتە ژنبەژن باوی بوو، گرانیش بوو، زۆریە خەلکیش هەژار و نەدار بوون، هەرکات بێوێژنێک بەدراوە بە شوو، یان ژنبەژنی پێبکرایە، مەرجی ئەوێیان دادەنا نابێ منداڵەکە لەگەڵ خۆی بێنێت، لەبەر هەژاری و نەبوونی. لەو کاتەدا لە گوندی کورپەداوێ (بەری بچوک) ئاfrهتێکی بێوێژن بە شوودرا و بەلێنیان لێوەرگرتوو کە منداڵە ساواکە لەگەڵ خۆی نەهینێت، کاتێک کاتی گواستەوێ هات و مائی زاوا هاتن بە داوی بووکدا، منداڵەکە هەستی پێکردبوو، وەک دەلێن لە دلی گەپابوو، هەر کە بەیانی بووکیان پازاندەو، منداڵەکە کە تەمەنی سال و شتیکی بوو، لەگەڵ بینینی

دایکی بهو حاله وه غوربه تی هستا و دلی پر بوو، فرمیسکی داده پشت، زور ده گریا، گه په کی وه پز کرد، بو ژیربوونه وهی و خه له تاندنی بنه گوزه یه کی شکاو له سره بانیزه که دانرا بوو، ناویان بو مریشک تیکردبوو، په کیکیان که له وانی تر زیاتر زگی پیی سووتا و به زهیی بو جوښا، منداله که ی برده سره سواله ته که و ناراسته ی کرد و فییری کرد، سهیری ناوی ناو سواله ته که بکات و پییوت: نه وه دایه یه، ئیتر نه و منداله به سته زمانه وینه ی خوی تیدا بینی، هتا خوی لیده که وت، به شو و به رور ده هاته سر نه و سواله ته، سهیری خوی ده کرد، وای ده زانی دایکیه تی، سه دان جار و بگره هزاران چاره سهیری شو پر ده کرده وه به سر سواله ته که دا و ده ییوت: (دایه، دایه، دایه، دایه...)، شو له ژوره وه به هه له داوان ده هاته سر سواله ته که و دهستی ده کرده وه به وتنی: دایه.. دایه.

بهو حاله وه مایه وه هتا دوی مانگیک به دم دایه دایه وه نه خوش که وت و بهو هموو غم و په ژاره و دریا یه که خه فت و دلته نگییوه سهیری نایه وه و هتا نیستاش که ده یگپینه وه جیگه ی ناسور و غم و په ژاره یه.

نه گه له یادیشم نه چوو بیت منداله که ناوی (گولچین) بوو.

هر له م سالانه ی رابردوودا، سالی (۲۰۰۹) له ته له فیرونی زاگروس له بهرنامه ی (زومین) پیاویکی پیشاندا که به فیتی ژنه که ی، که باوه ژنی منداله کانی بوو، دوی ته لاقدانی ژنه که ی خوی، نه وی خواستبوو، هه موو رورزی جاریک و چند جاریک له منداله پینج سالانه که ی خوی دابوو، به په نجره وه به سنبویه وه، به دار و سونده و شق و زلله لیی دابوو، چونکه باوه ژنه که ی رورانه شکاتی لیکردبوو، رورزی چند جاریک به لیدانی دابوو، که گوايه به گوئی ناکات، خوی جنیو و دروی هه لبه سنبوو که ناوا و ناوام پیده لیت، منداله که له و مال و خانه و لانه یه زیاتری شک نه برد بوو، بویه هر که باوکی ده هاته وه نه ویش ده هاته وه ژوره وه بو به ردهستی باوه ژن و باوکی، باوه پیاره ناسایی، بیبه زهیی، هتا له نه جامدا منداله که یان خسته گیانه لالا، ئینجا باوه ژنی دلره ق ده ست و قاجی کرده وه، نه ویش به ئیشاره تی لیوه وشک و ژاکاوه کانی داوی ناوی کرد، به لام له سره قسه ی خوشک و براکانی منداله که، باوه ژنی له جیاتی ناو، به چنگ و په نجه گورگ ناسا کانی دم و لوتی مندالی بیده سه لاتی هه لوشی، تا له ژیر ده ستیدا به تینویتی و به دهستی ستمی باوه ژن و باوکی بیبه زهیی، وه کو

پەروانەى ناو ئاگر ھەلپروكا، ئەم مردنەش داخى كرده دلى بيسەر و بينەرانەوہ لە ھەموو شويىكى ئەم جيهانەدا.

ئاخر مندال لە كاتى ھەستکردن بە ترس و ھەرپەشە پەنا بۆ باوكى دەبات، بەلام ئەم مندالە لە كاتى ھەستکردن بە ئەوپەرى ترس و لەرز لە مائەوہ ھەر گەراپەوہ باوہشى باوكى بئىبەزەبى و دلپەقى، ئەويش وەكو دوژمنى باوہكوشتەى خۆى گرتى، بە لىدان بەريوہە گيان و لاشەى ناسك و بيتاوانى كۆرەكەى خۆى، لەگەل ھەر لىدان و ئەشكەنجەدانىكىشدا ھاوارى باوكى دەكرد، تو خوا باوكە گيان بۆ وام لىدەكەى؟ ھەتا زمانى جولآ و دلى لە لىدان كەوت...!!

بۆنى داىكى كردو گيانى دەرچوو

لە رۆژى ۲۰۱۰/۱۱/۱۱ لەگەل دەستەپەك لە مامۆستاىانى بەرپۆز و پاىدار چووين بۆ دەقەرى (سۆران) و (سیدەكان)، بۆ سەردانى چەند قوتابخانەپەكە شەرعى لە ناحىەى (سیدەكان)، زۆر دلخۆش بووين، ئەوانىش بە ھەمان شىوہ، دواى بينىن و داىبنكردى پىويستى مامۆستا بەرپۆز و فەقى دلپاكەكان، ئىتر شەوى ھەينى بوو، بۆ خەوتنىش گەراپەوہ قەزای سۆران، بەيانى كە ھەستاین بۆ نوپۆز، مامۆستا ئەبۆبەكرى سدىقى فەرمووى: مامۆستاينە ئەمشەو لە خەودا پىغەمبەرى خوا (سەلات و سەلامى خواى لەسەر بيت) ھاتبوو بۆ ئىترە و بەم خانووەدا دەگەرا، ئىتر ھىندەى تر دلمان بە كارەكەمان خۆش بوو.

بۆ نوپۆزى ئىتوارە چووين بۆ گوندى (كانى بى)، بۆ سەردانى خزمەكانى مامۆستا ئەبۆبەكر بە بۆنەى مردنى ئافرەتیکەوہ، دواى ناخواردنى ئىتوارە چووين بۆ مالى مامۆستای مزگەوت - مامۆستا خەيروللا، لەوى مەجلىسى قسە و بەسەرھات گىرانەوہ گەرم بوو، مامۆستا خەيروللا وتى: لای ئىمەش پووداویكى زۆر خەفەتاوى پوويداوه، ژن و مێردىك بەبينان تىكچووبوو، ژنەكە پۆششتبووہوہ بۆ مالى باوكى، مندالەكەشى جىھىشتبوو كە تەمەنى چوار مانگ دەبوو، مندالەكە ئەو ماوہپە زۆر گريا بوو بۆ داىكى، بە شىوہپەك لە دەست گريانى

وه پز بوو بوون، خه لکيکي زوريشيان ناردبوو به دواي نافرته ته که دا - دايکي منداله که -، به لام که سوکاره که ي نه يانه شت بوو بيته وه، به لي دواي سي مانگ، به تکا و رچاي زور نافرته ته که و خزمه کاني دليان نه رم بوو، رازي بوون نافرته ته که بگريته وه يو لاي هاوسه ره که ي، نافرته ته که يان له گه ل خويان هينايه وه، هر که گه يشته ده رگاي ماله وه و گويي له گرياني منداله که ي بوو، هاواري کرد و وه کو شيت و هار راي کرد و باوه شي به منداله که يدا کرد و گوشي به سنگيه وه و دهستي کرد به ماچکردني، منداله که ش به به رچاوي هموانه وه لوتي نا به سنگي دايکيه وه، به يه که هه ناسه ي قول بوئي به دايکيه وه کرد، هه ناسه و بوئي دايکي هه لمزي و يه کسه رگياني ده رچوو، که رايانوه شاندا گياني تيدا نه ما بوو.

با دايکان و باوکان له نازاوه و کيشه ي نيوانياندا ناکام ونه نجامي نه و کيشه و ليکدا پرانه بيينه به رچاوي خويان، خه نجه ري زه هراوي نه کن به دلي ناسک و بيگوناهي منداله بيتاوانه کانياندا.

خواناردی

نه م به سه رها ته که سيکي جي متمانه بزي گيرامه وه:

خيرانه که ي نه خوش بوو بردي يو به غذا، هه تا له عه ياده که هاته ده ر سه ياره که يان دزرا بوو، کاته که ش کاتي ته قينه وه و فراندن بوو، بويه خيرا سه ياره يه که ي سه ريه خويان گرت و به خيرايي گه پانه وه، له ريگه له دووز خور ماتوو لاياندا بوو تا نان بخون، پيش نه وه ي بچه ناو چيشته خانه که ته ماشا ده کات سه ياره که ي راگراوه و نه ميش سويچي زياده ي پي ده بي، خيرا دايکي و خيرانه که نه خوشه که ي سوار ده کات و پتي پياده نيته يو هه وليتر، که ده چيته ماله وه ته ماشا ده کات يه که ده فته ر دولار يش له ناو سه ياره که يدايه .

کورپکی گهنج و دلخوشکردنی دایک و باوک

نهم روداوهش برای نه و که سه بۆی گنیرامه وه که براکهی تووشی نه خووشی سه ره تانی خوین بووه، زوو زوو ده ماره خوینهنه ر و خوینبه ره کانی ده ته قین، براکهی بردی بۆ تاران، له وی پزیشک ئیزنیدا، ووتی: چاره سه ری له سه ر نه رز نییه، بیبه نه وه خزمه تی بکه ن هه تا ده مریت، له ریگه به برا گه ره که ی وت: کاکه توو نه و خواجه به باوکم مه لی، نه زانم دکتور چی وت: بهس به باوکم مه لی با خه فه تم لی نه خوات، هه تا ده مریم، با من بمرم، به لام باوکم خه فه ت نه خوات، که گه یشته وه ماله وه دهستی کرد به قسه ی خووش و گفتوگو و باسی سه فه ر و دکتور و نه م با به تانه.

له پاش ماوه یه ک خوئی ده گوریت و ده پروات بۆ یاری دووگولی بۆ نه وه ی باوکی پروا بکات به قسه کانیان و دلیان خووش بیته، له و کاته وه که گه رایه وه له یاری ههستی به لهش سووکی کرد و بۆریه خوینه کان له وه دوا یه ک جاری تر نه ته قین، ئیستا زۆر چاکه وخوئی له ناو خه لکدا ده یگیریته وه.

خیره وه مه ندیکئی تازه پیگه یشتوو

ماموستا شیخ فاتیح داراغایی له شهوی ۲۱-۲۰/۱۱/۲۰۰۶ له مه جلیسینکدا گنیرایه وه: که له به ندیخانه دا کورپکی لای تازه پیگه یشتوو له گه ل بووه، له سالی (۱۹۹۵) کورپه که بۆی گنیراوه ته وه وتویه تی: ئۆتۆمبیلیم هه بوو، سه ردانی مه رزم ده کردو له وی کاسیم ده کرد، هه تا جاریکیان له گه رانه وه مدا له قه راغ شاری سلیمانی، کابرایه کی پیری په ککه وته دهستی لی راگرتم، منیش وه ستام و سوارم کرد و وتم: بۆ کوئی ده چی؟ وتی: بۆ فلان شوین، وتم: ئیشت

چیه؟ کابرا جوابی بۆ نه درایه وه و دهستی کرده گریان و به دهه گریان و هه نسکه وه وتی:
 خیزانیکێ زۆرم به سهرا که وتوووه، له بهیانی زوووه و رۆیشتوم یه ک دینارم دهست
 نه که وتوووه، نازانم چۆن بجمه وه بۆ ناو نه ومان و منداله رهش و رپوت و برسپیه، کوره که
 وتی: منیش یه کسه ر ئوتومبیله که م لیخوری بۆ ژیر پرده که ی خوار مزگه وتی گه وه، له وی به
 کابرام وت: تو دامه به زه من هه ندی ئیشم هه یه ئیستا دیمه وه و ده تگه یه نمه ماله وه، وتی:
 باشه، کابرا به دلێ ته نگه وه و به کۆلی خه م و په ژاره وه دهستی بهر ناوچه وانی دا، منیش
 خیرا یه ک فهرده ئارد و یه ک فهرده برنج و یه ک فهرده شه کر و یه ک ته نه که پۆن و هه ندیک
 شتی ورده م بۆ کرپین و سواری ئوتومبیله که م بوومه وه، کابراش نه یزانی چیم کردوو و
 مه به ستم چیه؟! وتم: فهرموو خاله ریگه ی ماله وه م پی بلی، رۆیشتین بۆ مالیان، پیره ی
 داماو دابه زی و له ده رگای دا، منیش ده ستم کرد به داگرتنی شته کان و کابراش دهستی کرد
 به دوای خیر و هه ردوو له پی به رز کرده وه بۆ ئاسمان و هه ناسه ی ساردی هه لته کیشا، زۆر
 پارایه وه و لالایه وه و سوپاسی خوی کرد، پاشان منداله کانی گشتیان هاتن به گه وه و
 بچوکه وه که زانیان شتم بۆ هیناوان ده ستیان کرد به ماچکردنی سه یاره که م، ته نانه ت
 تایه ی سه یاره که شیان ماچ کرد، ئیتر منیش به خوام سپاردن، هه رچه ند داوای ناو نیشانیان
 لیکردم، وتم پئویست ناکا، مالی من نییه، مالی خواجه.

کوره که وتی: ماوه یه کی که م دوای نه وه مامه له یه کم کرد په نجا هه زار دیناری سوپسری
 قازانج کرد، که خۆم هه رگیز به ته مای نه و قازانجه زۆره نه بووم و به خه یالیشم دا نه ده هات.

يارمه تي مندال

كاك موحسين ئه ميني له ئيران له شاري (...) كاري ده كرد، حهرهس موه لیده بوو، مانگی به (۲۰) هزار تمه، دواي ته واويوني ماوه كی ده لی: وتم بۆم زياد نه كهن نه و كاره ناكه م، چونكه به شم ناكات، وتیان زيادی ناكهن، ده ورو به ره كesh هه موو ده وله مه ند و خاوه ن قتيلا بوون، له و ماوه يه ژۆر خه فه تي بيكاريم هه بوو، حه زيشم ليته بوو نه و كاره بكه م، كاري ديكه شم ده ست نه ده كه وت، پۆژيكيان چووم سه موون بكريم، له ريگه ژن و منداليكم بيني چاوي به سه مونه كه كه وت ده ستي كرد به گريان، ژنه كه ش په لي منداله كهي گرتبوو هه ر پاي ده كيشا، به دزي داكييه وه له تيك سه مونم دا به منداله كه و نه بووني و برسيتي منداله كاني خۆم هاته وه پيش چاو، وتم: خوايه من به زه ييم به م منداله دا ديت و پازي نيم برسي بي، ئه ري خوايه تو پازي ده بي مندالي من برسي بن؟، ميوانمان هات وتیان: ده چينه تاران، ئيواره ده گه رينه وه، منيش وتم: من بۆم ناكريت، ده گه ريم، به لكو كاريكم ده ست كه ويت، وتیان: بۆ بيكاريت؟ وتم: به لي، وتیان: هه وليكت بۆ نه ده ين.

كه ئيواره هاتنه وه وتیان: كاريكي باشمان بۆ دۆزيه وه، كابرا ده گه ريت به دواي كه سيكي ده ست پاكد، مانگی به (۳۵) هزار، هه ر بۆ به ياني چوومه سه ر كاره كه و به شه ويش بۆ ئه وه ي به ديار حه مال و كريكاره كانه وه خه وم ليته كه ويت وه كو كريكار بارم له گه لدا ده گرتن، شه وي به سي هزار تمه، (۳۵) هزار هه قی مانگانه كه م و (۶۰) هزاريش هه قی كريكاريه كه م، ئيتر مانگی (۹۵) هزار تمه نم ده ست ده كه وت.

خیر و چاکه له گهل مندال

له کتیبی (ئەسرینەکانی سەدەى بیستەم) هەو، پیاوێکە هیچی نەبوو، چوو بە بازار، تەنها یەک دیناری ئاسنی پێبوو، یەک دەست سلقی پێ کړی، له رینگه ژن و مندالیکى بینى، مندالەکه هەر دەگریا، پیاوێکە وتی: چی دەوێت خوشکی؟ وتی: هیچ کاکه تو بپۆ، دەلی منیش ریم له بەر نەچوو هەتا زۆرم لیکرد، بۆم دەرکەوت داواى سلق دەکات، دایکیشی پارەى پێ نییە، منیش وتم: خوايه له بەر خاترى تو ئەو دەسکه سلقەى دەدەمى، بەلى سلقەکه م دایە دەستى مندالەکه و رۆیشتم، له ماله وه هەرچی هەبوو شتیکی سادە خواردمان و قسەم نەکرد، هەرچی وتیان: مندال له بەیانیه وه چاوه پێنى شتن بۆیان بکړی، قسەم نەکرد، - شه و خەونم بینى - قیامەت بوو، تەرازووی خراپەکانم قورس بوو، چاکەکانم سووک بوون، زۆر دەترسام، له وه دا بوو پەوانەى ناو دۆزه خم بکەن، بەلام بینم له ناسمانه وه گەلا سلقەکان یەک یەک دەهاتنە خواره وه دەکەوتنە سەر تاکی تەرازووی چاکەکانم، هەتا قورسیان کرد و پرزگارم بوو.

له پێگەیه کی ئینتەرنیته وه خویندمانه وه، له میسر بەرنامەیه کی کۆکردنە وه ی کۆمه کی بۆ (نەخۆش و هەزار و لیقه و ماو)، کۆمه کی کۆدە کردە وه بۆ نەخۆشیه کی ترسناک، کەسێک بە شدارى کرد، وتی: ئەو پینچ جونه بهم نارد، ئیمه له ماله وه هەر خۆم و دایکم به یه که وهین، له و پینچ جونه بهم زیاترمان نییە، دواتر ئیمه به دیار بەرنامەکه وه دانیشتووین، هەرکەس کۆمه کی دەنارد دەبووت: نیوه ی بۆ نەخۆشه که و نیوه ی بۆ ئەو کور و دایکه خیره ومه نده ی له و پینچ جونه بهم زیاتریان نییە، دەلی پیاویک وتی: ئەو هەزار دۆلارم نارد، نیوه ی بۆ ئەوان و نیوه ی بۆ نەخۆشه که، دواتر کورپه که له کۆتایی بەرنامەکه دا په یوه ندى کرد وتی: ماوه یه کی زۆر بوو دایکم نەخۆش بوو، پارەمان نەبوو هیچ چاریشمان نەبوو، ئەم شه و له و بەرنامەیه دا دایکم که نەخۆشه که ی بینى وتی: کورم نەخۆش حالى نەخۆش دەزانیت، تو خوا ئەو پینچ جونه بهم هەمانه بینیره بۆ ئەو نەخۆشه، منیش له سەر قسەى دایکم بۆم ناردن، ئیستا به ئەندازه ی نەخۆشه که کۆمه کییمان بۆ کۆکراوه تەوه.

مندالی خیره و مه ند

مندالیکى هه تیو له گوندی (هه له دن) که هه تیوو بوو، رۆژانه تهنه دووسه دوپه نجا دیناری وهرده گرت، له ناههنگی یادی له دایکیوونی پیغه مبهردا (ﷺ) که خه لکی گونده که سازیان کردبوو، خۆشم به شدار بووم و له وی بووم (نووسه ن)، (۲۵۰) دیناره که ی هینابوو بۆ مامۆستا (مه لای) گونده که، مامۆستاش به سه یریکه وه تیی راده مینیی، زه رده خه نه یه ک ده یگریت، منداله که هه لویتسه یه ک ده کات و تیرامانی مامۆستای پی سه یر ده بیت، بویه یه کسه ر ده لی: مامۆستا نه گه ر که مه (۲۵۰) که ی به یانیشته بۆ دینم، تۆ نه مه م لیوه رگره با له م یاده پیرۆزه دا به شدار بم.

گوله به رۆژه فرۆشه که ی هه ولیتر که مان و مندالی به و سینییه گوله به رۆژه به خیتو کردووه، به لām سالی (۲۰۰۷) له (۱۲) ره بیعولنه وه ل، سینییه گوله به رۆژه که ی هه موو کردووه به خیر، وتویه تی: ده بی بیسه لمینم پیغه مبه رم خۆش ده ویت.

مندالی دزراو

سه عید قامیشی (ئه و منداله بوو به مندالی دزیبوویان)، دوا ی چل سال له به غداوه گه رایه وه و باوکی نه ما بوو، به لām دایکی ناسیه وه، به سوتاوییه کی مندالی که بوو بووه نیشانه به له شیوه - پۆلیسیکی وه جاخ کوپیری ده وله مندای عه رب بردبووی - که گه رایه وه کوردیی نه ده زانی، به لām پۆلیسه که ناو نیشانی سلیمانی و شارباژێر و گوندی قامیشی پیدابوو، هه موو موک و مالی خۆشی له سه ر تاپۆ کردبوو.

بیوه‌فایی کور

له به‌رنامه‌یه‌کدا گویم لیبوو مامۆستایه‌ک باسی کرد:

ئه‌و دایکه‌ی کوره‌که‌ی به‌خه‌نچه‌ر کوشتی و پیش گیان ده‌رچوونی دایکی په‌شیمان بووه‌وه و له‌به‌رچاوی دایکی ده‌ستی به‌رز کرده‌وه ویستی خه‌نچه‌ره‌که بکات به‌سه‌ر دلی خۆیدا، به‌لام دایکی له‌گیانه‌للادا ده‌ستی به‌رز کرده‌وه و وتی: خه‌نچه‌ریکت له‌تلم دا، توخوا مه‌یکه به‌دوو خه‌نچه‌ر، کوره‌که‌ش به‌گوئی کرد، ئیتر دایکی به‌پرووی خۆش و زه‌رده‌خه‌نه‌وه سه‌رینایه‌وه، کاتی ئه‌مین بوو کوره‌که‌ی ئه‌م جاره له‌قسه‌ی ده‌رنه‌چوو، شوکر بۆ خوا خۆی نه‌کوشت (۱).

بیتمانه‌یی

ده‌گێرنه‌وه پیاویک به‌سه‌ر نه‌سپیکه‌وه ده‌بیت، له‌ریگه‌یه‌کی دوور و چۆلدا پیاویکی نۆد شه‌که‌ت و په‌که‌وتی بینی، له‌دوای خۆیه‌وه سواری کرد، دوای ماوه‌یه‌ک کابرا حه‌سایه‌وه، خه‌نچه‌ره‌که‌ی ده‌ره‌ینا و به‌کابرای خاوه‌ن نه‌سپی وت: دابه‌زه هه‌تا نه‌مکوشتووی، زینی ئه‌سپه‌که‌م به‌ره‌ ده‌ست، دوای پارانه‌وه و تکا و رجا دابه‌زی، ئه‌ویش زینی ئه‌سپه‌که‌ی گرت، به‌لام کابرا به‌چه‌ته‌که‌ی وت: مه‌رۆ ئه‌م قسه‌م لیوه‌رگره، (توخوا ئه‌م به‌سه‌ره‌اته بۆ که‌س باس مه‌که، با خه‌لکی له‌پیاوه‌تی و خێرکردن خه‌مساردیی نه‌که‌ن و واز له‌خێرکردن نه‌هێنن).

به حوت دینار ژن و منداله که ی رزگار کرد

به سهراتی حاجی صالح گه لاله یی - که ژنه که خریک بوو ته لاق بدریت، به حوت دیناره که ی خوی نافرته که و منداله کانی رزگار کرد - نافرته که له ته لاقدان، منداله کانیش له ناواریه یی و بی دایکی.

حاجی صالح گه لاله یی دانیشتوی گه ره کی مه جید به گ له سلیمانی که ماوه ی (۱۹) ساله له مرگه ووت هاورپین و زیاتر له (۱۱) سالیسه دراوسین.. بوی گیرامه وه که له سهره تای په نجاکاندا له ناوچه ی پینجوین پولیس بووم، شه ویک له یه کیک له گونده کانی نه و ده فهره ماینه وه، نیواره بو ناخواردن دابه شیان کردین به سر ماله کاندا، من به تنیا بهر مالیک که وتم، که چومه ژوره وه ته نها یه ک نافرتم بینی خریکی چیشت لینان بوو، سه لام لیکرد و ژور به گرمی فرمووی کردم، که دانیشتم و وردبوومه وه، بوم دهرکه ووت نه و ماله ته نها نه و نافرته ی تیدایه، بویه هه ستام برپوم، نافرته که وتی: کاکه بو هه ستای؟ بو کوی ده چی؟ وتم: وه لالا به تمام برپوم. وتی بو؟ وتم: چونکه نه م ماله هر توی لئی و دروست نییه من لیره بمینمه وه.

وتی: دانیسه نابینی نه و مه نجه له گوره م خستوته سر ناگر، نیستا قهره بالخ ده بیت، نیشمان به دهسته وه یه. وتم: نیشی چی؟ وتی: به ته مان ته لاق به ته لاق بکه ن. وتم: بو خوشکم؟ وتی: من ژنه ژنم پیکراوه له گه ل نافرته تیک، من مندالم نابیت، ده یانه وی ته لاقم بدن، به ژوریش ژن به براه کم ته لاق نه دن و سی مندالیشی هه یه.

ژوری پینه چوو چه ند پیاویک ماموستایه کی نایینیان پیش خویان خستبوو، له گه ل ژنیک و سی مندالدا خویان کرد به ژوردا و قهره بالخ بوو، خاوه ن مالیش فرمووی کردن و به خیرمان هینان، نویژمان کرد و ده ستان کرد به ناخواردن، دوی ناخواردن ماموستا دهستی کرد به قسه کردن وتی: نیوه که به گویی که س ناکه ن و هر سوورن له سر قسه ی خوتان، با زوو جیبه جیی بکه یین، چونکه درهنگه و نیمه ده بی بگه ریینه وه، قسه یان دامه زراند، میردی نافرته نه ژوکه که سوور بوو له سر ته لاقدانی هاوسه ره که ی و

بهرامبه ره که شی له و چیتر بوو، ده بیوت: وه لّلا تق ته لاقی بدهی، منیش ته لاقی نه دهم، نه ویش ده بیوت: به خووشی خؤ نییه ده بیٔ توش ته لاقی بدهی، منیش گویم راداشتبوو، له بابه ته که تیگه یستم، به هر حال هاتنه سهر نووسینی ته لاقنامه، وتم: یارمه تیم ددهن منیش دوو قسه بکه م، وتیان: فرموو، رووم کرده باوکی منداله کان، وتم: کاکه تق هر ته لاقی نه دهم؟ وتی: به لی، وتم: نهی خؤ به پیاو نازانی؟ وتی: به ره وه لّلا، وتم: دهی پیاو ده بیٔ سولج بکات، تق سولج ناکه بیت؟ وتی: بؤ نایکه م، منیش چند سال بوو له مووچی پولیسیه که م حهوت دینارم پاشه که ووت کردبوو، له دهمی خؤم و مال و مندالم گرتیووه، له وه زیاترم شک نه دهم برد، حهوت دیناریش زور زور بوو بؤ نه و سهرده مه و خانووی پیٔ ده کرا - پووم کرده کابرا و وتم: به چند سولج ده که ی؟ وتی: به ده دینار، - ده دیناری په نجاکان پاره یه کی زور بوو -، وتم: نهی خاتری خوا؟ وتی با تق دینار بیٔ، وتم: خاتری ماموستا و جماعت، وتی: پاشه، با ههشت دینار بیٔ، به لام له وه که متر رازی نابم، برای نافرته ته که وتی: به خوا له مانگایه ک و گویدریریک زیاتر شک نابم که هر به و دوانهش جووت ده که م، نیتر تق سولجی چیم بؤ ده که ی به پاره؟ منیش هر که سهیری منداله کانم ده کرد نانینان نه خوارد و داوینی دایکیان به ره لّلا نه دهم کرد، وهخت بوو سهریان هه لکه ندریٔ به دهم هه نسکدانه وه، دوو گه وره که یان به دهم گریان و فرمیٔسک رشتنه وه زوو زوو ده یانوت: توخوا دایکه به جیمانمه هیله، نیتر من له تاوی نه و سیٔ منداله جه رگم ژانی ده کرد، گریان و غوربهت به ری قورگی گرتبووم، قسه م باش بؤ نه دهم کرا، به هر حال وتم: کاکه بؤ خاتری نه م برابیهی نه و نافرته تهش ناگریٔ؟ وتی: چارم نییه له بهر ته کلیف و تکای تو، با دینار یکیشی خاتری تق بیٔ، به خوا له وه که متر رازی نابم و قسه ی تری لیٔمه که، حاجی سالیٔ ده لیٔت: به ناواتی خؤم گه یستم، به کسه ر حهوت دیناره که ی سهرمایه ی ژیانم بوو خسته مه به ردهستی کابرا و وتم: پیاو نه و پیاو به په شیمان نه بیٔته وه، وتی: پیاو قسه ده کات، وه ریگرت، سولج کراو نافرته ته که ش له خو شیدا باوه شی کرد به منداله کانیدا و مندال گه شان وه و باوه شیان به دایکیاندا کرد، نیجا داوای نانمان کرد بؤ منداله کان، مندال نانینان خوارد و دلیان خؤش بوو، چونکه نیواره له تاوی دایکیان نانینان بؤ نه خورا، وه کو گول گه شان وه، منیش له بهر

خوا ئو کارەم کرد، هیچ مەبەستێکی دونیاییم نەبوو، تەنانەت پرسباری ناوی ئن و
پیاوێکەشم نەکرد، جارێکی تریش بە ناوێوە نەچوو مە ئو گوندا.
جارێک ئافرەتەکم بینی، قابله مەیه ک ماستی پیبوو، وتی: کاک صالح من فلان ئافرەتم کە
پزگارت کردم و بوو یە فریشتە ی مندالە کانم، ئەم قابله مە ماستە م بۆ هیناوی، بە خوا هەرگیز
لە بیرم ناچیتەو، خودا پاداشتت بداتەو وەکو دلی ئەو مندالانەت خۆشکردم، حاجی صالح
وتی: بە ئافرەتەکم وت، بپۆ خوشکم بە خوا دەبی قابله مە ماستە کەت بەریتەو و جارێکی
تر پازی نیم بپی بۆ مالمان و دیارییم بۆ بپنی، من بۆ خوام کردو، خوا حافیزت بپت،
قابله مە ماستەکم پپدا ناردهو، خوا لیم وەرگرت.

پیرستی بابه ته کان

- ۵ ده بیت نه و سوننه ته ت به سهردا جیبه جی بکه م
- ۶ نه جهل نه بیردا نه بوو، نه سه تلی ناودا بوو؟
- ۷ کفنی بو کابرا هینا، که چی به نسیمی خوی بوو؟
- ۸ نه جهل به دواتدا ده گه ری، با نه مائیش نه بیت
- ۹ نه جهل ریئی لیده گریت
- ۹ مه رگی خوی نه داره مه یته که دا دی؟
- ۱۱ نه وهی لای به نده خه یانه، لای خوا به تانه؟
- ۱۳ نه گهر بو لای نه خوش چوویت مردنت نه یاد نه چی؟
- ۱۵ بو خوا ژیان، ماندوو یونی ده ویت؟
- ۲۰ تهرمی سی برا نه یه ککاتدا هاتنه وه
- ۲۱ خوراگریی و شوکرانه برژیری
- ۲۲ نه وادهی دیاریبیکراودا تهرمه که ی نه جیاتی خوی هات
- ۲۳ مه لا و شایهر ناموزگاریی یه کتر ده که ن
- ۲۴ نه مه قسه ی شیتته، یان خواناس؟
- ۲۵ که نه کیویبه ک بووه قوچی قوربانینی و مندائیکی نه سهر برین بزگار کرد؟

- ۲۷ خَوای گه وره دوزمنیشت بۆ موسه خخه دهکا
- ۲۸ له بهر مندانه کانی گۆشته که ی بۆ نه خورا
- ۲۹ خوا کۆتره که ی خسته باوه شم
- ۳۱ شیتیکی په کهکته وته و دایکیکی دئسۆز
- ۳۱ پایزه برا
- ۳۳ برادره عه ره به کانم چه کیان بۆ ته نگانه بوو
- ۳۵ خوا له کهس غافل نییه
- ۳۶ ههردووکیان به خه ته نه کراوی له دایک بوون
- ۳۷ له خزمهت پێشه وای وهفاداراندا
- ۳۹ شه وگه ردی به وهفا
- ۴۲ دوا ی چل و شهش سال دابران بوونه وه به ژن و میردی راسته قینه
- ۴۴ شانزه سال ژنه که ی له نه خوشخانه له ژیر چاودیری پزیشکدا بوو، پیی ئی نه بری
- ۴۶ هاوسه ری به وهفا
- ۴۷ یا خوا حاجی له مشه و زیاتر به ته نیا له گۆردا نه بیت
- ۵۰ هه ر له وهفادارییدا
- ۵۲ وهفاداریی ژن
- ۵۳ غیره و وهفاداریی پیاو
- ۵۴ چه قده سال چاوه رپی دهستگیرانه به ندرکراوه که ی کرد

- ۵۵ سه گیک هاوریکه‌ی ده‌بات بۆ‌لای پزیشک
- ۵۶ به له‌تیک نان چه‌ند سال پاسی کردم
- ۵۸ پاسی هه‌ردووکیانی ده‌کرد
- ۵۸- کلپه‌ی گروتینی دل و ده‌روونی دایک به چی داده‌مرکی؟
- ۶۱ کوره لاساره‌که‌ی دوا‌ی مردنی دایکی دوو‌چاری نه‌خۆشیه‌که‌ی دایکی بوو
- ۶۲ کاتیک له‌گه‌ل دایکی ناشتبووه‌وه خوا مندائی پینه‌خشی
- ۶۴ فه‌رمانی دایکم واجبه و ده‌رس وتنه‌وه سوننه‌ته
- ۶۵ نزا و پارانه‌وه‌ی پیره‌ژنه سته‌ملیکراوه‌که یه‌کسه‌رگیرا بوو
- ۶۷ عوسه سه‌رخۆش، چۆن بوو به حاجی عوسمان؟
- ۶۹ له ئینته‌رنیته‌وه
- ۷۰ سی مانگ جوینم پیندا و دوا‌یی له‌سه‌ر ده‌ستی نه‌و ته‌ویه‌م کرد
- ۷۲ به هۆی مه‌ره خیره‌که‌وه مارکسییه‌ک تۆبه‌ی کرد
- ۷۵ له هاورپی خراب چیم ده‌ستکه‌وت؟
- ۷۶ باوکی خۆی دابه‌ستبوو ناوی پی هه‌نده‌گۆزت
- ۷۷ بانگخواریکی کورد له سوید
- ۷۸ مندائیکی سی سالان هه‌وائی باوکی ونبووی زانی
- ۸۰ ته‌مه‌نی (۱۴) سال بوو، پینج‌حه‌جی کردبوو!
- ۸۱ له به‌ندیخانه‌ی خاوه‌نی پاره‌که‌م دۆزیه‌وه

- ۸۲ نه و مامه‌ته‌یه‌ی به بی پرسی هاوسه‌ره‌که‌ی کردی سه‌ری خوارد
- ۸۶ خه‌سووی ده‌رمان خوارد کرد دوو کوره‌که‌ی پیی مردن!
- ۸۹ به راستی پیلانی ژنان گه‌وره‌یه
- ۹۳ نه چاوتروکانیکدا ناوی خویشی نه بیرچوویه‌وه
- ۹۴ نه‌به‌ر خوا نیی خوشبووم
- ۹۶ ناگاتان نه‌داوی شه‌یتان سیفه‌ته‌کان بیت ناگاداریه‌ک نه خوشکینکی مارانگازه‌وه
- ۱۰۱ به هاواری دایکیه‌وه گیانی ده‌رچوو
- ۱۰۳ بونی دایکی کرد و گیانی ده‌رچوو
- ۱۰۴ خوا ناردی
- ۱۰۵ کورپکی گه‌نج و دلخوشکردنی دایک و باوک
- ۱۰۵ خیره‌ومه‌ندیکی تازه‌پیگه‌یشتوو
- ۱۰۷ یارمه‌تی مندا
- ۱۰۸ خیر و چاکه نه‌گه‌ن مندا
- ۱۰۹ مندائی خیره‌ومه‌ند
- ۱۰۹ مندائی دزراو
- ۱۱۰ بیوه‌فایی کور
- ۱۱۰ بیتمانه‌یی
- ۱۱۱ به جهوت دینارژن و مندائه‌که‌ی بزگار کرد

فرمیسکا رشتن له پیناوی خوا دا له خوینرشتن
کاریگر تره، نهو چاوهی فرمیسکی له بهر خوا داباراند
بیت دووگهلی دوزه خي تیناچیت، دهی بهر تیزیش
به شدار ییمان بکه به رشتنی چند دانه گه وهه ریکا له
فرمیسکه گانی چاوت له خویندنه وهی هم
گه وهه نامه دا و هاوخمی و هاوسوژی خوت دهر بیره
بو پالنه وانانی هم چیر و کستان

